

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon štev. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Španija in Amerika

V Berlinu se mudi španski notranji minister Serrano Sunjer, ena najvplivnejših osebnosti v Francovi Španiji. Njegovi razgovori z vodilnimi berlinskimi državniki vzbujajo pozornost, saj svet po pravici pričakuje, da se z njimi odločajo za bližnjo bodočnost smerne španske zunanje politike. Španija je danes še ena izmed večjih ugank na mednarodno politični pozornici. Vztraja sicer na nevtralnem stališču, saj je komaj dve leti, odkar je likvidirala krvavo državljansko vojno in se mogla lotiti notranje obnove v materialnem smislu. Nikakor ni pričakovati, da bi se ji zelo hotelo zaplesti se znova v vojne pretresljaje. Že nekaj mesecev pa se zdi, da ima Španija vlogo trgovskega in sploh gospodarskega posredovalca. da se z njeno pomočjo prodre blokada in moreta totalitarni velesili uvažati zlasti iz Amerike, kar bi jima postalo povsem nemogoče, ako bi bilo španske nevtralnosti konec. V vojaškem pogledu se španska udeležba v vojni tudi ne zdi potrebna. Njene vojaške enote bi prihajale v poštev prav za prav samo za naskok na Gibraltar, ki mu je težko priti blizu drugače kakor s španskega teritorija. Toda zdi se, da taki problemi v sedanjem trenutku niso med najbolj aktualnimi.

Serrano Sunjer je govoril v Berlinu o zgodovinskih pravicah Španije, o potrebi, da si zopet dobi to, kar je bilo nekdanj njeni in kar ji gre po historičnih argumentih. Taki motivi vzbujajo jako raznovrstne vtise. Še pred nedavnim bi zveneli paradokso, bi se zdeli nazadnjaški in preživeli. Toda dandanes morejo imeti obnovljeno veljavo kot izraz za vsakovrstne aspiracije, ki se postavljajo bodisi zares iz zgodovinskih vidikov ali pa tudi iz gospodarskih ali drugačnih teženj. Nedvomno je, misliti pri tem v prvi vrsti na prizadevanje, dobiti v roke Gibraltar, ki spada po svoji zemljepisni legi in drugih odnošajih k španskemu ozemlju. Razen tega ima gotovo Španija sedaj priliko, da si pridobi kos afriške obale na račun Francije. Vprašanje francoske kolonialne posesti je še povsem nenačeto in celo v časopisju je bilo o tem še jako malo uganjanja. O vseh teh stvareh se bijejo prav za prav sedaj borbe okrog Velike Britanije.

Za čudo je bilo te dni čuti, da pri-
glašajo Španci svoje zgodovinske aspi-
racije na Filipine. Ni mogoče kontrolir-
ati, iz kakšnega vira so izšle te vesti, toda dejstvo je, da so jih prenesli v svetov-
no časopisje in da so jih tako rekoč
notirali na mednarodni politični borzi.
Vendar si je težko misliti, da bi mogel
kdo v Španiji resno računati na pridob-
itev tega otočja, ki se nahaja še vedno
v območju Zedinjenih držav, dasi so
jim bile namenile nekako dominionsko
samoupravo.

Na videz malopomembna, v resnici
pa nemara znatno važnejša je težnja
nove Španije, da obnovi svoj vpliv v
latinski Srednji in Južni Ameriki. Tu-
di Serrano Sunjer je govoril v Berlinu
o tem, imenujoč seveda le moralni in
kulturni vpliv Španije v teh predelih.
Prav s tem programom pa je načel eden
najpomembnejših mednarodnopolitič-
nih problemov sodobnosti. Zakaj latin-
ska Južna in Srednja Amerika je ona
zapadna polobla, za katere obrambo je
postavila vlada v Washingtonu veliki
oborožitveni program. Za obrambo ce-
lotnosti Amerike so se že ponovno zbra-
li predstavniki vseh ameriških repub-
lik na panameriške konference. Na
zadnji izmed njih, letos v Havanni, so
pred nedavnim postavili na dnevni red
tudi propagando izvenameriških ideo-
logij, ki skušajo, kakor so navajali go-
vorniki, izpodkopati demokratični red
v ameriških republikah ter se na ta
način po ovinkih zasidrali tudi na za-
padni polobli. V severni Ameriki sma-
trajo latinske države na jugu in v sre-
dini kot področje najbolj škibkega odpo-
ra, kot najbolj ogroženi del celotne
Amerike. Nešteto krat so iz Washingto-
na kazali na politične pojave v raznih
južnoameriških republikah, trdeč, da se
za njimi skrivajo izvenameriški vplivi
s ciljem, da se na ta način na znotraj
razkroji Amerika.

Pred nedavnim je eden vodilnih nju-
jorskih časopisov napisal povsem dolo-
čno trditev, da bi utegnili Francova
Španija služiti v vlogi nevtraleca tudi
kot posredovalec za prodiranje v Ame-
riko. V državah južne in srednje Ame-
rike, kjer pretežno gospoduje španski
jezik, bi mogla Španija izvršiti velike
naloge, za katere bi bilo zavzemanje
drugih velikih sistemov manj priklad-
no. Latinski svet je v Ameriki zelo raz-
cepčen na nešteto držav, majhnih in
slabotnih, pa celo večje republike ne
premoroje upoštevanja vrednih sred-
stev za lastno obrambo. Dalje razpo-
laga južnoameriške države z ogromni-
mi teritoriji, ki so še vedno le malo
poseljeni in kjer so še vedno velike re-
zerve zemlje, vrh tega v podnebnih po-
gojih, ki so povsem ugodni za naselje-
vanje evropskih doselencev. Ni čuda,
da imajo latinske države Južne Ameri-
ke že desetletja toliko privlačnost za

Ribbentrop na potu v Rim

Imel bo razgovore z Mussolinijem in grofom Ciano — Po uradnih izjavah gre za reden stik med velesilama osi, ki pa bo vendar velike važnosti za nadaljnji razvoj

Berlin, 18. sept. j. (DNB) Nemški zuna-
nji minister von Ribbentrop je danes zju-
traj zapustil Berlin ter odpotoval v Rim,
kjer bo verjetno ostal nekaj dni.

Rim, 18. sept. j. (DNB). Vest o nenad-
nem odpotovanju nemškega zunanjega mi-
nistra von Ribbentropa v Berlin je bila v
vseh italijanskih uradnih in političnih kro-
gih sprejeta z velikim odobravanjem in za-
dovoljstvom. Čeprav spada Ribbentropov
obisk v okvir normalnih stikov med drž-
avnikih obeh držav osi, je treba vendar te-
mu obisku ter razgovorom, ki jih bo imel
nemški zunanji minister s predsednikom
italijanske vlade Mussolinijem in zunanjim
ministrom grofom Ciano, pripisovati še
prav poseben pomen z ozirom na aktivno
fazo sedanje vojne. Razgovori v Rimu bo-
do nedvomno zelo velike politične in voja-
ške važnosti.

Uradno izjavljajo, v Rimu, da Ribben-
trop vrača obisk grofu Ciano, po drugi
strani pa želi z merodajnimi italijanskimi
krogi razpravljati o vprašanjih, ki zani-
majo Nemčijo in Italijo.

Berlin, 18. septembra. AA. (DNB) V tu-
kajšnjih političnih krogih pripominjajo po-
tovanju zunanjega ministra v Ribbentropa
v Rim, da je do tega potovanja prišlo za-
radi posebne vrste italijansko-nemških od-
nosov. V istih krogih poudarjajo, da taki
razgovori, ki so od časa do časa med zu-
nanjima ministroma obeh sil osi in ki so
enkrat v Nemčiji, drugič pa v Italiji, ne
morejo nikogar presenetiti, kdor je razu-
mel, da je os politična tvorba najbolj tesne
strjenosti. Potem takem je povsem logi-

čno, da imata obe sili v vseh političnih
vprašanjih, ki zanimajo obe državi, skup-
ne posvete in da izdajata skupne sklepe ter
skupno tudi nastopata. Taki razgovori
vsekakor predstavljajo odkrito razpravlja-
nje o vseh vprašanjih, ki lahko nastanejo
ali pa so že nastala in so posebnega po-
mena za oba zaveznika, sprito novega
urejanja Evrope in z ozirom na njuno
skupno življsko borbo. Tudi sedaj gre za
take razgovore.

Ves nemški tisk prinaša na vidnem me-
stu vesti o potovanju zunanjega ministra
v Ribbentropa v Rim. »Deutsche Allge-
meine Zeitung« piše med drugim: Skladno
vojaško sodelovanje sil osi se dopolnjuje
s skupno zunanjo politiko zaveznikov, ki
se jima je posrečilo sredi vojne reševati
mednarodna vprašanja, ki se pojavljajo.
»Berliner Börsen Zeitung« pravi med dru-
gim: Sestanki med vodilnimi državnikih sil
osi dajejo redno pozitivne sadove, katerih
se veseli prijatelji novega pravičnega re-
da, katerega pa se boje nasprotniki vsake-
ga reda. »Hamburger Fremdenblatt« pravi
med drugim: Vzporedno z nemškimi in
italijanskimi vodstvom na evropski celini se
je uvedla nova diplomatska praksa, kate-
re bistveni znak je v tem, da predstavniki
sil osi v primerih, v katerih so si drugi
kadili z uradnimi govori, delujejo in dose-
gajo dejanske rezultate. Tudi za ta primer
smo lahko prepričani, da rimski razgovori
ne bodo samo kretanja v zrak. Ni nobe-
nega vprašanja, v katerem bi sili osi de-
lali vsaka na svojo roko. Obe skladno so-
delujeta pri nalogah, ki so pereče ali pa

utegnejo postati pereče pri bodoči preure-
ditvi Evrope.

Razprava o kolonijah?

London, 18. sept. s. (Reuter.) V tukajš-
njih krogih mislijo, da se bo obisk nem-
škega zunanjega ministra Ribbentropa v
Rimu nanašal na razpravo o kolonialnih
vprašanjih, zlasti ker se je pravkar mudil
v Berlinu italijanski kolonialni minister
Teruzzi.

Tudi Suner gre v Rim

New York, 18. sept. s. (Col. B. C.) Po-
tovanju zunanjega ministra Ribbentropa v
Rim pripisujejo tudi v Ameriki velik po-
men, zlasti ker se pravkar mudi v Berli-
nu španski notranji minister Suner. Po
nekaterih poročilih bo Suner nadaljeval
iz Berlina svoje potovanje v Rim, kjer se
bo sestal z ministrskimi predsednikom
Mussolinijem in zunanjim ministrom Ci-
anom.

Barcelona, 18. sept. AA. (DNB) Ko pi-
še o obisku ministra Sunera v Berlinu pravi
list »Vanguardia« med drugim: Velika
Nemčija je izbojevala tako sijajne zmage
in je očitno občutila potrebo, da Španiji
izrazi svoje najtoplejše prijateljstvo in is-
kreno občudovanje. Tako razpoloženje
Nemčije do Španije je pokazal najbolj
zgovorno sličen sprejem, katerega so v
Berlinu priredili Seranu Suneru. Dalje
pravi članek, da je tako razpoloženje do
Španije osebno pokazal tudi vodja rajha,
ki je danes najizrazitejši simbol nemške-
ga naroda in njegovih čustev.

Madrid, 18. sept. j. (TOP) Španski listi
naglašajo, da je bil obisk španskega mi-
nistra Sunerja v Berlinu izrednega pomena
za nadaljnji razvoj sodelovanja med Nem-
čijo in Španijo. Nekateri listi naglašajo,
da pomeni to potovanje enega izmed kora-
kov, s katerimi se Španija vrača nazaj k
svoji nekdanji moči in pomenu v svetu.
Španija in Nemčija bosta obnovili svoje
vojno tovarništvo, ki ju je vezalo v davnih
časih in ki je zajamčilo njun dvig k svoje-
časni veličini obeh držav.

Švicarske informacije

Curih, 18. septembra o. Po vesteh švi-
carskih listov spremljajo diplomatski krogi
v Berlinu z največjim zanimanjem potova-
nje zunanjega ministra Ribbentropa v Rim,
ki je prišlo povsem nepričakovano. Vsi so
prepričani, da bo to potovanje prineslo ne-
dovomno zelo važne sklepe glede nadaljnje-
ga sodelovanja osovinskih sil na vojaškem,
diplomatskem in kolonialnem področju, ka-
kor tudi, da je to potovanje nedvomno v
zvezi z obiskom španskega notranjega mi-
nistra Serana Sunerja in njegovim drugim
obiskom v Rimu. Obisk španskega ministra
v Berlinu je v zvezi z nameranim ojače-
njem odnosov med silama osi in Španijo,
katere položaj napram vojujočim se drža-
vam se mora razjasniti. V zvezi s tem se
pripisuje velik pomen tudi potovanju ita-
ljanskega kolonialnega ministra Peruzzija,
ki se mudi v Berlinu ter je že v teku dno-
va stopil v stike z nemškimi državnikih.

Napadi brez prestanka

Nemška poročila o akcijah v torek — Požari v londonskih ladjedelninah — Zadeta je bila tudi podzemna železnica

Berlin, 18. septembra. AA. (DNB) Vr-
hovno poveljstvo nemške oborožene sile
sporoča: Včeraj in preteklo noč so nem-
ške letalske sile izvedle hude letalske na-
pade na London in so vrgle razne bombe
na doko Japonsko-indijske družbe, na doko
Viktoria, na plinsko centralo, vodovod,
razne železniške postaje in druge vojaške
objekte. Na raznih krajih so izbruhnili
požari. Nemški bombniki so izvršili včeraj
napad na letališče Croydon, kakor tudi na
letališče in vojaške objekte v jugovzhodni
Angliji. Liverpool je bil bombardiran včeraj
in preteklo noč. Letalske tovarne pri
Liverpoolu so bile zadete od šestih bomb.
Preteklo noč so bile bombe vržene tudi na
Glasgow. Pri napadu na severno Irsko je
bila s težko bombo poškodovana neka bri-
tanska pettisotčtonska ladja.

Britanski letalci so preteklo noč napa-
dali severno in zapadno Nemčijo. Bombe
so metali na civilne zgradbe, od katerih
jih je več poškodovanih. Nasprotnik je iz-
gubil pet letal v spopadih, dve pa je zbil
protiletalsko topništvo. Štiri nemška letala
se niso vrnila.

Berlin, 18. septembra. AA. (DNB) Pre-
teklo noč so londonske sirene večkrat da-
jale alarmne znake. Nemški bombniki so
izvedli več napadov na britansko prestol-
nico in metali bombe s posebnim uspehom
na vse vojaške objekte. Bombe so povzro-
čile večje požare zlasti v raznih dokih. Po-
žari so se pojavili tudi na postaji kakor
na prometnem vozlu Terstenrot. Pri Graw-
sandu in pri Tilbuljuju sta bili uničeni le-
talski tovarni.

Ogledniški poleti

Berlin, 18. sept. AA. (DNB.) Danes zju-
traj so močni oddelki nemških bombnikov
ponovno leteli nad Anglijo. Računajo, da
so imeli za nalogo ogledniške poletje. Ti
oddelki bodo morali ugotoviti tudi uspeh
pomočnih napadov na London. Po prvih
poročilih so bombe povzročile resno ško-
do. V nekaterih londonskih delih je izgini-
lo več blokov hiš, ki so bile včeraj še ce-
le. V nekem kraju Londona je bilo videti
velik krater, iz katerega se je valil dim.
Po položaju tega kraterja sklepajo, da je
bila zadeta podzemna železnica. Tudi pri
dokih so opazili nove požare.

Danes dopoldne je neko nemško
ogledniško letalo zelo nizko nad izlivom
Temze proti Londonu in je ugotovilo, da
ga siliske ladje streljajo in obenem gase
skladišča, v katerih divja požar. Ugotovi-

lo se je prav tako, da je na Temzi velik
promet. Računajo, da prevažajo Angležih
zaloge iz raznih skladišč.

Zavrnen nočni napad

Berlin, 18. sept. j. (DNB) Pet angleških
letal je izkoristilo včerajšnjo svetlo me-
sečno noč ter poizkušalo prodrati na nem-
ško ozemlje. Tri letala te skupine so se po
preletu čez mejo obrnila v jugovzhodno
smer, ostali dve pa sta krenili proti jugo-
zapadu. V zraku pa so že vršila službo
nemška nočna lovka letala, ki so angle-
ške bombnike napadla ter enega izmed
njih sestrelila. Ostala angleška letala so
se nato spustila v beg.

Razbit konvoj

Berlin, 18. septembra. AA. (DNB) Neki
britanski konvoj, sestavljen iz 10 ladij je
poskušal izkoristiti neugodne vremenske
razmere v Kanalu in odpeliti proti zapadu.
Toda nemška ogledniška letala so to opa-
zila in obrežne baterije so začele streljati.
V 10. minutah je bilo zadetih več ladij iz
konvoja. Letala so ugotovila, da so se vse
ladje, ki so se še mogle gibati, takoj
umaknile v doversko pristanišče.

Kodanj, 18. septembra. AA. (DNB) Oko-
li 35 do 40 angleških baraznih balonov je
vihar odnesel proti Dansk. Zlce balonov
so poškodovale električne in telefonske na-
prave ter povzročile precej škode na raz-
nih poslopih. Sedem balonov je bilo se-
streljenih s strelji iz pušk.

Italijanske informacije

Rim, 18. sept. j. (Stefani.) Razen o ita-
ljanski ofenzivi v Afriki brnajošajo itali-
anski listi še nadalje obširna poročila o na-
daljevanju nemških letalskih napadov na
Anglijo. Dopisnik »Stampe« danes zlasti
naglašja, da so pričeli Nemci v svojih na-
padih množestveno uporabljati strogolav-
ce, ki so doslej le poredkoma posegali v
napade. Nato se dopisnik izrčno bavi z
nenadnim angleškim letalskim urotninapa-
dom, ki je bil v soboto izvršen proti raz-
nim nemškim ciljem. Samo nemško vojni
poveljstvo je priznalo, da je imela ta pro-
tiakcija silovit zalet, toda že v ponedeljek
in še bolj v torek je tako ponustila, da od
nje ni skoro ničesar več ostalo. Nemška
letala zdaj ne naletje več na tako resne
protiakcije angleškega lovkega letalstva,
kar si je mogoče razlagati, da oslabitev
angleškega letalstva ne dovoljuje več tako
velike protiakcije, kakor si jo je angleško
letalstvo dovolilo proti nemškim napadom
v soboto in nedeljo.

Odgovori na Churchillove izjave

Berlin, 18. septembra. AA. (DNB) V
zvezi z včerajšjo Churchillovo izjavo v
spodnjem domu naglašajo nemški listi, da
je predsednik angleške vlade razumel res-
nost položaja, da pa navzile vsemu želi
nadaljevati vojno. »Deutsche Allgemeine
Zeitung« pravi, da bo Anglija dobila to,
kar želi. V nemškem tisku je povzročila
gotovo pozornost izjava prvega lorda
admiralitete, da bo admiralska ladja preve-
titi ameriških rušilcev dobila ime »Church-
ill«. »Völkischer Beobachter« smatra, da
bi to bilo lahko neugodno za Churchillia.
List smatra, da ta počastitev najbolj od-
govarja položaju angleškega Imperija, češ
da bo Churchill uničil Anglijo. »Lokalan-
zeiger« ironično pravi, da lord Alexander
nehote napoveduje propast angleškega im-
perija.

Spet huda noč v Londonu

Poleg predmestij je vnovič trpelo tudi mestno osrčje — Napadi so se nadaljevali tudi včeraj podnevi

London, 18. septembra s. (Reuter.) Pri
napadih nemških bombnikov na London
preteklo noč so posebno trpela vzhodna in
južnovzhodna predmestja prestolnice. Po-
leg tega pa je bilo dokaj škodo povzročene
zopet tudi v Westendu. Tu je bilo poruše-
nih več stanovanjskih hiš, v znani trgovski
ulici Oxfordstreet pa so bile od bomb za-
dete tri velike trgovske hiše, John Lewis,
Evans ter Born & Hornigworth. Na Lewi-
sovo poslopje je padlo več eksplozivnih in
zažigalnih bomb. Povzročena je bila znat-
na škoda in gasilci so bili še zjutraj na de-
lu, da pogase požar. Trije gasilci so bili
pri delu ubiti. V zaklonišču v Lewisovem
poslopiju se je nahajalo med napadom oko-
li 100 oseb, vendar nihče ni bil poškodovan.
V vzhodnem Londonu je bilo močno po-
škodovano znano veliko tržišče.

Zelo je trpelo ponoči neko mesto v se-
verozapadni Angliji, na katerega je bilo
vrženih mnogo eksplozivnih in zažigalnih
bomb. Protiletalsko topništvo je sicer nem-
ška letala silovito obstreljevala pa vendar
so bombe porušile mnogo hiš in povzroči-
le mnogo žrtve.

London, 18. sept. s. (Reuter) London je
imel danes že dopoldne štiri kratke letal-
ske alarme, ki so trajali 15, oziroma 40,
20 in 10 minut. Samo posamična nemška
letala so se med temi alarmi približala pre-
stolnici.

Tudi neko južnovzhodno mesto je bilo
dopoldne napadeno. Angleška lovka leta-
la so napadale pregnala. Pri vseh dopol-
danskih napadih so bile v akciji samo
manjše skupine nemških letal, ki so štele
večinoma samo po dve letali.

Zgodaj popoldne je bil dan v Londonu
petič letalski alarm. Povzročile so ga ve-
like formacije nemških letal, ki so se z
jugovzhoda, oziroma vzhoda bližala Lon-
donu. Nad južnovzhodno obalo je prišlo do
velike letalske bitke v višini 7000 m. An-
gleška lovka letala so formacijo zavrnili,
preden je mogla prileteti nad London. Le-
talska bitka se je razvijala najprej nad
kopnim, nato pa se je nadaljevala nad Ka-
nalom.

Nekako istočasno je druga velika for-
macija nemških letal preletela ustje Tem-
ze. Letala so letela nekoliko nižje nego
prejšnja formacija ter so vrgle več eksplo-
zivnih bomb na neko mesto ob ustju Tem-
ze. Povzročena škoda je velika, toda samo
8 oseb je bilo po dosedanjih podatkih ra-
njanih med civilnim prebivalstvom.

Angleško uradno poročilo

London, 18. sept. s. (Reuter) Letalsko
ministrstvo je objavilo nočjo naslednji ko-
munikacije: Formacije sovražnih letal so da-
nes ponovno preletele kentsko obalo v
smeri na London in ustje Temze. Le malo
letal pa je dospelo do Londona in, kolikor
je znano, bombe na ozemlje Londona niso
bile vržene. Bombe so bile vržene veči-
noma na območje ustja Temze. Poškodova-
nih je bilo predvsem več stanovanjskih
hiš. Manjše število oseb je bilo ranjenih,
vendar nekaj med njimi smrtno.

Po začasnih poročilih je bilo danes nad
Anglijo sestreljenih 42 sovražnih letal. 9
angleških lovskih letal je bilo izgubljenih,
vendar je 5 pilotov rešenih.

Stoti alarm v Londonu

London, 18. septembra. AA. (Reuter).
Danes ob 16.13 je bil dan sedmi alarmni
znak. To je obenem tudi stoti alarm od
začetka sedanje vojne v Londonu. Potreb-
no je poudariti, da je bil zabeležen v za-
dnjih 24 urah tudi najdaljši in najkrajši

alarm v Londonu in sicer je en alarm tra-
jal 9 ur 54 minut, najkrajši alarm pa vse-
ga skupaj 10 minut.

Vreme spet jasno

London, 18. sept. s. (Reuter.) Danes pla-
ha nad Kanalom močan zapadni veter. Ne-
bo je sicer deloma oblačno, toda veči-
noma se je že zjasnilo. Ob francoski obali
leži lahna megla. V notranjosti Anglije je
vreme jasno in solčno.

Napadi na vzhodno obalo Kanala

London, 18. sept. s. (Reuter.) Letalsko
ministrstvo javlja, da je napade na nem-
ške luke ob Kanalu preteklo noč izvršilo
veliko število angleških bombnikov, ena
najmočnejših formacij, kar jih je bilo do-
slej v vojni uporabljenih z angleške stra-
ni.

V Nemčiji so angleška letala bombar-
dirala strateške postojanke v Krefeldu,
Hammu, Osnabrücku, Söstu in pri Kölnu.
Pri Cherbourgu je bila potopljena neka
5000-tonska sovražna ladja. Druga potop-
ljena ladja je bila najbrže rušilec.

Mine pred nemškimi oporišči

London, 18. septembra. AA. (Reuter).
Letalsko ministrstvo sporoča: Noč za noč-
jo in ob vsakem vremenu so britanska le-
tala polagala mine v pristanišča, ki jih je
zasedel sovražnik, ter v teritorialnih vodah,
ki se vlečejo od obale Norveške pa do Bi-
skajskega zaliva. Pri izvajanju te naloge so
britanska letala preletela na tisočih kilome-
trov. Položenih je bilo 30 minskih polj in
znano je, da je zaradi teh min bilo uničenih
več tisoč ton sovražnikove mornarice.

Tajni seji obeh zbornic

London, 18. septembra. AA. (Reuter).
Danes so bile v spodnjem in zgornjem do-
mu tajne seje. V spodnjem domu je bila
pred začetkom tajne seje kratka javna se-
ja, na kateri so se obravnavala kratka vpra-
šanja poslancev.

Reuter: O današnji seji spodnjega doma
je izdano sledeče uradno poročilo: Spodnji
dom je danes imel tajno sejo, na kateri je
razpravljalo o zadnjih letalskih napadih na
Anglijo. Poslanci mesta Londona in posa-
meznih volilnih okrožij so stavili celo vr-
sto podrobnih vprašanj glede letalskih napa-
dov. V imenu vlade sta na ta vprašanja
odgovarjala minister za javno varnost in
minister za narodno zdravje.

Kaj je s topovskimi strelji na London?

London, 18. sept. s. (Reuter) Današnji
ameriški listi objavljajo iz nemških virov
poročila, da imajo Nemci ob obali Kanala
sedaj postavljene posebno velike topove, s
katerimi so pričeli že obstreljevati Lon-
don.

K temu poročilu pripominjajo v Londonu,
da o takih topovih sicer Angležem niso na
razpolago natančnejše informacije, da pa
vsekakor v Londonu še nihče ni opazil, da
bi bili topovi začeli mesto že obstreljevati.

„Leteče trdnjave“

Washington, 18. sept. AA. (DNB) Dr-
žavni podtajnik Hull je odklonil odgovor
na vprašanje novinarjev, ali bodo Zedinje-
ne države odstopile Angliji gotovo število
takozvanih »letečih trdnjav« in torpedov.
Hull je izjavil, da ni v stanju dati kakršno-
koli sporočilo o tem predmetu.

ITALIJANI V ZAPADNEM EGIPTU

Urejevanje oporišča v zavzetem Sidi Baraniju, 100 km naprej od stare meje — Živahne letalske akcije

Nekje v Italiji, 18. sept. j. (Stefani) Italijanski generalni štab objavlja vojno poročilo št. 103, ki se glasi:

V Severni Afriki so italijanske in libijske čete, ki so tudi v tej akciji dokazale v polni meri svoje visoke vojaške vrline in absolutno zvestobo do Italije, v svojem zmagovitem napredovanju zasledile Sidi el Barani, ki leži 100 km v zračni črti od stare meje v Cirenaiki. Te čete sedaj urejujejo novo oporišče ter organizirajo zaledje. Povsod je bil zlojmični ogorčeni sovražnikov odpor, ki se je naslanjal tudi na močne oklopne oddelke.

Naše letalstvo je ponovno s bombnimi napadi in strojnimi ognjem poseglo v borbo. Pet sovražnih letal tipa »Gloster« se je v plamenih zrušilo na zemljo. Štiri naša letala se manjkajo.

Sovražnik je izvršil nočne letalske napade na Bengasi in Derno. V bengasijski lukmi smo izgubili en pontonski čoln ter eno torpedovko. Nastalo je več požarov, ki pa so bili kmalu obvladani. V Derno je bilo nekaj lahke škoda na nekem parku. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

Na Maliti je odred strmooglavcev v spremstvu lovskih letal bombardiral letališče Mibacca. Nastali so požari in povzročena je bila znatna škoda. Na tleh je bilo uničenih najmanj troje sovražnih letal. Sovražna letalska sila, izognivši se spopadu z našimi lovci napadla naša bombna letala, ki pa so se organizirano kot protinapadu ter sestrelila dva sovražna aparata. Dvoje naših letal pogrešamo.

V Vzhodni Afriki je naše letalstvo bombardiralo Bomo v spodnjem Suanu, kjer je poskušalo neke brod. V tabornišku pa zanesli požar. Na izvidniškem poletu nad Adenom je bilo neko italijansko letalo napadeno od angleških lovcev, toda se je potem, ko je enega izmed sovražnih aparatov hudo obstrelilo, neposkodbano vrnilo na svoje oporišče. Naša letala so v Saraf Saiku severozapadno od Galabata uničila na tleh neko sovražno letalo. Sovražni zračni napadi na Assab in Massaua ter Asmaru niso povzročili škode. V Direaudi je bila ena oseba ranjena in povzročeno nekaj lahke škode na nekem hotelu. Eno izmed sovražnih letal je bilo verjetno sestreljeno. Sovražni avion tipa Blenheim, ki je bil dirigiran na Malto, se je pomotoma spustil na letališče na Pantelleriji, kjer je bil zaplenjen s posadko vred, ki so jo tvorili dva oficirja in en podoficir. Brodolomci z neke 5800 tonske angleške ladje, ki jo je potopila ena izmed naših v Atlantiku delujočih podmornic, so se izkrcali v Lisabonu.

Prva faza končana

Rim, 17. sept. AA. (DNB) Rimski večerni listi povdarjajo, da je z zavzetjem Sidi el Baranija in probom druge angleške obrambne linije končana prva faza italijanskih operacij. List »Tribuna« povdarja, da z obvladanjem dveh močno utrjenih linij kakor tudi z ogrožanjem še drugih angleških postojank, predstavlja veliko italijansko zmago. List »Lavoro Fascista« naglašja, da so Italijani z zavzetjem Sidi el Baranija zavarovali sebi za dalj časa znatno boljši položaj bodisi v pogledu zavarovanja Cirenaike, kakor v pogledu možnosti ogrožanja novih angleških položajev. »Giornale d'Italia« povdarja, da bodo iz še zavzetih položajev italijanske čete napredovale proti jugu v notranjost države, kjer so se močne sovražne oklopne enice in oddelki tankov. Anglija, pravi list, poskuša svoje poraze opravičiti z nenakimi slami. V rešnici ona razpolaga z 350.000 ljudi in ogromnimi količinami vojnega materiala. V tej fazi vojne, končuje list, italijanske zmage niso posledica številske premoči, ampak večje sposobnosti in večjega borbenega duha.

Prodiranje skozi puščavsko burjo

Nekje v Severni Afriki, 18. sept. AA. (Stefani) Osební dopisnik agencije Stefani v severni Afriki poroča: Italijanske čete so se po zavzetju Soluna na novo oskrbele ter odkorakale proti vzhodu. Presenetila jih je puščavska burja, zaradi katere se celo domačini ni bilo mogoče umikati. Toda italijanski oddelki, ki so bili vrženi proti novemu sovražniškemu odporu, so navzlic hudim vremenskim razmeram nadaljevali z napredovanjem ter onemogočili vse poskuse britanskega protinapada. Britanske oklopne enote so se morale umakniti pred neodoljivim pritiskom italijanskih čet proti Sidi Baraniju, ki je predstavljal nov cilj napredovanja in ki ima ogromen strateški pomen zaradi svojega položaja na cesti v smeri proti Aleksandriji. Zlasti je ta kraj važen zaradi svojih vojaških naprav in letališč itd.

S svoje strani je italijansko letalstvo v borbi s strahovitimi vremenskimi razmerami podpiralo akcijo kopenske vojske. Močni oddelki črnih araj, ki so se vozili s tovornimi avtomobili so prodirali takoj za predhodnicami, ki so bili italijanski motokiklisti. Pristili so sovražnika na umik in ga potiskali pred seboj vse dotle, dokler niso britanske predstraže zadnjkrat streljale s svojim topništvom in poskušale s tem zadržati italijanske čete. Libijske čete so podprle s svojimi sijajnimi manevri akcijo črnih araj. Po močnem napadu topništva so črne saraje prodrele v sovražni tabor skupaj z libijskimi domačinskimi divizijami. Britanske čete pri Sidi Baraniju so se začele s svojo naglo umikati in so uničevale za seboj vse vodnjake.

Stališče do Egipta

Livorno, 18. septembra. AA. (Stefani.) Giovanni Ansaldo poudarja v listu »Telegraph«, da se britanska propaganda trudi, da bi napredovanje italijanskih čet v Egiptu prikazala kot invazijo v Egipt in zaslužnje egiptskega naroda. Clankar pravi, da je prepričan, da nihče v Egiptu ne jemlje resno takih trditve, ki streme za tem, da iz Egiptčanov naredi bedake, ki bi se borili za obrambo britanskega imperija. Kljub temu smatra za koristno prikazati dejanski položaj, ki vlada v Egiptu. Clankar pravi, da se egiptsko ljudstvo skoro tri stoletja nahaja pod britansko kontrolo. Po zasedbi je Anglija v Egiptu

vedla protektorat, ki se je končno spreminjal v neko vrsto formalne neodvisnosti, katero pa je spremljala »zveza«, po kateri je gledala Anglija na svojo dozdnevno neodvisno državo kot na veliko trdnjavo. Vsi, ki so bili kdaj v Egiptu, so videli, da so pod angleško zaščito življenjski nogoji v Egiptu tako bedni kakor nikjer drugje. Felahi, ki v Egiptu vlagajo ves svoj denar v francoske in britanske banke, so poljedelci, ki morajo skoro vso žetev za majhno ceno izročiti svojim angleškim in francoskim delodajalcem. Nihče ne more bolj kot ti felahi razumeti, da je v njihovo korist, da italijanske čete še naprej napredujejo in da jim prinese osvobodjenje.

Prodiranje v treh kolonah

Rim, 18. sept. o. Po poročilih iz dobro poučenih krogov prodirajo italijanske čete v treh smereh. Prva kolona prodira ob obalni cesti, da se pozneje združi s kontingenti, ki so zasedli Sidi el Barani. Druga kolona prodira po poti, ki je 100 km daleč od obale, tretja pa po karavanski cesti, ki je več sto kilometrov proč v notranjosti. Italijansko vodstvo ima na razpolago mnogo mehaniziranih enot ter kamel.

Pomen egiptskih bojov

New York, 18. septembra. AA. (Stefani) Vojaški kritik »New York Timesa« Baldwin komentira nenehno italijansko napredovanje v Egiptu in pravi, da navzlic velikim poročilom v dnevnih, ki so posvečeni bombnim napadom na London, lahko postane Egipt odločil za vojno, če bo Anglija izgubila nadzorstvo nad Sredozemskim morjem, in to celo tedaj, če bi se ji posrečilo vzdržati odpor proti nemški invaziji. Tako bi v tem primeru izgubila vojno, ker bi izgubila Egipt. Baldwin priznava premoč italijanskih sil ter velike sposobnosti maršala Grazianija, zraven pa pristavlja, da ima Anglija sicer močnejšo mornarico, toda Italija razpolaga z močnejšim letalstvom. Na koncu članka pravi Baldwin, da utegnejo biti posledice morebitnega poraza v Egiptu ogromne.

Angleško vojno poročilo

Kairo, 18. septembra. s. (Reuter). Nocojšnje poročilo vrhovnega poveljstva angleške vojske na Bliznjem vzhodu javlja, da so včeraj in preteklo noč skušali Italijani konsolidirati svoje položaje pri Sidi Baraniju. Angleška letala so italijanske postojanke močno in uspešno bombardirala.

Angleži o italijanski vojski

London, 18. sept. s. (Reuter.) »Timesov« dopisnik v Egiptu poroča nekaj podrobnosti o italijanskem prodoru v Zapadno puščavo. Po angleških cenitvah razpolaga Italijani v vzhodni Libiji sedaj z nad četr milijona vojakov. V prvi liniji prodira samo 10 bataljonov pehote, katerih vsak šteje po 1000 moč. Iz notranjosti Libije dobivajo prvi oddelki neprestano ojačenja, prav tako pa grede tudi v Libijo vedno novi vojaški transporti iz Sicilije.

Na čelu italijanske vojske, ki je dosegla Sidi Barani, so močni oddelki težkih in

srednjih tankov. Slede motorizirane kolone pehote in topništva, nato pa posební avtomobili, ki zalagajo vojsko v puščavi z vodo. Italijanska vojska je zelo dobro oborožena tudi s protitankovskimi topovi.

Vsi boji se vrše samo zgodaj zjutraj ali kasno zvečer. Podnevi zaradi vročine obe vojski mirujeta. Angleži manevrirajo zelo spretno in prizadevajo z nenadnimi napadi na italijanske kolone v puščavi sovražniku velike izgube. Za vsako pešeno stipo so spretno maskirana angleška strojniška gnezda.

Ponoči sledijo napadi angleških bombnikov na italijanske kolone. Seveda pa se tudi italijansko letalstvo udeležuje. Pred napadom na Sollum so se več dni neprestano vrstili bombni napadi na naselbino, tako da je bila popolnoma razdejana.

Italijanska podmornica na Atlantiku

Nekje v Italiji, 18. sept. AA. (Stefani) V zvezi z nalogo, katero je izpolnila neka podmornica, o kateri je bilo govorjeno v sporočilu št. 97, je izvedel posební dopisnik agencije Stefani sledeče podrobnosti: Naloga te podmornice v Atlantskem oceanu je trajala več kot en mesec. Podmornica je potopila 27.000 ton angleškega brodoma in sicer eno petrolejsko ladjo s 17.000 tonami in drugo angleško ladjo z 10.000 tonami. Ko je potopila petrolejsko ladjo, ki je bila spuščena v morje v Londonu v začetku 1938, je podmornica prevzela kapitana te ladje. Zaradi vremenskih neprilic je moral poveljnik podmornice odklopiti tri čolne, ko je dal članom posadke potopljene ladje navodila in dolžnost, da pride do Azorskih otokov, kar se jim je tudi posrečilo. V trenutku, ko je zapuščal podmornico, je angleški kapitan sam od sebe želel dati poveljniku italijanske podmornice sledeče pismo: »Dragi gospod! Zahvaliti se vam moram za ljubezniv način, s katerim ste ravnali z menoj na vaših ladjah, kakor tudi za pomoč, ki te jo izkazali moji posadki s tem, da ste jo privlekli do kopnega. To jaz globoko cenim in ohranil bom hvaležen spomin na vas, vaše častnike in posadko. Ko se bodo spreminjali naši pogoji in bo ponovno zavladal mir, bom srečen, če bom mogel oživiti našino poznanstvo.«

Ponesrečeno letalo

pri Gibraltarju

London, 18. septembra. s. (Reuter.) Eno izmed angleških letal v Gibraltarju je se te dni ponesrečilo. Sedaj se je izvedelo, da so trije člani posadke letala internirani v neki nevtralni državi. Ostala dva letalca še pogrešajo.

Zagonetni baloni

Madrid, 18. septembra. AA. (Stefani.) Poročajo iz Algecirasa, da so v minuli noči leteli razsvetljeni baloni iz Gibraltarja v smeri proti morju. V balonih so se nahajali ljudje ter se smatra za mogoče, da gre za novo orožje.

Vojaške priprave španije

Zbiranje čet v Maroku — Sunerjev berlinski obisk

London, 18. sept. j. (Reuter) Razširile so se vesti, da je pričela Španija v španskem Maroku ojačevati svoje vojaške pozicije ter izvajati koncentracije svojih čet. Na merodajnem mestu v Londonu doslej za te vesti še nimajo nikakih službenih potrdil. Toda čeprav bi se te vesti izkazale za točne, bi se to še nikakor ne moglo zanesljivo smatrati za namero Španije, da bi hotela tvegati vojaško intervencijo v francoskem Maroku. Španske vojaške priprave v Maroku skušajo v nekaterih krogih spravljati v neposredno zvezo z obiskom španskega notranjega ministra Sunerja v Berlinu. V merodajnih krogih v Londonu so glede tolačenja te medsebojne zveze skrajno rezervirani ter izjavljajo le toliko, da je treba čakati poročila angleškega poslanika v Madridu Samuela Hoarea, ki bo omogočilo sodbo, ali je Suner potoval v Berlin kot zastopnik španskega zunanjega ministrstva ali pa je napravil svoj obisk samo kot vodja falangistov.

Kaj se pripravlja v zapadni Afriki?

Bern, 18. septembra. AA. (Stefani) Izve se, da v londonskih pomorskih in političnih krogih z največjim zanimanjem spremljajo

ljajo premikanje oddelka francoskih vojnih ladij, ki je nedavno prispel pred Dakar. Prevladuje prepričanje, da so bile te ladje poslane tja, da bi preprečile morebitno akcijo pristajev generala de Gaulle v francoski zapadni Afriki. Nekateri sicer hočejo lansirati vest, da so imenovane francoske ladje plule skozi Gibraltar s pristankom britanskih pomorskih oblasti. Sicer pa se v Londonu uporno širijo vesti o bližnjih spremembah v francoski Afriki, s čemer hočejo očitno vplivati na španijo in dvigniti moralo angleškega ljudstva.

Nemški dar španiji

Berlin, 18. sept. AA. (DNB) Korespondenca »Diets aus Deutschland« poroča, da je nemški narod daroval prijateljskemu španskemu narodu veliko količino cerkvenih potrebščin v želji, da vsaj delno nadomesti škodo, katero so španske katoliške cerkve pretrpele v času dolge državljanske vojne. Nemška vlada je svojčas dovolila po vsej Nemčiji zbiranje cerkvenih potrebščin, namenjenih za to darilo španskemu narodu. V zbirki je med drugim 86 velikih in težkih svečnikov 31 masivnih dragocinskih križev, 145 kompletnih garnitur svečeniških obelk itd.

Pakt o nenapadanju med Francijo in Siamom

Francija bo odstopila Siamu nekatere otoke v Indokini Pogajanja o japonskih zahtevah se vodijo ločeno in se še nadaljujejo

Vichy, 18. sept. s. (Ass. Pressa). Uradno javljajo, da je bil včeraj podpisan nenapadni pakt med Francijo in Siamom. Nadalje javlja uradno francosko poročilo, da je pristala Francija na arbitražo glede vprašanja odstopitve nekaterih otokov v Indokini Siamu. Obenem je francoska vlada uradno sporočila, da ne more pristati na nobene druge odstopitve ozemlja Indokine Siamu.

Vichy, 18. sept. j. (Havas). Nekateri poročevalski agencije v Zedinjenih državah za njimi nekateri listi so objavili informacije, češ da je siamska vlada poslala francoski vladi oficielno noto, v kateri zahteva odstopitev dela province Laos ter pokrajine Angkor. Z merodajnega mesta se te vesti zanikujejo kot netočne. Kakor izjavljajo nasprotno iz vladnih krogov v Vichy, ne more biti nikakega govora o odstopitvi kateregakoli francoskega ozemlja Siamu. Spomniti se je treba, da sta

Francija in Siam 12. junija t. l. sklenili nenapadno pogodbo, ki bo stopila v veljavo, čim bodo izmenjane ratifikacijske listine. V okviru te pogodbe bodo izvršene tudi nekatere korekture na mejah med Siamom in francosko Indokino na izlivu reke Mekong. Pogajanja o teh korekturah so trenutno v teku. Tako bo na novo porazdeljena pripadnost vrste francoskih otokov v tem izlivu. O kakšnem nasilnem reševanju teh obmejnih korektur ne more biti govora in so vse vesti te vrste izmišljene.

Tokio, 18. septembra. AA. (DNB) Neka pooblaščen oseba zunanjega ministrstva je izjavila, da pogajanja med Siamom in francosko Indokino Japonske sploh ne zanimajo. Ista oseba je dodala, da ne more ničesar povedati o stanju pogajanj med japonsko delegacijo in francoskimi oblastmi v Indokini.

USA in Južna Amerika

Po nemških informacijah se je začel pojavljati odpor proti stremljenju Zedinjenih držav

New York, 18. septembra. AA. (DNB). Izve se iz Washingtona, da se med Perujem in Zedinjenimi državami vodijo pogajanja zaradi odstopa gotovih oporišč za obrambo Panamskega prekopa na pacifiški strani.

Montevideo, 18. septembra j. (AR). List »El Debate« je pričel ostro kampanjo proti prizadevanjem Zedinjenih držav, ki skušajo razširiti niz svojih vojaških, mornariških in letalskih oporišč tudi na ozemlje in teritorialno vodovje Južne Amerike. Tako si Zedinjene države prizadevajo pridobiti tudi nekaj točk na ozemlju urugvajске republike, kjer bi organizirale svoja vojaška oporišča. List govori v zvezi s tem o »imperialističnih težnjah« Zedinjenih držav napram Južni Ameriki: »katerih sodi, da so dovolj očitne, da ne bi smele države latinske Amerike pustiti brezbrzihih.

Santiago de Chile, 18. sept. AA. (DNB). List »Otinione« prinaša pod naslovom »Severno ameriška kontrola« članek o sklepu senata Zedinjenih držav, da podeli južno ameriškim državam kredit v znesku 500 milijonov dolarjev za zagotovitev gospodarske neodvisnosti od totalitarnih držav. List pravi med drugim: Južnoameriške države v nobenem pogledu niso odvisne od totalitarnih držav, kajti koristna trgovina se nikakor ne pomeni odvisnosti. V nasprotju s tem pa se lahko reče, da Zedinjene države popolnoma kontrolirajo proizvodnjo Južne Amerike. Tako imajo na primer v svojih rokah vs proizvodnjo petroleja v Venezueli in proizvodnjo bakra v Čilu, kakor tudi proizvodnjo raznih drugih surovin in blaga v Srednji Ameriki in v Braziliji. Ta dejstva pomenijo stvarno odvisnost. List pravi, da želijo Zedinjene države s pomočjo kreditov zaščititi južnoameriške države proti neobstoječi odvisnosti, pri tem pa seveda mislijo ojačati svojo premoč v Južni Ameriki. Po neki izjavi ameriškega senatorja Mülnerja bo po gospodarski kontroli prišla tudi politična kontrola Zedinjenih držav. List smatra, da je to opomin, ki najbolj opravičuje nevtralnopolitiko južnoameriških držav.

Vseameriška konferenca o pomorskem prometu

Washington, 18. sept. j. (DNB) Zunanje ministrstvo Zedinjenih držav objavlja, da se bo 2. oktobra v Washingtonu sestala

medameriška konferenca za vprašanje pomorske plovnosti. Na konferenco bo vseh 21 ameriških držav poslalo svoje mornariške strokovnjake. V prvi vrsti se bodo obravnavali problemi, ki so nastali zaradi vpliva evropske vojne na pomorski promet med posameznimi ameriškimi državami. Konferenca je organiziral panameriški gospodarski odbor, ki je bil konstituiran na vseameriški konferenci v Panami lani septembra in ki je od tedaj naprej trajno deloval v Washingtonu.

Pogajanja z Avstralijo

Washington, 18. sept. AA. (DNB) Državni podtajnik Hull je izjavil na neko vprašanje o stanju pogajanj med Zedinjenimi državami, Anglijo in Avstralijo, ki se vodijo v Washingtonu, da se za sedaj vrši izmenjava misli o položaju na Južnem Pacifiku. O tem vprašanju še ni padla nobena odločitev.

Melbourne, 18. sept. s. Semkaj je dospel šeš novozelandskega generalnega štaba. Posvetoval se bo z zastopniki avstralske vojske o skupnih obrambnih ukrepih Avstralije in Nove Zelandije. Dogovorjeno bo tudi sodelovanje med vojnim mornaricama obeh dominionov. Nadalje bo izdelan načrt za skupno uporabo zaloga goriva in drugega vojnega materiala v angleških kolonijah v Tihem oceanu.

Ameriška mornarica na Tihem oceanu

Honolulu, 18. sept. AA. (Reuter) Oddelček 30 ameriških vojnih ladij je na poti v Kalifornijo, kjer se bodo posadke teh ladij odpočile. Odhod ameriške flote v Kalifornijo tolmačijo tukaj kot znak, da namerava mornarica Zedinjenih držav še naprej obdržati za nedoločen čas svoje oporišče na Havajskem otočju.

Pred obnovo odnošajev med Mehiko in Anglijo

Mexico, 18. septembra. AA. (DNB). Predsednik republike Cardenas, ki se je v Dolores Kidalgi udeležil proslave mehiškega državnega praznika, je izjavil na vprašanje novinarjev, da je bilo s privatne strani poslano vladi vprašanje, ali je Mehika pripravljena obnoviti diplomatske odnose z Veliko Britanijo. Mehška vlada je odgovorila, da ne vidi nobene ovire za obnovitev teh odnosov.

Zahteve hrvatskih zasebnih nameščencev

Zagreb, 18. sept. o. Za jutri zvečer je banska oblast sklicala konferenco zastopnikov hrvatskih gospodarskih krogov ter zveze zasebnih nameščencev, na kateri bodo razpravljali o povišanju plač zasebnih nameščencev na Hrvatskem, kakor tudi o vseh ostalih njihovih predlogih, ki so jih izročili banski oblasti. Zasebni nameščenci zahtevajo ustanovitev hrvatskega socialno-gospodarskega sveta. Obenem zahtevajo, naj se plače do 2500 din povišajo za 40 odstotkov, do 3500 din za 30 odstotkov, do 4500 din za 20 odstotkov, preko 4500 din pa za 10 odstotkov. Razen tega zahtevajo tudi 13. plačo, ki naj bi se izplačala že pred Božičem, kakor tudi še celo vrsto drugih ugodnosti.

Maksimalne cene za železo

Beograd, 18. septembra. AA. Na osnovi člena 4. uredbе o kontroli cen je urad za kontrolo cen odredil cene za profilno železo.

1) Za vse vrste železnih profilov se predpisujejo za trgovce na debelo in uvoznike naslednje osnovne cene: Beograd 5.55 din, Niš 5.63, Skopje 5.55, Novi Sad 5.58, Sarajevo 5.55, Maribor 5.57, Kotor 5.58, Ljubljana 5.55, Celje 5.55, Subotica 5.65, Petrovo 5.61 in Petrograd 5.67 din za kg. Na te cene se približno še doplačila.

Iz državne službe

Beograd, 18. sept. n. Upokojen je podgozdar Alfred Majcenović pri sreskem načelnstvu v Gornjem gradu.

Premestitve v železniški službi

Beograd, 18. sept. p. Premješeni so prometni uradniki Josip Bernik z Jesenic v Trbovlje, Josip Paternost iz Trbovelj na Jesenice, Ivan Avbelj iz Logatca na Jesenice, Franc Sinkovec iz Ljubljane k splošnemu oddelku železniške direkcije, Marijan Medvešček iz Šiške k prometno-komercialnemu oddelku železniške direkcije, Andrej Posedel z Zidanega mosta v Celje, Leon Lenart iz Gornje Radgone v Logatec, Jurij Perdija Mušin iz Brezovice v Poljane, Anton Kolbe iz postaje v Ljubljani k prometno-komercialnemu oddelku železniške direkcije, Friderik Poljšak iz Novega mesta v Ptuj, Milan Lazar iz Šmarja v Dravograd — Mežo, Aleksander Branjik iz Zagorja v Gornjo Radgono, Miroslav Bergelj s postaje Rače-Fram v Brezovico, Anton Jam iz Murske Sobote v Dobrovo — Vintgar, Feliks Drašler iz Logatca v Podnart, Vida Jeglič iz Celja v Ljubljano, Neža Kozjan iz Ljubljane na Zidani most, Alojzij Jančar z Otoč v Moškanjce, Franc Ranfelj iz Moškanjcev v Otoč, Hakija Rizlić iz Maribora v Slovensko Bistrico, Derviš Ruždžić iz Maribora na Jesenice, Anton Gliha z Zidanega mosta k V. sekciji v Ptuj, Josip Herman z Jesenic v Rače, Josip Tavčar iz Škofje Loke v Šiško, Janko Boltar iz Podnarta v St. Vid — Vizmarje, Josip Zagorec s Pragerskega v Novo mesto, Fran Penca iz Semeča v Kandijo, Josip Dolgan iz Dobrave — Vintgar v Semeči, Jakob Stropnik iz Maribora v Celje, Josip Kunčič iz delavnice za vzdrževanje proge v Zagreb — Sava k železniški direkciji v Zagrebu, Branislav Kosi iz Ptuja v Pragersko, Ivan Lekan iz Slovenske Bistrice v Maribor, Leopold Janez iz Pragerskega v Ljubljano.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Pretežno vedro bo v vsej državi. Jutranje megle bodo v dolinah in kotlinah. Toplota se bo dvignila.

Upravne reforme v Rumuniji

Bukarešta, 18. septembra. AA. (DNB) V zvezi z štednjo, ki jo je začel izvajati novi režim v Rumuniji je bila razpuščena vrsta odborov, katerih dolžnosti bodo odsele vršila merodajna ministrstva. Tako je razpuščen tehnični svet poljedelskega ministrstva, upravni odbor direkcije za ribolov, direkcija za pospeševanje kulture tekstilnih rastlin in stalni svet za pospeševanje poljedelstva. Uklonjen je tudi komisariat za petrolej. Funkcije teh ustanov preidejo v pristojnost poljedelskega ministrstva. Generalni komisariat za naseljevanje beguncev iz Erdelja. Besarabije in severne Bukovine in za izmenjavo prebivalstva z Bolgarijo prevzame državno podtajištvo za naseljevanje evakuiranega prebivalstva.

Kralj Karol se bo naselil v Španiji

Bukarešta, 18. septembra. AA. (DNB). Iz dobro poučenih krogov se izve, da se bo bivši rumunski kralj Karol naselil v Španiji, ker je španska vlada sprejela svoje dovoljenje za potovanje skozi državo v dovoljenje za stalno bivanje.

Seja gospodarsko-finančnega odbora

Beograd, 18. sept. n. Pod predsedstvom finančnega ministra dr. Šuteia je imel gospodarsko-finančni odbor ministrov sejo, na kateri je razpravljal o prehrani.

Poštna direkcija bodo same nameščale uslužbence

Beograd, 18. septembra. AA. Minister za ptt je pooblastil ravnatelje poštne direkcije, da v bodoče sami stavljajo v ptt-stroki uslužbence na izpraznjena mesta. Zaradi tega naj se zainteresirane osebe v bodoče s prošnjami obračajo na pristojne direkcije in ne več na ministrstvo za ptt, ker bo ministrstvo take prošnje prosilec vračalo. Izpolnitev uradnikih mest bo urejena z razpisi, ki jih bodo posamezne direkcije objavljale v časopisih. Vsa mesta zvanjnikov in služiteljev so sedaj zasedena.

Telefonski promet med Beogradom in Moskvo

Beograd, 18. septembra. AA. Minister za ptt je odobril otvoritev rednega telefonskega prometa med Jugoslavijo in Sovjetsko unijo. Začasno bodo mogoči razgovori med Beogradom in Moskvo preko Berlina. Dovoljena so vse vrste telefonskih pogovorov, kakor jih predvideva mednarodni pravilnik. Pristojbina enota za trinitutni razgovor znaša 14.70 lit. frankov.

Prepoved izvoza žita iz drinske banovine

Zagreb, 18. sept. o. Kakor poročajo iz Sarajeva, je ban drinske banovine prepovedal vsak izvoz ošnice in koruze kakor tudi pšenice in koruzne moke s področja drinske banovine v ostale kraje države.

Nova palača zagrebške tehnike

Zagreb, 18. sept. o. Novo poslopje tehnične fakultete je popolnoma dovršeno ter se bodo v njem pričela predavanja že v oktobru. Veljalo je 19.5 milijona dinarjev.

Smrt trdne bosanske grče

Sarajevo, 18. sept. o. V vasi Rakovici pri Sarajevu je umrl v 110. letu starosti kmet Tričko Jokanović, ki je še do preteklega leta izvrševal vsa kmetijska dela.

Nj. Vel. kralj Peter II. je obiskal Niš

Prebivalstvo ga je navdušeno sprejelo, ko si je ogledoval mesto

Na čeru pri Nišu, kjer je svoj čas bila silna bitka s Turki, stoji danes spomenik slovečega junaka Sindjelića. Tu je kmečko dekletce izročilo kralju šopek poljskega cvetja

Po obisku krajev, od koder so izšli Nemanjići, se je mladi kralj v ponedeljek podal na svoje drugo poučno šolsko potovanje. Tokrat je veljal njegov obisk pomenom mestu Nišu. Ze okrog pol 10. dopoldne so na dvorsko postajo v Topčideru prihajali dostojanstveniki, da počel kralju srečno pot. Na peronu so bili člani vojne in civilnega doma Nj. Vel. kralja, prvi adjutant divizijski general Nikola Hristić, upravnik dvora brigadni general Jovan Leko, generalni direktor državnih železnice inž. Jojić, policijski šef Drinić in več drugih. Nekaj minut pred vhom vlaka je prispel na postajo predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki je kralja spremljal na tej poti.

Ob 9.55 se je v spremstvu svojega guvernerja armijskega generala Petra Kosića pojavil na postaji Nj. Vel. kralj Peter II. v uniformi letalskega podporočnika. Z njim je bil Nj. kr. Vis. knez Aleksander. Izvrstno razpoložen je mladi kralj pozdravil prisotne na peronu in je s knezom stopil v vlak. Sledilo mu je spremstvo. Ko se je vlak premaknil, se je mladi kralj ljubeznivo še enkrat poslovil od prisotnih dostojanstvenikov.

Po starih urah vožnje skozi jesenske pokrajine plodne Šumadije in Pomoravja je dvorni vlak ob 14. prispel v Niš. Na postaji so bili moravski ban Janičije Krasojević, komandant 5. armijske oblasti armijski general Jovo Naumović, niški upravnik Simonović in vrsta drugih predstavnikov. Kralj se je prirsno pozdravil s prisotnimi, nato pa se je s svojim spremstvom takoj odpeljal v *tobačno tovarno*. Tu je kralja pozdravil ravnatelj zastopnik Simonović. Delavstvo je v vseh oddelkih navdušeno pozdravljalo kralja, ki se je z zanimanjem ogledal moderno tobačno tovarno, največjo na Balkanu. Celu uro se je kralj

kivica je bila tako skrita, da je Turki nikoli niso mogli najti. Po končanem ogledu se je mladi kralj vpisal v spominsko knjigo, enako knez Aleksander.

Nadalje je mladi kralj s svojim spremstvom šel ogledat slovečo niško znamenitost *Čele-kulo*. Tu je kralja pozdravil upravnik bolnišnice polkovnik Peter Popović. Kralj je z vso pozornostjo ogledal tožni spomenik iz zgodovine srbskega naroda. Posebno ga je zanimala panorama čegarskega boja, ki je mično izdelana v sami kuli.

Kralj si je ogledal še *rimsko izkopanine* nedaleč od tod in je posebno občudoval pester rimski mozaik. Nato sta se kralj in knez s spremstvom odpeljala v *Niško banjo*. Tudi do tja je medtem že dospela vest o njegovem obisku. Množice prebivalstva in gostov so se zgrnile ob poti. Kopaški park je bil poln ljudstva. Pri vstopu v kopalniško poslopje je kralja pozdravil

Dogodek na trgu

Ljubljana, 18. septembra

V hipu si stojita nasproti dva nepomirljiva tabora: kmet in mešanec, prodajalec in kupec. Prihitej je stražnik. Pritekel je zastopnik tržnega nadzorstva. Zbirajo se radovedneži.

— Kaj se je zgodilo? —

— Nezaslišano! ...

Dve ženski glasno govorita hkratu. Radovedneži z zanimanjem opazujejo spor pod kostanji, ki jim je listje že močno porumenelo. Spodaj leno teče umazana Ljubljanka.

— Doma ga je zvalgal na desetkiloško vago in petkrat ga je uspal, no — se opravičuje kmetica.

— Saj smo ga stekali — tam-le je! Saj ga nisem odpeljala domov, da bi lahko rekli... razburjeno vpada kupovalka.

— Šest kilogramov ga manjka!

Dve ženski si stojita nasproti. Med njima je vreča krompirja. Pred njima stražnik. Okoli njiju množica radovednežev. Prva je morala vstati zgodaj zjutraj, ko se še niti ni prav zasvetilo, da se je pripravila na pot in bo zabila več kakor pol dneva, preden bo prodala teh nekaj kilogramov nagnitega krompirja. Druga je uradnica, morda žena uradnika, vse na njej priča, da živi skromno življenje majhnega človeka in zdaj bi si rada nabavila nekaj krompirja, dokler ni še dražji...

Kmetica mračno gleda predse. Letina je slaba. Draginja vsak dan hujska. Samo krompir in to, kar lahko proda kmet, naj bo poceni. Koliko gre samo za trošarino in koliko dela in zamude je samo s tem dovažanjem v mesto... Kdo misli na vse to!

Tako, sem ga že nazaj prinesel! Tu ga imate, vaš gnili krompir! Ves je objeden in več ko polovica ga je gnilega, se obrača možakar proti gledalcem.

Z očitnim zadovoljstvom je spustil vrečo na tla.

Gnil... letos je pol krompirja gnilegal! Še vesel sem lahko, da je tak, vpije kmet.

Gnil krompir in po šest kron! se razburja kupec.

Če mislite, da bo tisti, ki ga br. kupila občina, kaj boljši... Le čakajte na štajerskega — še bolj je zanič ko naš.

— K nam ga pripeljite, mi bomo odločali, ali je krompir zdrav ali ne, se vmešava tržni nadzornik.

Kmetica počasi odpira ogoljeno ročno torbico in išče po njej drobiž, da vrne ženski za onih šest kilogramov ki manjkajo. Za sekundo sta se dve tako različni roki dotaknili druga druge. Kupovalka je zdaj pomirjena.

Ljudje se ne razhajajo. Stražnik še vedno stoji sredi gneče in predstavlja postavo, ki hoče biti pravična enim in drugim. Ljudje komentirajo. Eni so za kmeta, drugi proti. Slišijo se najrazličnejši medklici.

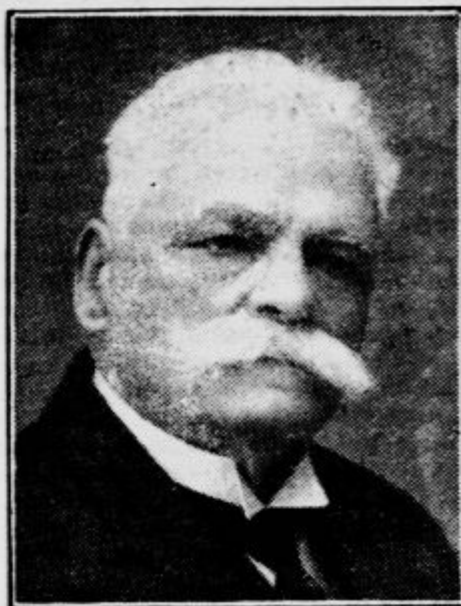
Tudi kmet mora živeti! — Trošarino naj bi ukinitili! — Le čakajte, boste že še videli, vi kmetje, kaj se pravi, stradati!

Ura na trgu bije enajst in trideset. Oblaki na nebu so se razgubili in na ves trg sije vroče jesensko sonce.

ravnatelj Gjorgje Marković. Sredi burnega vzkljanja je pristopilo k mlademu kralju ljubko dekletce v pestri narodni noši in mu izročilo krasen šopek cvetja z besedami: »Od srca smo veseli, Veličanstvo, da ste nas obiskali. Vzemite to cvetje in bodite dobrodošli!« Nato si je kralj ogledal kopalnišče in ga je najbolj zanimal oddelek, kjer se je kopal njegov blagopokojni oče. Ravnatelj je razložil mlademu kralju, da dolguje Niška banja mnogo hvalečnosti Viškemu kralju, ker je po njegovih prizadevanjih dosegla svetoven sloves. Ko se je kralj poslavljaj, so še dolgo trajale ovacije. Po vrnitvi v Niš sta se kralj in knez podala v dvorni vlak k počitku.

Naslednje jutro je bilo obsijano od jesenskega solca. Točno ob 8.30 je dvorni vlak krenil proti romantični sičevski soški, ki je eden izmed najlepših predelov Jugoslavije. Na postaji Sv. Petka se je vlak ustavil, nakar je kralj s spremstvom nadaljeval z drezniki pot skozi sotesko. Prirodne lepote so ga zadivile. Z vso ljubeznijo do prirode je kralj ogledoval šepote te pokrajine in orjaške planine, ki se na obeh straneh proge pno v nebo.

Dr. Josip Sernee

Včeraj je poteklo 15 let od smrti celjskega odvetnika dr. Josipa Serneca, enega glavnih voditeljev štajerskih Slovencev v njihovi borbi za narodni obstanek. Ob tej priliki prinašamo na 7. strani članek našega priljubljenega sodruknika

Gospa Nilka Potočnikova 30 let na delu za CMD

Gospa Nilka Potočnikova, soproga višje-ga železniškega inspektorja, predsednica ženske šentpeterske CMD in odbornica vodstva CMD, zre nazaj na 30 let neprekinjenega delovanja za našo narodno obrambno delo. Polnih 20 let je bila podružnična bla-

gajničarka, 10 let pa vodi šentpetersko podružnico. 30 let je že lepa življenjska doba, gospo predsednico pa še vedno vidimo mladostno in duševno gibčno kakor pred desetletji. Narodno obrambno delo ji je najbolj pri srcu in njeno geslo je: Biti Cirilmetodar, biti odbornik ali predsednik v katerikoli ednici naše stare narodne obrambne družbe, to je čast in odlikovanje, ki se ga mora posameznik zavedati! Sama je dala najlepši zgled s tem, da je med najvidnejšimi delavci v podružnici, ki je že dolgo leta na prvem mestu izmed vseh 136 edinic, kolikor jih danes šteje CMD.

Daleč po svetu bi segla njena pot, če bi v eno združili vse tiste opravke, ki jih je gospa Nilka storila za svojo podružnico, za nabiranje članov in članarine, za počasno kopičenje tisočakov, ki jih je šentpeterska CMD doslej že oddala glavni blagajni. Izvedla je celo vrsto prireditev, da predvsem omenimo tradicionalno jurjevanje in popularno šentpetersko martinovanje, ki leto za letom združuje Cirilmetodarje iz šentpeterske fare in prinaša podružnici lepe letne dohodke. Pod njenim vodstvom je bila izvedena proslava zlatega jubileja podružnice, ki je privabila na Tabor najuglednejše predstavnike Ljubljane. Novo uvedeni družabni večeri častno izpopolnjujejo vrsto šentpeterskih prireditev, vse po želji in zamisli skrbne predsednice. Na nje-pobudo sta bili tudi izvedeni dve knjižni zbirki, ki sta dali glavni družbi nekaj ti-soč knjig.

Zlasti lepo pa so se obnesli tudi izleti, družabno propagandni in poklonitveni. Široki javnosti sta v spominu dva lepa izleta na Oplenac. Leta 1938 je pohitelo tja doli 462 Cirilmetodarjev iz vse Slovenije,

Dve zlati kolajni

Odkar imamo v Ljubljani harmonikar-sko tekmovalje, si še nihče ni priboril tako izdatnega priznanja kakor g. Podobnik, študent medicine. G. Podobnikar je izmed tistih naših študentov, ki mu je usoda že v rani mladosti dodelila poleg študija in skrbi za doseg izvoljenega poklica poglavito skrb: borbo za vsakdanji

kruehek. Da more živeti in študirati drago in hkratu ljubo medicino, mora počevati glasbo. Igra v ljubljanskem radiu in je kot harmonikar že dve leti tekmoval pri tekmovalnih jugoslovanskih harmonikarjev na ljubljanskem velesojmu. Seveda se je tudi letos udeležil tekmovalja in si priboril kar dve zlati kolajni: prvo za solo kot prvak težje diatonične kategorije, drugo pa za prvenstvo v kategoriji ansamblov. Čestitamo in želimo še mnogo uspehov v bodočnosti.

HEDY LAMARR JE PRAŽANKA!

Njen prvi film »Ekstaza« ji je prinesel svetovno slavo in angažma v Ameriki, kjer jo splošno imenujejo »miss Sex-appeal št. 1«. — Kot partner ROBERT TAYLOR. — Oglejte si jo danes v presretni vlogi lepotice Manon Lescaut v filmu

Kraljica tropskih noči

KINO MATICA, tel. 22-41.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Kulturni pregled

Spomin na Stevana S. Bobčeva

Ondan so v Sofiji pokopali 88letnega kulturnega delavca Stevana Savova Bobčeva. Pred dobrim letom, ko je bila v bolgarski prestolnici razstava naše knjige, se nas je zbrala pestra skupina in smo pod vodstvom Bobčevljevega najozkejšega sodelavca prof. N. Staneva stopili na obisk k temu »patriarhu slovanske misli na Bolgarskem«.

Stanoval je v pritličju ene tistih hiš, ki jih je toliko v stranskih ulicah balkanskih večjih mest: hiš, ki so jih postavili za svoje rodbine uradniki in ki so po vnanji skromnosti idilično ustrezale času, ko so še nekatere socialne vrednote veljale kakor zlato. Takrat je lahko delaven človek veroval, da bo mogel na stara leta zadrti z ostankom svojih let v mirni Tusculum. Tak tih pristan so bile neštete uradniške hiše, večidel pritlične, z interierji intelektualcev, brez razkošja, a tudi brez kiča. Po navadi so bile združene z vrtem, ki je nudil košček tiste tihe splojenosti z zemljo in delom, v kateri je našel poslednjo srečo razočarani Voltairov Candide (in morda je v slehernem intelektual-cu kos Candida). Vseeno je, kje stoji taka hiša: v Beogradu ali v Sofiji.

Stesnili smo se v nekoliko temačni sobi (okna je zasenčilo drevje z vrta) in bivši minister in univ. prof. Stevan S. Bobčev je stal pred nami kakor prikazen iz za-časov, ki jih ni več. Oči tega častitljivega starca nas niso mogle videti; bili smo zanj — že nekaj let slepega — samo ne-

določne podobe, ki si jih je zamišljal po svoje in, kadar je šlo za znanca, razločeval po glasu. Stal je pred nami, starih krepke postave, velike glave, visoko vzbočenega čela, markantnega obraza, s silo pritrjeno brado; dobrodušen, skoraj bi dejal: ruski čelovek, o kakršnem smo nekoč sanjali nad knjigami Turgenjeva in Tolstojca. Šli smo zapovrstjo mimo njega in vsak mu je bil stisnil roko in povedal svoje ime in kraj, iz katerega je prišel. V tej mali družbi je bil zastopan skoraj ves slovanski jug in častitljivi profesor je očitno užival, ko je lahko dejal, da pozna vsa ta mesta in da je bil povsod kakor doma.

Ko sem ga tako gledal v poznem večernem svitu njegovega življenja, sem moral neugnan misliti, koliko zgodovine je preteklo mimo tega starca, ki je zrastle v Bolgariji še pred njenim osvobođenjem in študiral v Carigradu in v Rusiji še v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Tudi mi obilno doživljamo zgodovino, toda kakšna razlika med njegovo in našo. Iz vseh besed S. S. Bobčeva je bilo videti, da je njegova zadnja ljubezen »Slavjansko družestvo«, društvo, ki ga je pomagal ustanoviti in voditi skozi tolike peripetije bolgarskega razvoja v zadnjih desetletjih. Zamišljal sem si ga v hiši tega društva, v ulici, ki se sama imenuje Slavjanska in ki stoji blizu velikega Slavjanskega hotela. Zdi se, kakor bi se prav tu zavezal slovanski živec tiste temperamentne, neugnane,

nemirne Sofije, ki ima tako kometne oči za močne narode in ki jo tako lahko osvaja tisti, ki laska njeni ničemerosti. V hiši Slavjanskega društva je velika slovanska knjižnica. Na steni visi predvojni ruski zemljevid, ki kaže ogromno ozemlje neuravnovešene, nezedinljive, a sila vitalne, morda še premladostne slovanske mase. Ob teh knjigah in pred to karto je S. S. Bobčev, učenec ruskih idealistov in slavjanofiliških filozofov, razpetal tiste sne, ki jih je resničnost tolikokrat trgala, a ni mogla raztrgati.

Ob pogledu na tega neumornega kulturnega delavca, idealista in slavjanofila stare sorte sem moral misliti na tragiko idealistov v današnjem svetu, na prelomu epoh, v prihajajočih viharjih, ki bodo pomandrli neznansko mnogo življenja in po katerih ne bo več prostora za premožne lepe ideale in morda ne preveč utopične sanje. Bobčev je bil iz generacije, ki je znala delati in živeti, trpeti in se boriti za svoje ideale. In z vsemi ideali tega rodu je bila združena vizija človeštva, slonečega na enakovrednosti narodov in na dostojanstvu človeka. Tako kakor on so znali delati samo ljudje polpreteklega sveta, ljudje, ki so bili iz drugačnega testa kakor naš mlajši svet, vzgojen v času materializma, vseumogčne tehnike in moralnega nihilizma.

Nismo ostali dolgo pri očaku slavjanofiliških Bolgarov, ki mu je bil ves slovanski jug domovina. Utonili smo zanj v tem, ki je odhajala njegove oči in ki ni mogla do zadnjega požrti njegovega bistratega, v delu in disciplini, v sanjah in v misljenju neugnanu agiračnega duha. Razkropili smo se zopet po Sofiji, na njene široke ulice, na Bulvard Carja Osvoboditelja, kjer pričuje spomenik o neutajljivi zvezi med bolgarsko svobodo in tem,

kar je veroval in ljubil ta slepi stavec, eden izmed poslednjih živih vrhov predplevnoske Bolgarije. Danes, ko pišem teh nekaj vrstic, ni več tega vrha, kakor ni mnogo tega, s čimer je bilo tako tesno zvezano njegovo življenje. Mogoče ni niti občutil tragične samote, s katero je obdajal njega in njegove generacijske ideale naš kakor Usoda ravno dušno kruti čas... —

Pred novo sezono v operi

Dne 25. t. m. se bo z Beethovnovim »Fidelio« začela nova sezona v ljubljanski operi. V zvezi s tem je direktor opere g. V. Ukmar razvil v razgovoru z našim urednikom svoje poglede na preteklo in na prihodnjo sezono.

Pretekla sezona, je izjavil g. direktor, je izvenela v borbi z zaprekami in v stremljenju po dvigu osnovnih potoz umetniškega oblikovanja. Premagovati je bilo treba notranje in vnanje ovire; med slednje je sodilo zlasti nemirno razpoloženje zaradi stalne vojne nevarnosti. Težave so bile tudi v dobavi notnega materiala, v vpoklicih članstva in v nedostatkah zaradi pomanjkljivih angažmanov. Vzile temu je pretekla sezona uspešno moralno in materialno. Povišala se je kvaliteta izvedb, občinstvo pa je s povečanim obiskom pokazalo, da ume tudi v težkih časih centi delo domače opere. Novo sezono nastopamo s istim stremljenjem po dvigu vsestranske umetniške vrednosti našega dela. V tem duhu se giblje repertoar, ki pa je moral biti nekoliko utesjen zaradi nedostopnosti notnega materiala, pač posledica vojnih razmer. Kvaliteto smo skušali zvišati z resnim opernim sporedom. Opreta je omejena na klasično in v nji bodo poslej sodelovali operni solisti. Repertoar

je bil sestavljen glede na razpoložljive sile in njih sposobnosti; skušamo se ogniti pretrajanemu zvezdnstvu in uveljaviti tudi v operi načelo ansamblske zaključnosti.

Ni pa dvoma, da je celotni ansambel premajhen in da se stavijo nanj iste kvalitete zahteve kakor na dvakrat večji ansambel v velikih operah. To težavo bomo skušali vsaj delno premostiti tako, da bomo nudili v bodoči sezoni manj povsem na novo nastudiranih del, spored pa dopolnili z najboljšimi predstavami iz prejšnje sezone. Tako bo članstvo vsaj nekoliko razbremenjeno, olajšan pa bo podvig kvalitete, ker bomo pridobili čas za temeljitejšo podrobno pripravo novitet. Občinstvo pa ne pozabi znane estetske norme, da naj sprejme dojemalec iste umetniško večkrat, če hoče priti do njene polne vsebine. Velika operna gledališča dajejo komaj 4 do 5 novih predstav na sezono.

Naposled je omenil g. ravnatelj problem orkestra, ki nima niti minimalnega števila članov, zato so godala nasproti pihalom občutno preobremenjena. Ta pomanjkljivost se bo skušala v mejah možnosti odpraviti. Takisto se proučujejo možnosti izboljšanja pri opernem zboru in pri baletu. Veliko vprašanje, ki zahteva proučevanja in organizacije in ki nanj takisto misli operno vodstvo, je vprašanje, kako bi postalo operno gledališče dostopno tudi po-deležju, zakaj samo tako bo res narodova last.

Zapiski

PETER ROSEGGGER V LJUBLJANI

Letos je poteklo 75 let, kar je bil v Ljubljani kot knjižarniški vajenec poznejši slavni nemški pisatelj Peter Rosegger. Njegovo ime je med alpskimi Nemci prav

Domače vesti

Vest

Mnogo je danes na svetu ljudi, ki jih še pri tako velikem grehu ne započe vest. So pa tudi izjeme in o enem takem primeru nam pišejo iz Guštanja:

Pripeljal se je nedavno tega iz Celja oče kapucin. Izstopil je v Guštanju in se napotil proti bivaljski grof Thurnu. Grof stanuje v villi pri jeklini. Veste, kakšni so današnji časi. Pa naj je gospod grof Aleksander še tako vesele in darežljive nature, kapucina izprva le ni hotel sprejeti, ker je po starih izkušnjah sodel, da obisk ne bo prepocen. Lansko leto je podaril trem guštanjskim družinam prav čedne vsote in dobrodelne namene. In tako je tokrat na značilno gesto odpravil služabnico, ki mu je javila obisk očeta kapucina. Toda vrli oče kapucin se ni dal odpraviti. Takole je rekel:

— Nisem prišel po denar, ravno narobe: prinesel sem ga.

— O, če tako, kdo bi se branil, pa mar kar prinaša denar kapucin!

— In zdaj se je zaveda takole pojnila: neznan gospod iz neznanega kraja si je pred davnimi leti prisvojil na neposten način iz gozda pokojnega grofa Thurna, ki je umrl pred dvema letoma, lepo množino lesa, za 18.000 din v takratni vrednosti. Toliko denarja je nujno potreboval, da si je omogočil obstanek. Sklenil pa je že takrat, da bo tolikšno vsoto vrnil, če mu bo koristila. Načrt se mu je obnesel. Ostal je na tistem moč bese. Pekla ga je vest, ko si je zlasti zadnji čas dobro opomogel, se je podal h očetom kapucinom v Celje, svojemu spovedniku izročil 18 jurčkov in ga prosil, naj jih ponese mlademu grofu Thurnu, naj se zanj zahvali in naj prosí opravičanja.

Tako je mladi grof Aleksander dobil nepričakovano dediščino, neznanec si je olajšal vest, oče kapucin pa je bil takisto zadovoljen z opravičeno nalogo.

Naknadno vpisovanje v Robidov enoletni trgovski tečaj, s pravico javnosti,

Ljubljana, Trnovska ul. 15.
se vrši se vsak dan dopoldne in popoldne v pisarni ravnateljstva. Najnižja solnina, ker se zavod nahaja v lastnem poslopiju. Učni uspehi prvovrstni.

* Imenovanja v generaliteti. Kakor smo večkrat beležili, je bil za novega komandanta mesta Beograda imenovan armijski general Miroslav Petrović, doslej komandant I. armijske oblasti. Za vršilca dolžnosti komandanta I. armijske oblasti je postavljen divizijski general Milan Radenković, ki je bil doslej pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba. Za vršilca dolžnosti komandanta V. armijske oblasti je postavljen divizijski general Vladimir Čukavac, doslej upravnik vojne akademije. Za upravnik vojne akademije pa je postavljen divizijski general Marko Mihajlović, doslej komandant divizije v Zagrebu. Vsi imenovani spadajo v vrsto naših najodličnejših generalstabskih višjih oficirjev. Za seboj imajo mnogo izkušnje v vojnih, na terenu in pri vzgoji oficirskega naraščaja. Slovencem posebno dobro znan je g. general Vladimir Čukavac, ki je dalje časa poveljeval dravski divizijski oblasti v Ljubljani, nakar je bil leta 1935. postavljen za pomočnika ministra vojske in mornarice, potem pa leta 1936. za upravnik vojne akademije.

* Popravek iz Clevelanda. Pred nekaj tedni smo poročali o redkem bočačenu, ki ga je bil deležen v ameriški armadi naš rojak, g. Viktor Medvešek, sin tainika in blaginika clevelandskih »Enakopravnosti«. g. Ludvika Medveška. V poročilu pa se nam je vrnila majhna pomota, na katero nam zdaj piše g. Ludvik Medvešek: Poročali ste, da je 23 let opravljal tajniške in blaginikarske posle pri naši največji slovenski podporni organizaciji Slovenski narodni podporni jednoti. V resnici pa sem 23 let tajnik clevelandskih »Enakopravnosti«, največjega društva te jednote. Skode zaradi te pomote sicer nihče ni trpel, tisti pa, ki ustroj naših organizacij in naše delo med izselenci bolje poznajo, so me v šali vpraševali, kako zmorem dva tako velika opravila, kakor je mesto tainika in blaginika pri SNPJ, katere glavni stan je v Chicagu, pa mesto tainika in

Pri pojavih zastrupljenja, povzročenih po pokvarjenih jestvinah je pravočasno uporabljena naravna Franz-Josef-ova grenčica dobro sredstvo.
Reg. S. br. 15.484/35.

popularno, pri Slovencih in ostalih Slovancah pa ni na dobrem glasu, saj se je Rossegger izkazal za odločnega nasprotnika Slovencev. Na njegov poziv so pred vojno zbrali Nemci nad dva milijona kron za pomembne šole na Slovenskem. Značilna je tedaj, da je Rossegger živel — čeprav le teden dni — v Ljubljani in se bolj zanimalo, da so bili njegovi glavni dobrotniki, ki so mu pomagali na težavni poti kvišku, trije moške tujege porekla: Dr. Swoboda (Čeh), ljubljanski knjigarnar Glonti (Italijan) in Dawidowsky (Poljak).

Rosseggerjeva mladost je bila peštra in burna. Dom njegovih staršev je bil 1200 m visoko na planini Alpe na Gornjem Štajerskem. Rodil se je pred 97 leti. V šoli sploh ni hodil, ker ni bil nikjer v bližini redne ljudske šole. Brati in za silo pisati ga je naučil neki odpuščen učitelj. Deček je dobil nenavadno strast do knjig, ki so bile takrat med gorskim kmeti zelo redke. Priznava, saj je bil na kmetijah redko-kje človek, ki je znal za silo brati. Kot pastirček je nekoč dal svojo ovco za staro nabozno knjigo. Že zgodaj je začel pisati pesmi in povesti. Ko je bil star 17 let, se je šel učiti za krojača, ob prostih urah pa je neugledno čital, pisal in risal. Krojaški poklic ga seveda ni veselil. Leta 1865 je zvedel za ta skrivni talent urednik graške »Tagepost« dr. Adalbert Swoboda in mu je pisal, naj mu pošlje v pogled nekaj svojih pesmi in povesti. Rossegger je naprosil nekoga moža, da je nesel v Gradec 15 kg težak koš njegovih rokopisov. Dr. Swoboda je opozoril v svojem listu nemško javnost na tega izrednega mladca. Oglašil se je samo takratni ljubljanski knjigarnar Glonti, da ga sprejme v popolno oskrbo in mu še plača 8 goldinarjev mesečno. Dr. Swoboda je Rosseggerja primer-no oblekel in ga preskrbel tudi s potnilno,

blaginika pri »Enakopravnosti«, ki ima svoj sedež v Clevelandu. Kakor so me v šali spraševali, tako sem jim v šali pojasnjeval, da imam dober hiter zrakoplov. In kadar končam dnevno delo pri »Enakopravnosti«, se želim odpraviti v Chicago in tam opravim čez noč, kar je treba. Zjutraj pa sem svet veder in čil na svojem mestu v naši ameriški slovenski metropoli.

DOPIŠNA TRGOVSKA ŠOLA

v Ljubljani — Kongresni trg 16/II.

vpisuje

v svojo Dvoletno trgovsko šolo in ostale tečaje ter predmete, kakor knjigovodstvo, stenografijo, pravo itd. ter tuje jezike, kakor nemščino, italijansko, francoščino i. dr.

VPIS SE LANČO VSAKDO.

Pouk se vrši z dopisovanjem, je osebni in zato uspešen. Vsa pojasnila pri vodstvu zavoda brezplačno.

* Prošnja. Doktorska diploma na ime dr. Miroslav Zei je bila po pomoti izročena nepravni osebi, ki se naproša, da jo po pošti vrne uradu, ker ima nepravilne in stroške samo prizadeta uradnika.

FOTO APARATI
VSEH SVETOVNIH ZNAM
NAJNIŽJE CENE! CENIKI GRATIS!
DROGERIJA RANC
ŽIDOVSKA UL. LJUBLJANA
HARIBOR

* Zanimiv primer »poznele selitve ptic«. Kukavice se selijo že v začetku avgusta, mlajše odlete nekoliko kasneje, vendar je selitev končana že okoli 15. avgusta. Cel mesec pozneje, ko navadno odlete te ptice proti jugu, so uлови v Horjulu kukavico (13. IX.). Ptica se je zaletela v okno in zaradi hudega udara padla onemogla na tla. Znan lovec profesor dr. F. Novak se je usmilil živalce. Mlado, onemoglo kukavico je ponesel s seboj v Ljubljano. Tu jo je dal v oskrbo ornitološkemu zavodu. Kukavica je nekaj časa živel v ujetništvu — in si opomogla. Moči so se ji v toliki meri povrnila, da so upali, da lahko nadaljuje pot v tople kraje. Zato so kukavico v ornitološkem zavodu obročkali in jo izpustili: veselo se je dvignila v višino in odletela proti jugu.

* Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15. otvoril poseben tečaj za posamezne trgovske predmete, (knjigovodstvo, stenografijo, stroje-pisje, korespondenco, nemščina itd.), ki jih mora znati vsaka pisarniška moč. Vpisovanje v pisarni ravnateljstva: Trnovska ulica 15. (—)

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc. Jozefove grenčice.

* Pet tisoč natakarkov na cesti. Zagrebški natakarkji so zahtevali, naj se po zagrebških kavarnah in restavracijah uvede namesto sistema plačilnih natakarkov tako zvan revirni sistem, kakršnega poznajo skoraj po vseh evropskih mestih. Njihovi zahtevi je bilo ugodeno in delavsko sodišče je izdalo odlok, da se tudi v Zagrebu uvede revirni sistem, ter da se uredijo delovni odnosi natakarkov. Posebna skrb je bila posvečena onim, ki največ delajo, a so najslabše plačani. Večina zagrebških delodajalcev pa ni priznala novega stanja, marveč so odpovedali vsem svojim nameščencem. Odpovedni rok je potekel v nedeljo 15. t. m. Tega dne je bilo vrženo na cesto okoli pet tisoč natakarkov in natakarkarje ter ostalega gostinskega osebja. Hrvatski delavski savez je podvel vse potrebno, da zaščiti svoje člane. Delodajalcem je sporočil, da se morajo pokoriti sklepom delavskega sodišča, ker bo v nasprotnem primeru uveden proti njim isti postopek kakor proti veriznikom.

* Stavka v Subotici. V Subotici je začelo stavkati 250 delavcev, zaposlenih pri velikem Hartmanovem izvoznem podjetju. Delavci so zahtevali zvišanje plač in kolektivno pogodbo. Obe zahtevi je podjetje odbilo in delavci so prenehali z delom.

V februarju 1865 je prišel 22letni krojaški pomočnik v Ljubljano. Tu pa je takoj zaslutil, da se ne bo mogel nikdar udomaćiti. O njegovem ljubljanskem bivanju pravi Frankl v svojem življenjepisju Petra Rosseggerja:

»Tu je bilo vse drugačno kakor v njegovi planinski domovini. Mnogo ljudi je bilo govora o drugih jezikih, ki ga ni Peter prav nič razumel. Pri knjigarnarju Glontiju je bil prijazen sprejet in tam je tudi slišal zvoke svoje matere besede. Knjige v trgovini so bile tiskane večidel v nemškem jeziku. Toda s knjigami ni mogel imeti pravega veselja, zakaj njegova naloga ni bila, da bi knjige bral in študiral, temveč jih je moral vsak dan izprašati, urejevati po polih in izlagati iz zabojev ter vlagati v zabojke za odpremo.«

Kmalu je mladega Rosseggerja zgrabilo silno domotožje in se je že po sedmih dneh poslovil od Glontija in od Ljubljane ter se odpeljal v Gradec, kjer ga je po posredovanju dr. Swobode sprejel v svojo šolo ravnatelj Trgovske akademije Dawidowsky. Poslej se je njegovo življenje razvijalo ugodneje in čez desetletja je Rossegger dosegel velik književni sloves. Presenetljivo je, da je ta sicer ljudomil in pristno religiozno naveden človek in v mnogih splih zaradi tople človečnosti priklipni pisatelj tako mrzil Slovence, da nam je želel narodno smrt. Ali so na ta njegov odnos vplivala neugodna doživljanja v tistem kratkem času, ki ga je preživel v Ljubljani? Ali pa je v svoji nepoučenosti preveč podlegel vplivu raznih šovinističnih graških listov, ki so imeli za Slovence samo žaljivke in ki so v očitnih krivih nasproti nam videli vedno samo pravico?

Kaj pripravljajo naša založništva. Kakor izvezo, bo izdala Umetniška propa-

Danes zadnjikrat!

Kot dodatek predvajamo še barvast pevski film
»VESELA ŽETEV«
KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Danes zadnjikrat!

Kot dodatek predvajamo še barvast pevski film
»VESELA ŽETEV«
KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Francoski vefilm

SRČNI UTRIPI
(BATEMENT DE COEUR)

je ustvaril sodbo, da je to delo duhovito, polno šarma z nedosegljivo igro Danielle Darrieux

* Obsojen zemunski industrialec. V Zemunu je bil obsojen na trimesno prisilno bivanje v Južnem Brodu vetrarogov Stevan Švarc. V njegovih skladiščih so oblasti odkrile preko 16 vagonov masti.

* Prehranbena akcija v Zagrebu. Zagrebška mestna občina bo porabila 25 milijonov dinarjev za nabavo potrebnih zalog hrane in drv. Poleg tega bo osnovan še poseben fond, iz katerega se bodo krili vsi najnujnejši izdatki.

* Cene moki na Hrvaškem. Maksimirane so bile cene stari in novi moki v Zagrebu. Kilogram stare moke v trgovinah debelo sme stati največ 5 din, v trgovinah na drobno pa 5.25. Bela nova moka se sme prodajati v veletrgovinah po 8.35, v malih trgovinah pa po 8.75 din.

* Dve novi šoli. Kakor objavlja banska uprava, je bilo 5. avgusta kolavdirano novo šolsko poslopje na Skoplah, srez Krško. Poslopje ima dve učilnici, upravne prostore in stanovanj za učitelja. Stalo je 280.000 dinarjev. Dne 26. avgusta 1940 je bilo kolavdirano dozdano šolsko poslopje v Turju, srez Laško. Dozdani del obsega eno učilnico, upravne prostore in stanovanje za upravitelja, tako da ima ta šola dve učilnici in dve naravni stanovanji. Obnovljen je bil tudi vseh stari del šolskega poslopja s pritlikinami. Skupni stroški znašajo okrog 300.000 dinarjev.

Kompletna garnitura preparatov
Parfumerija »VENUS«, Tyrševa 9

ZA NEGO KOŽE din 22.—

* Pouk poameznih predmetov (stroje-pisje, slovenska in nemška stenografija, knjigovodstvo, korespondenca itd., tuji jeziki) se prične 25. septembra. — Izbrana predmetov poljubna! Učnina zmerna. — Dnevni in večerni tečaji po želji obiskovalcev. Specialni dnevni stenotipistovski tečaj in posebni večerni trgovski tečaj. — Podrobne informacije daje ravnateljstvo trgovskega učilišča »Christofor učni zavod, Ljubljana, Dombranska cesta 15. (telefon 43-82). (—)

* Mrtva roka ga je ranila. Pred dnevi se je v Betini pri šibeniku ponesrečil 21-letni Jere Mikin. Možnar mu je dobesedno odtrgal zapetje desne roke. Ta nesreča je izzvala še eno, nenavadno nesrečo. V bližini se je namerč nahajal Ante Kapov, ki ga je zadela v glavo in hudo ranila mrtva Mikinova roka. Oba sta se morala zateči v bolnico.

* Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Ljubljana, Dombranska cesta 15. (telefon 43-82) za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši še ta teden, ker je zaradi naknadnih prijav otvorjen še en oddelček. (—)

* Zahteve sadilcev tobaka. V torko so v Sinju zborovali dalmatinski sadilci tobaka. Zborovalci so sklenili, da bodo zahtevali za prihodnje leto zvišanje produkte tobaka. Namesto 20 milijonov tobakovih sadik naj bi jih prihodnje leto v Dalmaciji zasadi 100 milijonov kakor pred vojno.

* Smrti žrvi narasle reke. V ponedeljek je prišlo v Gorskem kotaru do presretnje nesreče. V narasli Kolpi sta izgubila življenje inž. Delimir Katnić, referent za ribištvo in Vladimir Kolar, gospodarski učitelj. Mudi sta se na službenem potovanju. Namenjena sta bila k izvoru Kolpe, da zbereta potrebne podatke o ribolovu. Srečno sta dospela do izvora in se potem po isti poti vračala nazaj. V vasi Hrvatsko sta hotela s čolnom na drugo stran reke, ne menec se za močno naraslo vodo, ki je valila s sabo kamenje in gmrovje. Reka je kmalu zagrabil čoln in oba sta se znašla sredi razbesnelih valov. Z nadčloveškim naporom sta se skušala rešiti na breg, a bilo je zaman. Doslej so našli samo truplo inž. Katnića.

* Stenotipistovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. Vpisovanje se vrši dnevno. Tečaj pripadajočim vsem onim, ki se žele temeljito izobraziti za prvovrstno pisarniško moč v stenografiji in stroje-pisju. Solnina najnižja in zato dostopna vsakomur.

* Nevihite in poplave. Huda nevihta je zadnje dni prizdejala občutno škodo kmetom v Korudnu. Zaradi preloma oblakov so silno narasli potoki in preplavili njive. Silna nevihta je divjala tudi nad vsem Zagorjem in Medjimurjem. Najhuje je prizadeto polje okoli Čakovca. Poplavljen je bila vsa koroza, krompir in ajda. Močno sta v zadnji noči narasli tudi Kolpa in Sava.

* Iz uredništva. Dopisniku F. K. na Bledu sporočamo, da ni bila naša krivda, če njegov članek ni mogel iziti. Prosim, da se v bodoče poizkusite s polnim imenom, da bomo mogli pisмено odgovoriti.

ganda Antologijo italijanske poezije v prevodu pesnika Alojza Gradnika. O tem edinstvenem rokopisu, ki obsega izbor italijanske lirike od sv. Frančiška Asiškega do najmodernejših pesnikov, je naš list že pisal in lahko napoved te knjige samo pozdravljamo. Umetniška propaganda bo nadalje izala v obsegu 40 tiskovnih pol rusko-slovenski in slovensko-ruski slovar, delo docenta dr. A. Isacena, avtorja popularne učbenika »Ne bojno se rušine«. Prav tako pripravila Umetniška propaganda italijansko-slovenski in slovensko-italijanski slovar v eni knjigi. Slovar bo delo doktorjev Stradana in Tavzesa. Založba Modra ptica bo izdala v bližnji teden prvi in drugi del znamenite »Srebe trilogije« S. Jakovljevića. Založba Eram napoveduje za bližnje tedne avtobiografski roman dr. Iva Šorlija, ki je bil nagradjen s Prešernovo nagrado ter zalcbe in v prevodu pesnika M. Klopčiča obsežen biografski roman o ruskem pesniku Lermontovu, delo znanega nemškega poznavalca ruske literature A. Lutherja.

O drami Silve Trdinove »V provinc« prinaša najnovejši »Srpski književni glasnik« poročilo iz peresa T. Potokarja. Pisec sodi prav ugodno o tej novitesti slovenske dramske literature.

O sinajskem psaltirju. Član sovjetske akademije N. S. Deržavin je pisal za zbirko »Slavica«, ki jo izdaja ruska akademija, razpravo o poreklu spomenika »Euchologium sinaiticum«. Po sodbi tega ruskega učenjaka je bil sinajski rokopis spisan v tedanjem bolgarskem carstvu med leti 980 in 987 in bi bil potemtakem najstarejši spomenik slovenskega pismenstva. Pisec utemeljuje svojo tezo na podlagi vsestranskega znanja bolgarske in južno slovenske zgodovine.

Bela sužnja

KINO SLOGA — Tel. 27-30

* Večerni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. nudi potrebno izobrazbo vsem onim, ki so čez dan zaposleni in se pouku posvetijo lahko šele v večernih urah. Prijave za vpis v večerni trgovski tečaj, jezikovne tečaje in za pouk poameznih trgovskih predmetov se sprejemajo dnevno v pisarni zavoda. (—)

Iz Ljubljane

u— Draginja na trgu brez »konca in kraja«. Včeraj je bil trg bolj skromno založen, a zlasti je primanjlovalo krompirja, ki ga okoliški kmetje ne marajo več dovažati, odkar je mestna občina maksimirala cene na 1.50 din kg. Neka zelenjadnica iz Trnovega je pripeljala nekaj tako slabega, gnilega in malovrednega krompirja, da ji ga je mestni tržni nadzornik zaplenil. A ker boljšega blaga skoraj da ni bilo na ponudbo, so tržnega nadzornika kupovalke nazadnje prisilile do tega, da je

zaplombo umaknil in zelenjadnica je krompir v kratkem razprodala vse tovor, da so se ljudje skoraj stekli zanj. Ta dogodba dovolj nazorno priča, da se kriza na našem živilskem trgu zmerom bolj občutno razrašča in da so tudi ukrepi pristojnih oblastev brez moči, če ni zadostnih sankcij za njih izvedbo. V teku meseca septembra so cene raznih vrst živil občutno poskočile, tako da se kažejo kriče razlike med stanjem 1. septembra in stanjem današnjih dni. Najbolj občutno je prizadela naše družine podražitev moka in mesa, a tudi svinjice in sadije imata že obupne cene. Zdjaj je čas, da bi ljudje svoje shrambe napolnili za zimo, a spričo tolikšne dragine noben nameščeneec in delavec ne more misliti na to, ker se plače in mezde ne premaknejo. Jabolka I. vrste so bila včeraj po 6 din, II. po 4, III. po 2 do 3, a hruške so še vedno po 16 do 20, 10 do 12 in 5 do 8 din. Malo več je na trgu grozdja, ki pa je še vedno po 10 do 18 din.

FOTOGRAFINJA

za amaterska dela ter učenka fotografije dobila takoj mesto. — Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Fotos«.

u— Vaja prebivalstva v obrambi pred letalskimi napadi bo v Ljubljani med 24. in 27. septembrom. Policija je izdala posebno naredbo o tem in bomo podrobna navodila objavili jutri.

u— Zanimiva arheološka najdba. Pri kopanju temeljev nove stavbe poleg rudarskega inštituta so delavci odkrili precej preprosto izdelan kip rimskega boga, najbrž Jupitra, in nekaj starih novcev. Vse najdene predmete je že prevzel naš muzej.

u— Pevsko društvo »Sava« sporoča članstvu, da so spet redne pevске vaje vsak torko in četrtek ob 20. uri v društvenih prostorih Mesarske ceste 4. Ob tej priliki vabimo tudi ostale prijatelje lepe pesmi pa tudi začetnike, da se priključijo pevskemu zboru »Sava«. Tudi v letošnji sezoni bo vodil vaje in pripravil koncerte priljubljen pevčevodja g. Franc Venturini.

u— Kolo jugoslovanskih sester naznanja, da priredi dne 2. decembra veliko Prešernovo proslavo, na kar opozarja vsa druga duštva.

u— Knjižnica Delavke zbornice v Ljubljani je v jesensko-zimskem času odprta ob sobotah popoldne od 4. do 8. dopoldne pa od 10. do 12. kakor vedno. Na vse druge delavnice posluje kakor doslej od 10. do 12. in od 5. do 8.

u— Jevkov plesni zavod v Kazini — edina strokovna šola za družabni ples v Ljubljani — otvori svoje tečaje v ponedeljek 30. t. m. s poukom za začetnike. Otvoritveni večer nadaljevalnih tečajev bo pa v torek 1. oktobra. Vpisovanje dam in gospodov za vse tečaje kakor tudi poobne ure od 25. t. m. dalje v Kazini. Dijaki-akademiki imajo popust.

u— V nedeljo s Putnikom na Zelenico. (—)

u— Tečaj ruskega jezika. V času, ko postaja slovstvo mnogih drugih svetovnih narodov bolj ali manj brezbarvno, ko se snujejo med Jugoslavijo in Rusijo ozke trgovske vezi, se obračajo naše oči čim pogosteje k velikemu ruskemu narodu. In poznanje ruskega jezika je vsak dan bolj aktualno, saj poleg drugega odpira vrata v prekrasno klasično in sodobno, vedno samobitno ter zanimivo svojstvo literaturo, znanost in umetnost. Zato bo Splošno žensko društvo nadaljevalo svoj tečaj za ruski jezik, a namerava poleg tega privediti tudi iznova tečaj za začetnike. Oba tečaja se bosta vršila v večernih urah. Dostop ima vsakdo. Priglasje sprejema knjižničarka Splošnega ženskega društva Cesta 29. oktobra 9. ob torkih, četrkih in sobotah od 17. do 19. ali pisмено.

u— Hedy Lamarr je Pržanka. Mnogi ljubljanci, ki so videli te dni prekrasno filmsko umetnico Hedy Lamarr v kinu Matici v filmu »Kraljica tropskih noč«, ne vedo tega, da šarmantna žena ni nikakoli Američanka, temveč da je Čehinja. doma iz Praze. Prvi njen film, s katerim si je pridobila velik sloves, je bil znameniti češki film »Ekstaza«, ki je bil tudi pri nas v Ljubljani z uspehom prikazan. Lepa krasotica je tedaj vzbudila pozornost po vsem svetu in posledica je bil angažma v Ameriki. Tam je izredno hitro napredovala: igrala je s Charlesom Boyerjem v filmu »Alžir« in zdaj jo vidimo s partnerjem Robertom Taylorjem v vlogi lepe Mannon kot »Kraljica tropskih noč«, v vlogi, ki se njenemu čaru še mnogo bolj prilaga. Splošna sodba Ljubljane je ta, da je Hedy Lamarr res prvovrstna krasotica, ki dejansko zasluži ime in slavo prave filmske zvezdnice. Film »Kraljica tropskih noč« pa je tudi vsebinsko prekrasen, ganljiv in nudi gledalcem polno nepozabnega užitia. Oni, ki ga doslej še niso videli, ne zamudite zadnje prilike, kajti film se bo po naših polzvedbah vrtel v kinu Matici samo danes! (—)

Zanimiva filmska zgodba evropske žene za rešetkami turškega harema. V glavni vlogi VIVIANNE ROMANCE in JOHN LODGE

Danes ob 16., 19. in 21. uri.

u— Ižanski pustovanje pred sodniki. Pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. dr. Fellahar, se je večeraj ves dan vršila razprava proti delavcu Stanku Jankoviču iz Črne vasi. Jankovič je bil obtožen, da je na pustno nedeljo pri Mokarju na Ižanski cesti z tražajem zabodel najprej posestnika Feliksa Skafarja, ki je za posledicami dobičene poškodbe kmalu umrl, nato pa da je močno porezal tudi Alojza Vidmarja. Kritične noči je mnog Ižancev popivalo na domači zabavi s plesom pri Mokarju. Po polnoči je med fanti nastal prepir in pretep. Baje je hotel pokojni Feliks Skafar, ki je bil ugleden posestnik, tante pomiriti, tembolj, ker sta bila med njimi tudi njegova dva sinova. Med tema in med Jankovičevimi brati so baje še stari neporavnani računi, ki jih spremlja sovraštvo. Pri tem je stari Skafar moral svojo dobro voljo plačati z življenjem. Ves dan je večeraj sodišče zasliševalo številne povabljenе priče. Samo zasliševanje obtoženega, ki ga je zagovarjal odvetnik dr. Dinko Puc, je trajalo dobro poldrugo uro. Obtoženi se je zagovarjal v smislu silobrana, trdeč, da je dobil s krepelcem po glavi tako močno, da se kasneje ni v polni meri zavedal, kaj je počel. Končno je sodišče po krajšem posvetovanju ob 19.30 razpravo prekinilo. Odlučilo se je, izvesti nekatere nove dokazne predloge, ki sta jih stavila državni tožilec in branilec. Razprava, za katero je že večeraj vladalo veliko zanimanje, se bo nadaljevala 1. oktobra ob 10.

Sodna razprava proti trgovcu Schnablu

Ljubljana, 18. septembra
Te dni se je po Ljubljani mnogo govorilo o trgovcu Francu Schnablu, proti kateremu je bil pretekle soboto izdan odlok o internaciji. Internacija je bila odrejena v smislu uredbe o pobijanju dragine in brezvestne spekulacije.

Kakor je bilo objavljeno so pri omenjenem trgovcu našli vagon moka, ki jo je hranil v Ranzingerjevih skladiščih. Trgovec je bil ovaden in proti njemu je 12. t. m. tekla pred okrajnim sodnikom dr. Karlom Pleiweisom prva kazenska razprava, ki je bila zaradi izvedbe novih dokazov preložena in se je nadaljevala v soboto, 14. t. m. Pri razpravi je obtoženi v svoj zagovor navajal, da je sicer res imel spravljene v Ranzingerjevih skladiščih vagon moka, da pa je to moko nabavil po posredovanju nekake borznega senzala skupno z nekim trgovcem z Gosposvetse ceste. Lastnika 120 vreč moka sta bila vsak do polovice, moka pa je bila namenjena baje za dva ljubljanska zavoda. Na drugi razpravi je kot priča zaslišani trgovec z Gosposvetse ceste v celoti potrdil Schnablov zagovor. Obtoženi je v svoj zagovor končno navajal še to, da moka nikakor ni imela namena prikrivati, temveč da jo je imel spravljeno v skladiščih le zaradi tega, ker sam ni imel zanj primerne shrambe, in da jo je strankam tudi prodajal, če so jo zahtevali.

Na podlagi tega dokaznega gradiva je okrajni sodnik razsodil, da obtoženega trgovca ne zadene krivda v smislu uredbe o pobijanju dragine in brezvestne spekulacije, in ga je oprostil. Proti tej razsodbi pa je državno tožilstvo vložilo priziv, tako da bo o zadevi razpravljala še višja sodna instanca.

SOKOL

Ljubljana—Zgodnja siska. Dasi tudi v teku poletja ni pojenjalo delo v telovadnici in na telovadišču, smo z nastopom jeseni in po povratku mladine s počitnic obnovili delo v telovadnici pri vseh oddelkih v polnem obsegu, na kar zlasti opozarjamo cenjene roditelje. Razpored telovadnih ur je razviden z urnikom na društvenih deskah. V nedeljo, 22. t. m. bomo imeli dopoldne društvene lahkoatletске tekme obsega naraščanja in članov. Pričetek ob 9. Popoldne pa se udeležimo nastopa sosednjega bratskega Sokola v Siskii. Tudi ostali oddelki so obnovili delo. Dramatski odsek študira kar dve igri. Prvo, ki bo z njo dramski odsek otvoril sezono, režira br. starosta, drugo, zabavno komedijo, pa naš simpatični brat Bogo Kržmar. Prva bo 6. oktobra ljudska igra »Krivopisnežnik«, druga pa konec oktobra burka »Vaska Venera«.

Iz Celja

e— Družbi sv. Mohorja v Celju je namenilo prosvetno ministrstvo 20.000 din podpore.

e— Smrt priljubljenega oficirja. V bolnišnici je umrl včeraj ob 11.45 po hudem trpljenju v starosti 33 let kapetan I. razreda g. Uroš Pekić, ki je služboval pri 39. pp. Pokojnik, ki je bil po rodu iz Črne gore, je bil kot odlični oficir ter izredno blag in značilen mož s solono priljubljen. Bodi mu ohranjen časten spomin!

e— V petem kolu spominskega turnirja dr. A. Schwaba, ki ga prireja Šahovski klub Gaberje, so bili v torek zvečer doseženi naslednji rezultati: Golja: Fajš 0:1, Medved: Hajšinger 0:1, Pukmajster: F. Schneider 0:1, Eših: Verčkovnik 0:1, Mirnik: F. Csörgő 0:1, Režner: Domajnko 1:0, Ahlik: Rajšek 0:1, Habensius: J. Schneider 0:1, Partija Slimšek: E. Csörgő je bila prekinjena.

e— Merzdno gibanje mizarskih in čevljarških pomočnikov. Mizarski pomočniki v Celju so predložili svoje zahteve za povečanje plač čevljarških pomočnikov na zahtevano sklenitev kolektivne pogodbe ki naj prav tako tudi izboljša njihov gnetni položaj. Zadevna posojanja na sejal še niso mogla, ker je mizarsko in čevljarško združenje, s katerim naj bi pomočniki vodili pogajanja, ukinjeno. Ta posojanja so vodilo Skupno združenje obrtnikov v Celju, ki bo na izrednem občnem zboru v nedeljo 6. oktobra v Celjskem domu izvedlo novo organizacijo združenja.

e— Nabiranje prispevkov za Rdeči križ. Opozorjamo, da so nabiralne pole, s katerimi nabira društvo Rdečega križa v Celju prostovolne prispevke do vseh točk obote 21. t. m. Zgostane s štampališke sreskega odbora društva Rdečega križa v Celju ter opremljene s podpisom predsednika dr. Jure Hrašovca in tajnice g. Ivanke Zupantičeve. Samo nabiralci s temi polami so upravičeni nabirati prostovoljne prispevke za sreski odbor Rdečega križa.

e— Šoferski izpiti za kandidate s področja predstojništva mestne policije v Celju in iz laškega sresa bodo v petek 4. oktobra ob 8. zjutraj pri predstojstvu mestne policije, kjer naj kandidati čimprej vložijo prošnje.

e— Kradel je na deblu. Policia je prišla v torek v neki kolnici v okolici 19. letnega, v Trbovlje pristojnega delavca Franca P. s Svetla nad Celjem, ki je znan kot nevaren prijatelj tuih koles in drugega blaga. France je ukradel v celjskem in laškem srezu, zlasti pa v mestu Celju mnogo koles. V Trbovljah na je ukradel tudi več oblek in poneveril moško kolo. Ukradeni blago je poceni prodal in denar po večini zapravil. Pri zaslišanju je priznal večino tatvin in tudi omenjeno po neverbo. Kaže, da ima na vesti tudi ostale tatvine koles, ki so bile v zadnjem času izvršene v celjskem in laškem srezu. Fanta so izročili okrognemu sodišču.

e— Promenadni koncert v okviru tedna Rdečega križa priredi celjska vojaška odoba danes ob 18. do 19. pred mestnim poljavarstvom v Prešernovi ulici.

Iz Maribora

a— Ne 2, ampak 4 milijone din je vredno zaplenjeno usnje. Kakor smo že v včerajšnji številki poročali, so organi mestnega tržnega nadzorstva in mestne policije iztaknili v nekem skladišču v Kopalnici ulici velike množice usnja in sicer v vrednosti okoli 4 milijonov din. Usmnje so zaplenili. Z odkritjem velike zaloge usnja v Mariboru je tudi deloma pojasnjeno silno pomanjkanje usnja, ki mu je cena v zadnjem času poskočila za 150%. V zvezi s tem zadevo, ki je silno odjeknila po vsem mestu, je tržno nadzorstvo mestnega poglavarstva v Mariboru izdalo naslednji komunikacije: »Od ponedeljka dne 16. septembra pregledujejo ter popisujejo štiri komisije, sestavljene iz enega člana tržnega nadzorstva in enega policijskega organa, vse zaloge življenjskih potrebščin pri mariborskih trgovcih in tovarnarjih. Te komisije niso ugovorile nikakih prekrškov uredbe o pobljanju draginje in brezvestne spekulacije, razen slučajev, kjer je mestno poglavarstvo izreklo začasno zaplenbo večje množice usnja in podplatov v vrednosti okrog starih milijonov din. O tej odločbi odloča nadalje sresko sodišče v Mariboru.«

a— Uprava splošne bolnice v Mariboru nam je poslala sledeči dopis: »Med dnevnimi vestmi Vašega cenj. lista, v katerem se je poročalo o avtomobilski nesreči g. industrijalca Antona Tavčarja, je bilo omenjeno, da je bil sprejet v tukajšnji bolnišnici in od te prepeljan na graško kliniko. Resnici na ljubo izvolite to notico v toliko popraviti, da g. Tavčar Anton ni iskal pomoči v tukajšnji bolnišnici in se ni tukaj zdravil, temveč v domači osterbi, odkoder je odšel baje na graško kliniko. Tukajšnja bolnica, ki razpolaga tako z zdravniškimi specialisti, kakor z vsemi potrebnimi zdravilnimi sredstvi in pripomočki ne pošilja svojih bolnikov v inozemski zavod. Ako je že klinično zdravljenje absolutno potrebno, potem je na razpolago klinika v Zagrebu in sedaj tudi v Ljubljani.« V. d. ravnatelja: dr. Radšel.

a— Gostovanje gđ. Udovičeve v »Sv. Antončkov«. Ker je bila od več strani izražena želja, da bi gostovala gđ. Udovičeva v »Sv. Antončkov«, se je gledališka uprava v njo pogodila za to gostovanje. Gledališki abonenti se opozarjajo, da dobi jo to gostovanje v abonmanu.

a— Šahovske novice. Predsnočnim se je pričel v kavarni »Oriente« šahovski turnir za prvenstvo Maribora, ki ga prireja šahovska sekcija SK Železnice. Zbral je od vseh treh mariborskih klubov najmočnejše igralce. Vodi ga g. Josip Fiser. Prvo kolo se je končalo takole: Regorščak—Ketis 1:0, Maroti—Certeš 1:0, Dasko—prof. Stupanič 5, Kukovec—Marvin 1:0, partiji Breš—Blen in Gerželj—Babič sta bili prekinjeni. Drugo kolo bo v četrtek 19. t. m. ob 20.

a— Razpis zdravniških mest. Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje dve službeni mesti pri mestnem fizikatu, in sicer: eno mesto drugega uradnika zdravnika in eno mesto pogodbenega zdravnika. V poštev pridejo samo mlajše moči. Drugi uradni zdravnik bo nastavljen po službeni pragmatiki za uradnike in ostale uslužbence avtonomnega mesta Maribor, pogodbeni zdravnik pa proti mesečni plači 2500 din. Prošnje je vlagati pri mestnem poglavarstvu v Mariboru do 5. oktobra t. l.

a— Abiturienti, ki so se prijavili za sprejem v V. letnik državne učiteljske šole v Mariboru, pa še niso bili pregledani, naj se predstavijo ravnateljstvu v soboto 21. septembra ob 8. uri.

a— V nedeljo dne 22. t. m. v 9. na medkubsko motociklistično in avtomobilsko dirko ki bo ob 14.30 na dirkališču Tezno! Predprodaja vstopnic pri Putniku. (—)

a— Razbita pogajanja. Predsnočnem so se sestali pri »Orlu« zastopniki krojaških mojstrov in pomočnikov, ki so razpravljali o kolektivni pogodbi. Krojaški pomočniki so zahtevali za prvorazredne delavke in najboljše kvalificirane pomočnike 7 din na uro, za ostale delavke in pomočnike pa od 3.25 din naprej. Tudi so pomočniki zahtevali 9 urni delovnik. Pogajanja pa so se razbila in se čuje, da bodo krojaški pomočniki in pomočnice stopili v stavko.

a— Redni avtobusni promet na Pohorje je za letošnjo sezono ukinjen ter se vrši vožnje na Pohorje od prihodnje nedelje dalje le po naročilu, ako se do prejšnjega dne zvečer do 18. ure prijavi v prometni pisarni na Glavnem trgu dovolj interesentov.

a— Nad življenjem je obupala 20 letna krojaška pomočnica Rozalija P. stanujoča v Frankopanovi ulici 14. Našli so jo nezavestno v postelji, na nočni omarici pa je bila prazna steklenica lizola. Obupanko so odpravili v bolnišnico, kjer ji skušajo zdravniki rešiti življenje. V ozadju poskušene samomora so ljubzenske zadeve.

Gospodarstvo

Po objavi uredbe o podržavljenju Narodne banke

Tečaj delnic Narodne banke je občutno nazadoval

Uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki je vzbudila v naši gospodarski javnosti mnogo pozornosti. Naravno je, da tudi ni ostala brez vpliva na borzni tečaj delnic. Ker je z novo uredbo maksimirana dividenda na 8% (to je 240 din pri delnici, medtem ko je znašala v zadnjih letih dividenda 400 din), je tečaj delnic Narodne banke takoj znatno popustil. Preden se je pričela polemika o podržavljenju Narodne banke, so delnice notirale na borzi okrog 8000 din. V zadnjem času so se glede na pričakovano uredbo nudile na borzi po 7800 din, vendar ni bilo povpraševanja. V torek, ko so v borznih krogih zvedeli za vsebino uredbe, pa se je pojavilo prvo povpraševanje, toda po mnogo nižjem tečaju, in sicer v torek po 5500 din, včeraj pa je bilo v Beogradu zabeleženo povpraševanje po 6000 din, vendar ni prišlo do prometa.

Nova določba o maksimiranju dividende stopi v smislu uredbe v veljavo s 1. januarjem 1941, tako da bo Narodna banka prihodnje spomlad lahko izplačala za leto 1940 še dividendo po starih predpisih in v vsotno, da bo ta poslednja nemakimirana dividenda izplačala še prav visoko.

Kakor smo že včeraj poročali, je ukinjena določba, po kateri država skupaj z državnimi ustanovami doslej ni smela imeti več kakor 20% bančnih delnic. Z ukinjenjem te določbe je dana državi možnost, da z nakupom delnic postopno poveča svojo udeležbo pri delniški glavnici Narodne banke. V tej zvezi je spreminjena tudi dosedanja določba glede glasovalne pravice na občnem zboru. Po dosedajšnjih predpisih je imel vsak delničar, ki je imel 10 delnic, pravico do enega glasu, vendar nihče ni mogel imeti več nego 100 glasov, četudi je imel več nego 1000 delnic. Sedaj je ta omejitev ukinjena in daje vsakih 10 delnic pravico do enega glasu brez omejitev. S to spremembo dobi država kot delničarka tudi na občnem zboru ono število glasov, ki ustreza razmerju njene udeležbe pri glavnici. Seveda pa ta sprememba glede glasovanje pravice nima več mnogo praktičnega pomena, kajti pravice občnega zbora delničarjev so sedaj zelo omejene. Po spreminjenem zakonu zbor delničarjev ni več »vrhovni organ Narodne banke«, temveč le še »predstavnik delničarjev«. Ukinjena je dosedanja pravica občnega zbora, da izvoli člane

upravnega odbora, ker se sedaj vsi člani upravnega odbora skupaj z guvernerjem in obema viceguvernerjema postavijo s kraljevim ukazom na predlog finančnega ministra in v sporazumu s predsednikom vlade.

Za bodoče poslovanje Narodne banke pa je važno, da so člani upravnega odbora neodstavljeni, medtem ko se lahko guverner ali pa viceguverner lahko odstavi s kraljevim ukazom na predlog finančnega ministra in v sporazumu s predsednikom vlade. Možnost odstavitve guvernerja in viceguvernerjev je obstajala že po dosedanjem zakonu. Člani upravnega odbora, ki se imenuje s kraljevim ukazom, se po novem zakonu ne morejo odstaviti, dokler teče njihova funkcijna doba, ki traja šest let. S tem je deloma ustrezno zahtevi po neodvisnosti upravnega odbora Narodne banke od vlade.

Bodoči upravni odbor Narodne banke bo brez guvernerja in viceguvernerjev štel 22 članov, od katerih bo 11 imenovanih iz vrst delničarjev, od ostalih 11 pa bo 5 članov lahko imenovanih iz vrst aktivnih državnih in samoupravnih uslužbenec.

Občni zbor bo imel v bodoče le pravico izvoliti štiri člane nadzorstvenega odbora, med tem ko bodo ostali trije člani nadzorstvenega odbora, imenovani s kraljevim ukazom. Pravice nadzorstvenega odbora pa so zelo omejene in tudi funkcijna doba članov bo trajala tri leta. Svoje pripombe glede poslovanja banke predlaga nadzorstveni odbor guvernerju. Če organi Narodne banke pripomb nadzorstvenega odbora ne osvojijo po novih statutih, je guverner dolžan predložiti stvar finančnemu ministru v odločitev. Delničarji imajo poleg zastopstva v nadzorstvenem odboru na občnem zboru le še pravico zahtevati pojasnila o predmetih v zvezi s poročilom o poslovanju banke ter pravico sklepati o razdelitvi dobička in o rezervnih fondih, ki pripadajo Narodni banki.

O razrešnici članom upravnega in nadzorstvenega odbora ne glasuje več občni zbor, temveč dalje to razrešnico na občnem zboru vladni komisar v imenu finančnega ministra. Občni zbor ima vrhu tega le še pravico skleniti, da se določen predmet stavi na dnevni red prihodnjega občnega zbora.

Danes se sestane jugoslovensko-nemški stalni gospodarski odbor

Za trgovinska pogajanja z Nemčijo v okviru jesenskega zasedanja jugoslovensko-nemškega stalnega gospodarskega odbora vlada v naših gospodarskih krogih veliko zanimanje. Zasedanje se bo pričelo v četrtek. Na dnevnem redu je predvsem vprašanje ugotovitve naših izvoznih kontingentov za novo gospodarsko leto. Poleg tega pa je važno predvsem vprašanje določitve novega tečaja za klirinško marko. Kakor smo že poročali, zahteva Nemčija, da se določi tečaj klirinške marke na 17.82 (sedaj znaša 14.80), kar bi ustrezalo oficelnemu tečaju devize Berlin.

V tej zvezi pa je za naše uvoznike izredno važno vprašanje, po kakšnem tečaju bodo poravnali obveznosti za že uvoženo nemško blago. Nemčija nam je v zadnjih letih dobavljala mnogo blaga na dolgoročni blagovni kredit, kar je v znatni meri omogočilo, da je zavzela že pred vojno prvo mesto v naši zunanji trgovini. Naši uvozniki so kalkulirali s tečajem klirinške marke, ki je veljal v trenutku, ko so sklepali posle, odnosno ko so prejeli blago, računajoč, da se tečaj klirinške marke ne bo bistveno spremenil, saj je šlo v zadnjih letih prizadevanje jugoslovensko-nemškega gospodarskega odbora za tem, da se tečaj klirinške marke čim bolj stabilizira. Naši uvozniki zato trdno pričakujejo, da jim bo omogočeno plačilo starih obveznosti po sedanjem tečaju, tembolj, ker obstaja v tem pogledu zagotovilo Narodne banke, ki je bilo uradno izdano prejšnji mesec. Tudi pri tem tečaju bodo mnogi uvozniki, ki so blago uvozili na daljši kredit v letu 1938 ali 1939, morali plačati itak za 1 din višji tečaj, kakor so svoj čas kalkulirali, ko je marka notirala 13.80. Drugačna rešitev bi pomenila za vse naše gospodarstvo veliko škodo.

Pred maksimiranjem cene krompirja

Od Zbornice za trgovino, obrt in industrijo smo prejeli naslednje obvestilo: Kakor doznava zbornica, se na merodajnih mestih z možnostjo, da bodo cene krompirja v Sloveniji maksimirane in bi se utegnile zgoditi, da dobijo javne aprovizacije pravico vaseči proti plačilu po maksimalnih cenah zalogo krompirja tudi pri trgovcih. Zato morajo trgovci z deželnimi pridelki računati pri nakupovanju krompirja s tem, da so bile v Sloveniji lansko leto cene krompirja zaradi slabe letne neormalno visoke in da se letos v tem primeru ne bodo moge obdržati na tej višini.

Pri eventualnem maksimiranju cen krompirja je računati, kakor čujemo, le z uporabno vrednostjo krompirja in z odnosa, ki je obstojal vedno na trgu med povprečno ceno pšenične moke na drobno in ceno krompirja. Uporabna vrednost krompirja znaša samo eno četrtino uporabne vrednosti moke. Cena krompirja se je štela vedno v višini ene četrtine do ene tretjine povprečne pšenične moke. Ce-

od ostalih aktivnih kliringov zaznamuje klirinški račun z Bolgarijo zmanjšanje salda naših terjatev od 4.0 na 2.5 milijona din, medtem ko je saldo naših terjatev v Turčiji ostal na nespremenjeni višini 4.9 milijona din. Prav tako ni sprememb v klirinških računih s Francijo in francoski kolonijami.

Med pasivnimi kliringi izkazuje klirinški račun z Italijo le še majhno nazadovanje salda našega dolga, in sicer od 21.2 na 20.5 milijona din. Saldo našega klirinškega dolga v Madžarski se je povečal od 14.6 na 15.6 milijona din, naš dolg v Rumuniji pa se je zmanjšal od 7.0 na 6.6 milijona din. Ponovno je v drugi četrtini septembra narasel naš klirinški dolg v Slovaški, in sicer na 0.5 na 24.1 milijona Ka. Naš dolg v kliringu z Nizozemsko pa se je povečal od 37.000 na 67.000 holandskih goldinarjev.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 15. t. m. zaznamuje zmanjšanje obkosa bankovcev za 75.3 milijona din, tako da je znašal obk 15. septembra 12.158 milijonov (lani 8690). Vzponedno so se obveznosti na pokaz povečale za 188.8 na 2597 milijonov.

Zlata podlaga se je v drugi četrtini septembra povečala za 11.5 na 2367 milijonov stabilizacijskih din (lani 1986) v stvarni vrednosti 3788 milijonov din Devize ki se ne vtejele v podlago so oravakto narasle za 24.7 na 516.9 milijona din (lani 532). Menična in lombardna posojila so ponovno nazadovala in so se v drugi četrtini septembra skrčila za 1.1 na 1616 milijonov din (lani 2894). Zato na se je povečal eskont bonov za narodno obrambo za nadaljnjih 131 milijonov in te dosegel 5025 milijonov din.

Glede na stvarno vrednost zlata podlage v višini 3788 milijonov je 15 t. m. znašala zlato kritje obkosa bankovcev in obveznosti na pokaz 25.57%.

Gospodarske vesti

— Odkupne cene za pšenico v Sloveniji. Kraljevska banska uprava obvešča, da bodo odkupne cene pšenice v Sloveniji enake odkupnim cenam pšenice v Vojvodini. Da bi se izenačile cene moke iz domačih in uvoženih pšenice, se bo pobiral preko Gospodarske zveze izravnalen prispevek 27 din za 100 kg v korist banovinskega sklada za aprovizacijo, ki je ustanovljen z banovo odločbo z dne 11. septembra 1940 v svrhu podpiranja siromašnega prebivalstva v Sloveniji.

Borze

18. septembra

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.70 do 14.90. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 53, v Beogradu pa je bilo povpraševanje po 52. Bolgarski klirinški čeki so se v Beogradu trgali po 91. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bilo za Vojno škodo pri slabih tendenci povpraševanje po 438 (v Beogradu je bil promet po 439). Delnice Narodne banke so glede na maksimiranje dividende po novem zakonu občutno popustile in sicer od 7600 na okrog 6000.

DEVIZE

Ljubljana. Oficelni tečaji: London 178.27 — 181.47, New York 4425 — 4485, Curih 1009.84 — 1019.84. Tečaji na svobodnem trgu: London 220.46 — 223.66, New York 5480 — 5520, Curih 1247.90 — 1257.90.

Curih. Beograd 10. Pariz 9.80 (bankovci 6.45). London 16.70 (bankovci 7.80). New York 439 (bankovci 440). Milan 22.1750, Madrid 40, Berlin 175.40 (registermarke 52.75).

EFKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 438 den., 4% agrarne 50 den., 4% severne agrarne 51.50 den., 6% beguške 78 bl., 6% dalm. agrarne 70.50 den., 6% šumske 69.50 den., 7% stabiliz. 93 den., 7% invest. 97 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 94 den., 8% Blair 99 den.; delnice: PAB 191 den., Trboveljska 295 — 300, Gutmann 45 den., Sečerana Osijek 205 den., Sečerana Vel. Bečker 600 den., Iliš 35 den. den., Oceania 550 den., Jadranska 400 den.

Beograd. Vojna škoda 438.50 — 439.50 (439), 4% agrarne 52.50 den., 4% severne agrarne — (52), 6% dalm. agrarne 68.75 — 69.25 (69), 7% invest. 99 den., 7% Seligman 102 den., 8% Blair 99 den., Narodna banka 6000 den.

Blagovna tržišča

2170

+ Novošadska blagovna borza (18. t. m.) Tendence n e s p r e m e n j e n a. Pšenična: za pšenico velja o d k u p n e c e n e p o uredbi. Oveš: baški, sremški 300 — 302.50. Rž: baška 355 — 357.50; ban. 352.50 — 355. Ječmen: baški in sremški 340 — 345;

Skrivnost Mouniba Beya el Solhe

Razprava proti njemu je zastavila vprašanje, ali je Mounib „pošten“ vojni dobičkar ali mednarodni slepar

Ljubljana, 18. septembra. Pred malim kazenskim senatom, v katerem sta pod predsedstvom s. o. s. Ivana Breliha sodelovala s. o. s. Lederhas in dr. Fellahar, se je danes zagovarjal Mounib Bey el Solha, ki je pred nedavnim dvignil precej prahu v Ljubljani in v Mariboru kot dobavitelj mesnin za armado francoskega generala Weyganda v Siriji.

Vsa pojava Mouniba Bey el Solha, tipičnega Orientalca, zaradi katerega je bil pri današnji razpravi potreben precej obširen aparat s tolmačem za angleščino in francosščino, je precej trivialna. Sam se izdaja za trgovca iz Beyrutstva, sirskega državljanca s premoženjem v Siriji. Ki te potoval kot komisar tamonje tvrde Chafic Sraga, in po potnem listu je »proprietar«. Njegov potni list pretekleh dveh let je zelo peštra lista njegovih romanov in križarjenj po vsej Evropi, zlasti pa po dunavskih državah. Pred nedavnim mu je ljubljanska policija dovolila začasno bivanje v Ljubljani in to je Bey el Solha uporabil na tak način, da je komendni priromal v kleče kazenskih paragrafov zaradi prevar. Kakor je našim bralcem gotovo že v spominu, se je nastanil v hotelu Metropol, tam spal in jedel, obenem pa se je obrnil na pristojno zbornico po naslove trdki, ki bi bile v stanju, dobavljati vagonne pošiljke svežega in konserviranega mesa armadi generala Weyganda na vzhodu. Ni bilo dolgo, ko so začeli romati v njegov

pomladni 360 — 400. Koruza: baška 342.50 — 345. Moka: franko mlin v dunavski banovini brez skupnega davka in vrede: ošge in ošge 723; krušna moka 358. Oveš: franko mlin brez skupnega davka in vrede: 180. Ržol: baški in sremški beli brez vrede 430 — 435.

Iz Brežic

Poplave v brežickem okraju. Toliko deževnih dni ko letos že dolgo ne pomnimo. Pod savskim mostom v Brežicah je voda dosegla 3 m nad normalo. Vsi pritoki Save, Sromljica, Negvad, Gabernica in drugi, so se razlili preko travnikov in njiv, s katerih se niso popravljeni letošnji pridelki. Po nekaterih krajih zaradi deževnih dni se niso akopali vsega krompirja in grozi nevarnost, da bo tudi krompir uničen, ki je glavna hrana našemu ljudstvu. Najbolj prizadeti so Mostec in Sela in Dobava, ki leži ob meji banovine Hrvatske, ter kraji Trnje in Crnc. ki spadata pod občino Brežice. Poplavljeni je bila tudi banovinska cesta, ki drži preko Crnce v Globoko in Pišce ter je bila za pešce in kolesarje nekaj časa neprehodna.

Himen. Pretekli teden sta se poročila brivski mojster G. Božidar Vardec iz Brežic in gđ. Micika Golčeva, zvanica sreskega načelnika v Brežicah. Vsi jima želimo na življenjski poti obilo sreče!

Ni imel sreče. V Brežicah je v zadnjem času bilo ukradenih okrog 6 koles, ki jih prijatelji tuje lastnine potem prodajo v sosednjo banovino. Te dni je obiskal naše mesto neki Stjepan iz banovine Hrvatske z namenom, da poskuša izmakniti bicikel in ga nato vnovi. Ves popoldar se je sprehajal po mestu, pa je nani postal pozoren stražnik. Sikel je svojo službeno obleko, si nadel delovno in odšel na oprezovanje. Ker mladi Stjepan ni imel sreče v mestu, je ubral na periferijo. Oko stražnika ga je oprezno zasledovalo. Pred Zagodetovo trgovino je bilo naslonjeno lepo kolo. Zmikanje ga je urno zahajal in pobeignil po klancu proti Savi. Podjetni občinski stražnik jo je ubral tudi s kolesom za njim. Kmalu ga je dohitel in ga krepko zagrabil. Stražniku je Stjepan izpovedal, da je bilo baš ta dan tudi njemu ukradeno kolo in je hotel dobiti zameno. Seveda temu izgovoru tudi na sodišču niso verjeli. Ukradeni kolo je bilo vrnjeno lastniku, ki se je nato veselo odpeljal na rešenem kolesu proti domu.

Draginja v Trbovljah

Trbovlje, 18. septembra

Trbovelski trg je bil na sobotni plačilni dan kljub slabemu vremenu zelo dobro obiskan. Polna zaposlenost rudniškega delavstva se seveda pozna v vsem trboveljskem gospodarstvu, kljub temu da tudi rudar poleg vseh postopnih izboljšanih delavskih mezd zelo težko kljubuje ikemu draginskemu valu, ki se vedno bolj občutno uveljavlja posebno v našem industrijskem revirju. Na trgu so bili v soboto običajni prodajalci živil iz Savinjske doline in Dolenjske. Precej je bilo sadja raznih vrst po razmeroma zelo visokih cenah. Dolenjska jabolka 5 do 6 din/kg (lansko leto 2 din), slive 8 din/kg (lani 1 do 2 din), grozdje 12 do 14 din, dalmatinske sveže smokve 10 din/kg. Sadja je letos zelo malo ter je s svojimi visokimi cenami skoraj nedosegljivo trboveljskemu žepu. Od sočivja so nudili paradiznike po 5 din/kg, melanzane 5 do 6 din/kg; zelena paprika je poskočila že kar na 2 do 3 komade za dinar. Prvi letošnji voz krompirja so hitro razprodali po 2 din/kg. Sicer er pri nas krompir v prodajo tudi po 2.25 do 2.50 din/kg. Jajca so 7 do 8 kom. za 10 dinarjev. Mlekarški proizvodi so v glavnem obdržali isto ceno, vendar je med našimi prodajalci mleka tak pokret, da se cena spet zviša. Perutnine je letos malo na produbo, a še tista, ki to dobiš na trgu, je zelo draga. Tokrat so nudili petelinčke po 36 do 44 din za par, kokoši pa po težji 40 do 50 din kljun. V solahem lahko trdimo, da Trbovlje glede cen vseh življenjskih potrebščin prednjačijo na drazimih slovenskim mestom ter prevladuje vtis, ko da je trbovelska draginja samovoljna gospodarica, kateri se mora potrošnik ukoniti brez ugovora. Bog ne dal, da bi se kdo le lahko pritožil, nikjer ne bo našel zaslimbe, vse kar se bo čutilo prizadeto, bo skočilo po taki črni ovci! Najbolj občutljivi draginjo seveda državni namestniki in mali ljudje s skromnimi pokojninami! Skrajni čas bi že bil, da bi se našim protidraginskim odborom dalo iatih pravic ter bi lokalni oblastveni činitelji sploh bili pazili na dostikrat prav svolevolno gibanje cen, ki bodo, če se bo to nadaljevalo v tem tempu, med industrijskimi sloji gotovo priravile razpoloženje, kakršno nam je v današnjih casih na manj potrebn!

Žep ponudbe ljubljanskih in mariborskih trgov. Pogovarjali so se za vagonске pošiljke svežega mesa in izbranih konzerv, franco Trst. Solha je trdno kaznetvel, da ima odprt račun pri Schweizerische Kreditanstalt v Zürichu, a ko je trdila Slamič preko Ljubljanske kreditne banke napravila potrebne poizvedbe, je izvedela, da je ime Solha tam znano le po tem, da so se tudi od drugod enako zanimali zanj, da po odprtega računa nima. Medtem je Solha sedel v Metropolu, se vozil tudi v Maribor, vse, s katerim je prišel v stik, pa je »v trenutni zarati« oeharil tudi za nekaj tekočega denarja. Najbolj je hotelskega slugo, ki je imenitnemu gospodu posodil nad dva tisočaka.

Toda v smislu njegovega zavora tu ni šlo za nikakršne prevare. On je mnenja, da do izvedbe ponudb itak ne bi bilo moglo priti, dokler ne bi bil odprt bančni kredit v hotelu na da zato ni poravnal računa, ker sta nihče ni terjal. Vse drugo pa so bila navadna posojila. Državno tožilstvo v Ljubljani je mnenja, da gre pri zanimivem Orientalcu za prevare velikega obsega in da je Solha sklenal velike pogodbe le zato, da bi imel sredstva za prevare. — Današnja razprava, na kateri je obtožbenega Orientalca zagovarjal dr. Vratnik, je bila prekinjena zaradi zaslišanja hotelskega sluga. Nadaljevala se bo pred mali kazenskim senatom 2 oktobra dopoldne.

Letališče pod točo bomb

Slika prikazuje bombardiranje 10 km jugovzhodno od Londona ležečega letališča Biggin Hilla po nemških letalih. Stevilke označujejo posamezne važne zgradbe letališča, v obertanih delih je videti stebre dima in ognja, ki jih povzročajo eksplozivne bombe

Nesmrtne stanice

Zanimivi poskusi na kliniki v Cordobi

Znani so mnogoštevilni primeri, da so se delci človeškega tkiva v primerljivih rednih raztopinah ohranili živi mnogo let, čeprav so bili ločeni od telesa. Kako odporno pa je še tkivo človeškega organizma, so pokazali poskusi, ki jih je delal prof. Busse-Grawitz na neki kliniki v Cordobi.

Niti strup niti zelo nizke temperature niso mogle uničiti ločenih delov tkiva. Tkivo, ki ga je hranil 38 let v alkoholu, je pokazalo nove znake življenja, reakcije na določene preizkuševalne snovi in rast v novih redljivih tekočinah. Šele temperatura okrog 200 stopinj Celzija je mogla uničiti življenje, ki je dremalo v teh stanicah.

Pred nekoliko tedni je isti raziskovalec napravil senzacionalne poskuse s človeškimi mumijami. V gorovju na severozapadu Argentine je našel trupla Indijancev, ki so živeli še pred Inkci, torej pred 600 leti. V podzemskih jamah so se ta trupla v mumificirani obliki izvrstno ohranila. Dele tkiva teh mumij je dal v tri različne redilne raztopine in je v svoje presenečenje ugotovil, da je bilo življenje celo v njih. Iz odrezanega, mumificiranega tkiva so zrastle nove stanice in se množile z delitvijo.

Busse-Grawitz je šel tedaj še dalje. Narodni muzej v La Plati mu je dovolil izrezati koščke tkiva iz egiptskih mumij, ki so stare okrog 5300 let. V rečivu je tkivo oživilo! Mikrofotografije, ki jih je napravil učenjak, kažejo različne znake novega razvoja. In to velja za tkivo iz vseh dvanajst prastarih mumij, ki jih je na ta način preizkusil.

Wendel Willkie

republikanski kandidat za ameriškega državnega predsednika, je na svojih zborovanjih zadnje dni ostro napadal Roosevelta in mu očital, da uničuje ameriško demokracijo ter s svojim vedenjem škoduje celo angleški stvari. Na sliki ga vidimo z republikanskim prvkom Landonom

Druga repatica letošnjega leta

Kopernikov zavod v Berlinu-Dahlemlu je sporočil, da so te dni na novo našli Whippleovo repatico, ki so jo odkrili l. 1933. v Ameriki. Prve dni tega meseca je stala v ozvezdju Vodnarja, tik ob ozvezdju Šare. Fotografirala plošča jo je registrirala kot zvezdico 15. reda in je bila torej še deset tisočkrat slabjša po svoji svetlobi nego najmanjša zvezda, ki je še vidna prostemu očesu.

Whippleova repatica je druga repatica letošnjega leta. Prvo je odkril budimpeštanski astronom Kulim 6. januarja kot objekt 16. velikosti. Sprva so jo smatrali za majhen planet, šele v marcu so ugotovili, da gre za repatico. V primeri z lanskim letom se je letos pojavilo zelo malo kometov. Lansko leto jih je bilo do septembra že deset, vse leto pa so zabeležili trinajst novih repatic.

Smrt v letalski bitki

V petek se je po Milanu raznesla vest, da je znani fašistični prvak, inženir Tonir Chiodi iz Vidma jumaško padel v letalski bitki nad Malto.

Bombe na Jeruzalem

Italijanski aeroplani so čredi prošlega tedna bombardirali Jeruzalem. Več poslopij je bilo porušanih. Ubili so 96 oseb, 124 pa jih hudo ranili.

Majhne izgube

v Britski Somaliji

Kakor poroča rimska agencija Stefani, je imela Italija pri zavzetju Britske Somalije prav majhne izgube. Italijanska vojska je imela 50 mrtvih in 20 pogrešanih, kolonialne čete pa so izgubile 150 mož. 1300 domačinov je bilo ranjenih, sto pa jih pogrešajo.

Konec dopisništva v Moskvi

Ameriški list »New York Times« poroča, da je opustil svoje dopisništvo v Moskvi, ker sovjetska cenzura ovira delo korespondentov. List je imel uredniško podružnico v Moskvi celih zadnjih 18 let.

Najhitrejša lokomotiva

7a železniški progil Benetke—Milan je prišla v promet najhitrejša italijanska železniška lokomotiva, ki vozi z brzino 140 km na uro.

Mrki Meduzinega očesa

Zakaj se spreminja svetloba zvezde Algola

V tem času je v večerni uri na severovzhodu in na vzhodu opaziti vrsto petih zvezd drugega reda, ki se dviga od leve proti desni in gre skozi ozvezdja Perzeja, Andromede in Pegaza. Prva teh zvezd na levi pripada Perzeju in se imenuje Algenib. Kakšnih osem stopinj ali osem centimetrov desno od njega, če držimo merilo v iztegnjeni roki proti nebu, je videti zvezdo Algol, ki je v splošnem enako svetla kakor Algenib. Če bi pa to zvezdo opazovali dalj časa, bi ugotovili, da se njena svetloba pogostoma spreminja, in sicer se v štirih urah in pol zmanjša za več nego en zvezdni svetlobni razred, v nadaljnjih štirih urah in pol pa zopet naraste do prejšnje vrednosti.

Ta Algol, ki mu arabsko ime pomeni »hud« in ki so ga stari Grki imenovali Meduzino oko, je prav za prav dvojna zvezda. Sestoji iz temnega in iz svetlega sonca, temno obkroži svetlo zvezdo v 69 urah in pri tem se od časa do časa postavi tako med svetlo sonce in zemljo, da ga zakrije. Spremenljiva svetloba Algola ni torej nič drugega nego silno oddaljen sončni mrk, ki ga opazujemo s prostim očesom. Zanimivo pa je še to, da so ti Algolovi mrki prav za prav nekaj, česar več ni, kajti svetlobni žarki morajo od te dvojne zvezde do nas opraviti kakšnih sto svetlobnih let dolg pot in mrk, ki ga danes opazujemo, se je v resnici dogdil pred toliko leti.

125.000 ha zemlje za ruski bombaž

Novo središče kulture bombaža ob reki Sir Darji

Namakalne naprave so letos v Rusiji zelo napredovale. Ogromna država ima ta čas skupno za 70.000 km namakalnih prekopov, 137.000 hidrotehničnih naprav in 373 umetnih jezer. V dolžino meri vse omrežje za umetno namakanje 700.000 km in 6 milijonov hektarjev zemlje, ki je bila prej puščava, so spremenili v polja, ki dajejo kolhozom bogato letino žita, bombaža, riža in drugih pridelkov. Zelo obsežno ozemlje, ki ga umetno na-

makajo, se razprostira ob reki Sir Darji, kjer je sedaj središče ruske bombažne kulture. Tu pridelajo 36 odstotkov vse svetovne proizvodnje bombaža. Na desni strani Sir Darje gradijo ta čas velik Severn Ferganski prekop, ob levem bregu Kar Darje pa dokončujejo odcep tega prekopa. Ko bodo ta dela končana, bo razpolagala Rusija z novimi 125.000 ha nove plodne zemlje.

Šest francoskih vojni ladij na Atlantiku

Britanske pomorske oblasti so te dni objavile, da je odplovalo iz Sredozemskega morja skozi Gibraltar v Atlantski ocean šest francoskih vojni ladij, in sicer križarke Gloire, Moncalm in George ter torpedovke Audassieux, Malin in Fantasque. Angleško poročilo nič ne omenja, v kakšni smeri so se ladje oddaljile, značilno pa je, da so Angleži teh šest ladij gladko spustili skozi Gibraltarsko ožino.

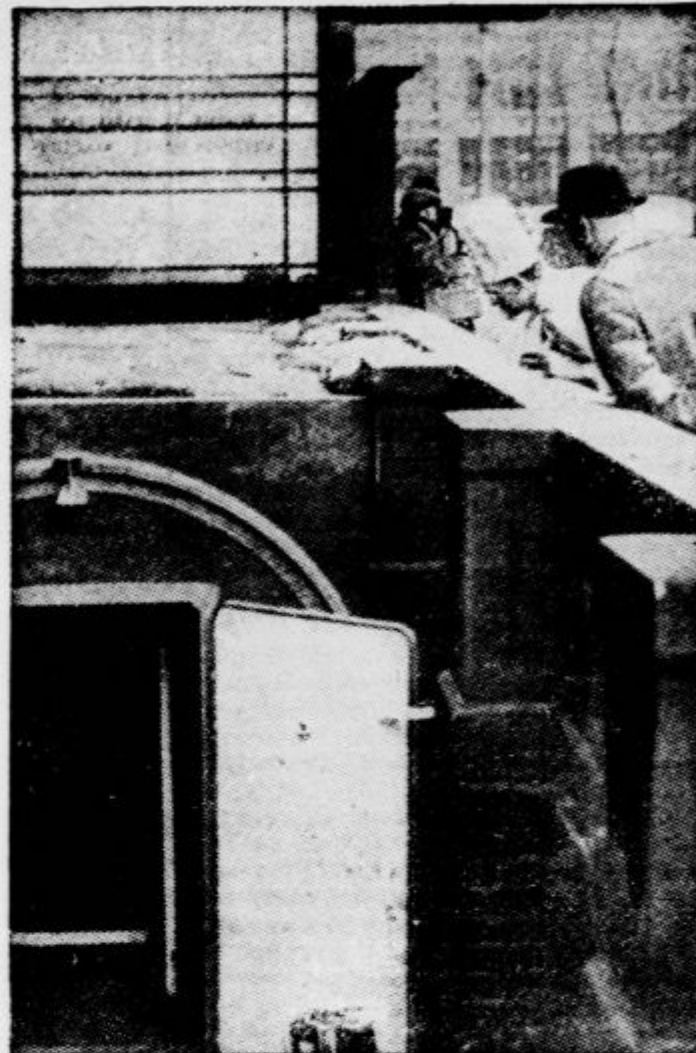
Manevri na Daljnem vzhodu

»Krasnaja zvezda« poroča, da se vrše manevri rdeče vojske tudi na Daljnem vzhodu. Vodi jih general Stern, ki spada med najbolj izkušene sovjetske vojskovodje.

Novo letalo za navpične polete

Danski inženir Ellehammer je zgradil novovrstno letalo, ki mu poseben propeler za navpične polete poganja stisnjeni zrak. Strokovni krogi se za ta izum, ki bi mogel povzročiti prevrat v letalstvu, zelo zanimajo.

London pod zemljo

Vhod v eno izmed neštetihi zaklonišč, v katerih prebivajo Londončani svoje noči

Praščiči z dvema nogama in ptice brez peruti

Narava je čudovito muhasta. V Ameriki je svinja skotila tri mladiče, ki je imel vsak samo po dve nogi. Baš ta nesreča pa je bila pujskom v »srečo«, kajti mesar jih je kupil, navadil jih je stopati po dveh nogah in so postali pravi cirkuški in filmski zvezdniki.

Kar se je zgodilo tem pujskom izjemno, se dogaja kivijsu redno: ta ptica se rodi in živi brez peruti. Njena domovina je Nova Zelandija, kjer jo domačini lovijo in redijo zavoljo njenega okusnega mesa, tako da spada že med vrste, ki izumirajo. Kivi zasledovalcem pač ne more uiti, saj ima peruti samo v okrnem stanju v okostju. Repa tudi nima. Kadar ptica stoji in skrje glavo, je od daleč videti podobna krogli.

Skok na vlak v gibanju

V Wilhelmshavnu se je morala zagovarjati mlada mati, ki je s svojo nepremišljeno postopno zakrivila smrt svojega otroka. Z otrokom v naročju je s perona predmestne postaje stekla proti vlaku, ki je že odhajal. Ne meneč se za svarilne klice železniškega osebja, je skočila na stopnico, pri tem ji je otrok zdrknul v naročja in je našel pod kolesi strašno smrt. Z ozirom na to, da je bila z otrokovo smrtjo že več nego preveč kaznovana, je sodišče izreklo milo sodbo in ji naložilo samo 70 mark globe.

Finska plačuje

Navzile velikim težavam, s katerimi se mora Finska boriti po svoji vojni z Rusijo, odplačuje redno vsote, ki jih je še iz časa svetovne vojne dolžna Ameriki. Finska je v ostalem edina ameriška dolžnica, ki je tako vestna. Na sliki izroča finski poslanik v Washingtonu Hjalmar Procope zastopniku ameriškega finančnega urada zadnji obrok v podobi čeka

Smrtna nesreča v Bologni

Generalni nadzornik italijanske državne policije dr. Andrea se je smrtno ponesrečil na vožnji z avtomobilom v Bologni.

Stric Sam te potrebuje!

Ameriko so preplavili stari plakati iz leta 1917-18, ki pozivajo mlade ljudi, naj se javijo nabornim komisijam. Slika nam kaže enega izmed teh lepakov, ki predstavlja znamenitega strica Sama in veli: »Potrebujem te za vojsko Zedinjenih držav!«

A NEKDOTA

Francoski kralj Henrik IV. je bil po postavi neznan, zanemarjen in celo grd. Madame de Simier, ena izmed prvih dam v Parizu, ki se ni mogla sprijazniti z mislijo, da je ta skromni protestant iz Pirenejev za vedno nadomestil vladarje iz rodbine Valois, ki so ljubili sijaj in razkošje, je dejala o njem, potem ko so mu jo predstavili:

»Videla sem kralja, nisem pa videla Velikanstva.«

Henrik se je zasmejal, ko so mu to povedali. Potem je zamišljeno pripomnil: »Človek je pač lahko samo eno izmed obobje.«

VSAK DAN ENA

Učitelj telovadbe: »Tako! Če mi ne plačate neporavnanih lekcij, vas pustim kar v tem položaju!« (Week-End)

H. Adams

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

»Kakšne namene pa imaš z njim danes?«

»Predstavim ti ga. Skupaj popijemo cocktail. Najprej se moraš upirati, da spoznava njegovo mišljenje tudi v tem oziru. Nato se odpeljemo z avtom v Maidenhead. Izposodil sem si Walkerjev voz. Tam pokosimo in si privoščimo izlet s čolnom. Potem se utegne zgoditi, da me kam pokličejo, in v dva ostaneta sama. Koliko cvenka še imaš?«

Vera je vzela iz ročne torbe majhno denarnico in stresla na mizo precej srebrnega drobiža. »To je vse, kar premorem: en funt, dva šilinga in šest,« je dejala.

»Daj funt meni,« je poprosil Bill. »Ravno deset šilingov še imam. Potem bo dovolj, če se zgodi, da bi moral plačati kosilo. Seveda se moram delati, kakor da njemu ne dovolim. Če bo pa po vsej sili hotel plačati, naj zastra mene ima to veselje! Hoj, daj mi brz suknjič, že prihaja!«

Četvorica deklet je molče gledala, kako je Peter Grey sedel v taksi, se v polkrogu zapeljal okoli vodometna sredi dvorišča, nato pa odbrnel skozi spodnji izhod. St. Michaels Court je bil ponosen na svojih šest stanovanjskih hiš, izmed katerih je imela vsaka posebno ime. Judy je prva pretrgala molk.

»Predobrodoščno je, Karolina, da mu hočeš vzeti samo del njegovega denarja. Jaz bi hotela imeti vse in še njega samega povrhu.«

»Karolina je bila okradena,« je z običajno mirnostjo dejala Bunty, in tovarišice so začutile v njenih besedah skrito grajo. Prijateljica je bila prehudo oškodovana, da bi smela zbijati šale o tem.

»Prav imaš,« je živahno rekla Judy. »storiti moramo vse, kar je v naših močeh. Toda če gledaš zalega milijonarja, kako se odpelje v mesto... Naslikala sem si bila nadušljivega starega gospoda v vozičku za invalide. Kaj res misliš, Karolina, da si Petru Greyu kos? Meni kar nekaj pravi, da s bomo morale same paziti.«

Karolina se je umaknila od okna in si prižgala cigareto.

Malo je pomislila in dejala: »Kdo more dandanes v nekaj letih postati milijonar, ne da bi okradel druge ljudi? Če nekdo zasluži s kavčukom milijon, med tem ko izgubim jaz pri kavčuku vse premoženje, dobi po vsej verjetnosti tudi del mojega denarja. Milijonarjev pa človek ne more izbrati. Ako vam da usoda enega izmed njih v roke, morate biti hvaležni in pograbiti priliko, ne glede na to, ali je mlad ali star, zdrav ali nadložen.«

»Kdo ve, ali so se že kdaj pred nami dekleta lotila take reči?« je v skrbih vprašala mala Nancy.

»Najbrže še nikoli,« je odgovorila Karolina.

»Zmerom mora nekdo začeti.«

»Zakaj praviš, da imaš Petra Greya v rokah?« je vprašala Judy.

»Najel si je stanovanje v Byronovem domu, ki sem ga nekaj sama imela. Šele nedavno se je vselej vanj. Jaz sem si vzela tegale, ker je cenejši. Po naključju pa še imam ključ od prejšnjega stanovanja. Torej lahko pridem vanj, kadar koli hočem.«

»Se pravi, če te spusti noter,« je dejala Nancy.

»Ni mi povsem jasno, kaj bi ti to pomagalo.«

»Podoba je, da živi Peter Grey zelo redno življenje,« je nadaljevala Karolina. »Vsako noč ob četrta eno se vrne domov. Ko pride v stanovanje, ki je v pritličju, gre najprej v dnevno sobo in prižge luč. Najbrže je še z daljnega vzhoda tako vaje odprtih prostorov, da nikoli ne spusti zavese.«

»Niti v spalnici ne?« se je posmešnila Judy.

»Tega ne vem; spalnica mu gleda na drugo stran. Peter gre torej v dnevno sobo, stopi k bufetu, si nalije whisky s sodavico, se vrže v naslanjač in si prižge cigareto. Potem bere večerni časnik, dokler ne pokadi cigarete in ne popije whiskyja. Tako gre kakor po uri, noč za nočjo. Sklenila sem torej, da se zgodaj zvečer vtihotapim v njegovo stanovanje in mu nasujem v whisky uspavilo; potem izginem in on bo zaspal v naslanjaču. Doma počakam, dokler ne bo spal, nato pa telefoniram Judyji ali Nancyji, da pokliče Buntyjo z avtomobilom. Ta pripelje pred hišo in gre z menoj noter. Od stanovanja do avtomobila bo največ dvajset korakov. Teh dvajset korakov je vse, kar tvegamo, a niti to ni nevarno, če bosta ostali dve pazili.«

Dekleta so razburjeno in napeto zrla vanjo. Govorila je mirno, kakor da gre za popoldanski izlet.

»Kakor veste,« je nadaljevala, »so vsa ta stanovanja s postrežbo; oddajalec daje na razpolago služkinjo, ki jutraj pospravi sobe, kasneje pa pride samo, ako kdo pozvoni. Drugače se nihče ne meni za najemnika. Edina nevarnost je nočni vrtar. Ta se pa le tedaj prikaže iz svojega kletnega stanovanja, če ga pokličejo z zvocom. Kakor hitro bom v stanovanju, utrnem luč in počakam pripravnega trenutka. Čez pike pol minute smo lanko spet zunaj.«

»A kaj, če te kdo opazi?« je šepnila Nancy.

»Prišla bom v moški obleki, Bunty pa v šoferski uniformi. Takšni vzameva Petra Greya v sredo. Če bi nas kdo videl, bo mislil, da Peter Grey ni več povsem trezen in gre s prijateljem še enkrat v mesto. Izpolnileti stvar skoraj ne more. Pomagati mi morate, ker ne morem vsega sama opraviti, a kolikor je mogoče, nosim vsu nevarnost jaz. V minulih dneh so samo moški kradli in ugrabljali. Čas je, da jih ženske dohitimo!«

Zaveznice je sicer očitno mikalo, a vendar so se še boječe obotavljale. Karolina jih je ostro gledala in čakala, kaj poreko. Spet je bila Judy tista, ki je izpregovorila.

»Ljuba Karolina, kaj misliš zares?«

»Nikoli nisem izrekla bolj resne besede,« je bil odgovor.

»Tedi mi povej še tole: denimo, da Peter Grey popije whisky — morda ga tudi samo srebrne in začuti čudni okus! — a recimo, da ga popije in se zgodi vse po tvoji želji ter ga spravimo v avto. Kam ga hočeš potem odpeljati in kaj bomo z njim?«

Dr. Josip Serbec

Nekaj spominov ob petnajstletnici njegove smrti

Dr. Ivan Prijatelj označuje dr. Josipa Serbca v uvodnih besedah k njegovim spominom kot moža, ki je deloval na izpostavljenosti tih v splošni in blaginji naroda z isto verno kakor narodni kulturni delavci v živahnem središču. Slika ga kot političnega odvetnika in zagovornika pravice slovenskega življa nekdanje štajerske tako, da se je vcepil kot krepka zelena mladič na slovenstvo in jugoslovansko deblu, pa kot graditelja naše narodne družnosti, polagajočega račun o hiševanju v enem naših pokrajinskih narodnih domov označuje ga za narodnega gospodarja, ki je svoj živ dan mislil in deloval na osnovi globoke prepričanosti, da brez gmočnosti v temeljih ni mogoča nobena gradnja duševnosti naravov. Bil je propovednik in izvršitelj nauka o zdravi duši in zdravem telesu, čes da je treba razen za izobrazbo duha skrbeti tudi za svoje in svojega naroda telesno kulturo. Slednje ga označuje kot enega izmed enostavnih, pa krepko črtanih mož, nalikujočih po svojih zastavnih konturah na ogelne kamne v stavbah.

Upravičeno se torej spominjamo s temi vrsticami dr. Josipa Serbca ob petnajstletnici njegove smrti. Umrl je 18. septembra 1925. Njegov življenjski in njegovo delo za narod spoznavamo podrobno, če smo si ob primernih zgodovinskih pripravi predložili tedanje dobo in njen idealni duh ter si nato pozorno prečitali Serbecove spomine, ki jih je končal komaj pet dni pred smrtjo. Dokler je bil dr. Serbec čil in zdrav, mu je bil smisel življenja neumorno in neustrašno delo za narod. Imel je zanj podlago ne le v svoji energiji in vztrajnosti, temveč tudi v svoji temeljiti izobrazbi in veliki razglednosti.

Rojen dne 4. marca 1844 je preživel svoja mlada leta v Slovenski Bistrici poleg sedmerih bratov in sester v zdravem okolju na večjem posestvu in milnu svojih staršev. Gimnazijo je študiral v Mariboru ter je takoj od prvega razreda dalje poučeval dijake premožnih mariborskih ročin, ki so ga često z gojenci vred jemale seboj na daljša potovanja — tudi v inozemstvo. S tem ni le pomagal staršem, da so ga šolali, temveč si je tudi neprestano širil svoje obzore še preko okvira, ki mu ga je dal študij. Nadaljeval je to prakso tudi kot visokosolce, ko je študiral pravo na dunajski univerzi. Na Dunaju se je zlasti družil z dr. Turnerjem, ki je kot vzgojitelj doživljal nekoliko podobno usodo kakor on, nadalje pa tudi z Jurčičem in Stritarjem ter pozneje v domovini kot odvetniški kon-

plet pri svojem bratu dr. Janku Serbcu v Mariboru s Tomšičem.

Na ta način vsestransko pripravljen, se je z vso verno vrgel na narodno delo, ko je 1. 1876 postal odvetnik v Celju. Vodil in krepil ga je pri tem še posebej njegov tast dr. Stefan Hočevar, eden najbolj zaslužnih narodnih buditeljev na štajerskem. Prva slovenska rešena vloga pri sodišču in prvi slovenski vpis v zemljiško knjigo sta bila pokrenjena po njegovem odvetniškem zastopanju. V celjskem okraju so ga leta 1884 izvolili v štajerski deželni zbor, kjer je odločno branil pravice slovenskega naroda do 1. 1902., ko je zaradi bolehnosti odločil mandat. O ugledu, ki ga je užival, priča tudi dejstvo, da je bil v tem času več let slovenski namestnik deželnega glavarja.

Dvajset let je deloval kot odbornik celjske okoliške občine. Od 1. 1889 do 1905 je vršil važno gospodarsko in narodno delo. Kot načelnik celjskega okrajnega zastopa. Leta 1881 je bila z njegovim sodelovanjem ustanovljena Celjska posojilnica. Bil je ustanovitelj član njenega načelnika ter pozneje njen predsednik do svoje smrti. Ena ko je sodeloval pri ustanovitvi za gospodarsko osamosvojitve naroda prepredne Južnostajerske hranilnice v Celju. Intenzivno je posvečal svoje delo krasni stavbi celjskega Narodnega doma. Predsedoval je do svoje smrti celih 47 let celjski Narodni čitalnici, sodeloval pa je tudi pri večini drugih predvojnih narodnih organizacijah, podprl vsako akcijo za narodno utrditev. Uspehi njegovega dela so bili v veliki meri osnovani na tovariški slogi z drugimi idealnimi sodelavci.

Morda je bila ob času, ko pristihi narodne sile sami niso več zmogli vsega potrebnega dela neizogibna neka diferenciacija med narodnimi delavci, da sta se potom medsebojnega tekmovanja vzbudili večja živahnost in razgibanost pri delu za narod. Vendar se pa po dr. Serbecem stališča ta diferenciacija ne bi smela razpasti v takem obsegu in v taki meri, da je zastirala in večkrat tudi popolnoma zatemnila končni smoter delovanja, to je kulturni, gospodarski in socialni dobrobit naroda kot celote.

Za resen spomin v tem pravcu nam lebi pred očmi večno veljavne besede dr. Josipa Serbca, ki jih je napisal ob koncu svojih »Spominov«: da je verna bodočnost naroda zagotovljena le ob slogi vseh narodnih, delo ljubečih strank.

BELEŽKE

Zaloge živil pri trgovcih

»Hrvatski dnevnik« objavlja beležko, v kateri opozarja občinstvo, naj ne tolmachi napadno uredb o pobujanju spekulacije. Nekateri ljudje namreč mislijo, da je po tej uredbi prepovedano vzdrževanje vsakih zalog živinskih potrebščin. Vendar uredba o pobujanju spekulacije nikakor ne želi onemogočiti zalog živil, pa naj bodo potem že last trgovcev ali zasebnikov. V interesu narodnega gospodarstva je naravnost, da imajo trgovci in zasebniki čim večje zaloge živil. Za prebivalstvo bi lahko postalo naravnost katastrofa, če bi zahtevali od trgovcev, da imajo svoja skladišča prazna in samo toliko robe v trgovinah, kolikor je potrebno za nekaj dni.

»Blizamo se težki zimi — pravi dalje glasilo dr. Mačka —, ki bo lahko prinesla še večji zastoj v prometu, kakor ga je lanskega. Prva posledica tega bo pomakljivo dobavljanje blaga in bodo morali trgovci poseči po zalozah v svojih skladiščih. Če bodo ta prazna, si lahko predstavljamo posledice. Trgovci naj zato le zbirajo čim večje zaloge, ki pa jih seveda morajo pravilno prijaviti pristojnim oblastem. Prav tako naj zbirajo zaloge tudi zasebniki, ki pa jih morajo tudi prijaviti. Proti trgovcem z zalozami bodo nastopile oblasti samo tedaj, če ne bodo hoteli blaga iz teh zaloz prodajati, ali pa ga bodo prodajali po cenah, ki bi bile višje od maksimalnih.«

Inž. Košutić o prehrani

Na skupščini Gospodarske sloge je bil posvečen velik del debate prehrani pasivnih krajev banovine Hrvatske. Posamezni delegati so orisali teško stanje, ki vlada že danes v celi vrsti srezov banovine Hrvatske, kjer primanjkuje živil vseh vrst. Tem delegatom je odgovarjal podpredsednik HSS inž. Košutić, ki jih je potolažil z zagotovilom, da bo storil predsednik dr. Maček vse, da ne bo gladoval preko zime noben Hrvat. Nadaljeval je:

»Sedaj nastopajo časi, ko bodo morali žrtvovati za prehrano prebivalstva prav vsi, vsak po svoji moči. Treba bo maksimirati ne samo cene poljedelskih pridelkov, temveč vseh živinskih potrebščin. Danes je treba izvajati vse ukrepe pod vidom zaštite delovnih slojev. Danes je delo in ne več denar tista vrednost, na kateri počiva vse. Upali smo na dobro letino koruze. Dež zadnjih dni pa je zmanjšal naše upe in letošnja žetev koruze ne bo tako dobra, kakor smo se nadejali. V nekaterih predelih države je padel že sneg, akoravno smo šele sredi septembra. Nujno nam je potrebna organizacija, ki bo zagotovila koščke kruha slehernemu našemu človeku. Treba bo uvesti najstrožje nadzorstvo nad vsemi zalozami živil v naši državi. Potrebno bo uvesti karte za življenjske potrebščine, pri tem pa seveda zagaranirati, da bo mogoče vedno kupiti s kartami odrezane količine živil. Karte bo treba uvesti za teritorij cele države, in to čim prej. Ako so uvedli že vsi narodi okoli našo vojno gospodarstvo, ne moremo stati ob strani samo mi.«

Zagrebska univerza in ljudsko vseučilišče

Hrvatsko vseučilišče izdaja svoj »Godišnjak«, ki poroča o znanstvenem delu same univerze in vsebuje tudi polno drugega zanimivega gradiva iz življenja in dela zagrebske Almale matris. Iz tega letopisa pa razvidimo tudi, kako se zagrebska univerza zaveda svojih dolžnosti, do splošne prosvete in se ne omejuje samo na interne znanstveno delo. Zagrebsko ljudsko vseučilišče je prav za prav ustanova univerze, ki izdeluje program predavanj in skrbil, da njeni profesorji vseh fakultet pridejo pred široko javnostjo do besede s poljudno razlago splošno zanimivih ali koristnih

Informacije glavnega glasila naših Nemcev

»Deutsches Volksblatt« poroča iz Beograda, da je podpiral minister prosvete uredbu o ureditvi srednješolskega in ljudskošolskega pouka za učence židovskega pokolenja. Uredba bo v kratkem predmet razprave ministrskega sveta. Ministrstvo notranjih del pa pripravlja posebno uredbu o popolni likvidaciji masonskih lož in masonstva v Jugoslaviji. Po informacijah glavnega glasila nemške narodne skupine v Jugoslaviji pa se je pojavilo v zvezi s to nameravano uredbu več neresenih vprašanj, tako da še ni pričakovati njenega skorajšnjega uveljavljanja.

»Ali je to začetek konca?«

»Paris-Soir« razpravlja pod gornjim naslovom o orjaškem angleško-nemškem boju, ki je dosegel značaj krutega medsebojnega uničevanja. Represalije Nemčije vzbujajo represalije na angleški strani, jača brezobzirnost enih izjava še jačijo brezobzirnost drugih. Oba neprijatelja sta zašla v brezizhodni krog, v katerem ena krutost neminovno vodi k nadaljnjim vprašanjem je sedaj, koliko časa bosta sovražnika mogla zdržati ta strahotni tempo. Nemci so polni zaupanja vase in v učinkovitost svojega orožja, zato navajajo njih listi Talleyrandove rečenico da je bila bitka pri Lipskem »začetek konca« Napoleoneve slave in veličine. Sedanji položaj Velike Britanije je za las podoben položaju Bonaparta po lipskem porazu.

Tako je nemško gledanje na dogodek, pravi »Paris-Soir« in nadaljuje: »Anglija je v resnici podvržena težki in resni preizkušnji, dasi so Angleži znani kot ljudje dobrih živcev. Listi priporočajo javnosti, naj se kolikor mogoče prilagodi novemu načinu življenja, ki stoji v znamenju neprestanih zračnih napadov, povzročujočih umljivo razburjenje in prelah.«

Pomen imperialne vojne

Znani francoski list »La Croix«, ki izhaja iz nezasedenem delu Francije, piše o vojaškem položaju:

»Tajnost strateške igre, ki se vrši dan in noč nad angleško prestolnico, tiči v dveh vprašanjih. Ali bo angleški narod kos sedanjim preizkušnji? V koliko meri nemško letalstvo lahko nadaljuje svoje silne napade? To sta dve vprašanji, ki si jih stavlja v tem usodnem septembru vsakdo. Iz teh dveh pa se samo po sebi vsiljuje tretje: Kaj bo potem, ako London vzdrži vse napade? »Giornale d'Italia« naglašja, da ima imperialna vojna, ki jo vodi italijanski narod, enako velik pomen. Kakor napad na britansko otočje s strani Nemčije. Obe nalogi pa sta težki, zato je treba računati tudi z možnostjo dolgotrajne vojne. To tembolj ker si Anglija ha vso moč prizadeva, da bi tudi Amerika povlekla v vojno na svoji strani. Ko se bje bitka za London, se vrši obenem vedno oostrejši boj za Sredozemsko morje. Italija je nedvomno spoznala, da zasledujejo angleška prizadevanja v Sredozemlju dvojni namen. Prvi je zaščita velike in važne imperialne poti v Indijo, drugi pa gre za tem da bi se preskale italijanske zvezve z Libijo. Absenijo in »Somalijo« Da se izjavljajo ti načeli, bodo v Italiji napeli vse moči.«

INSERIRAJTE V »JUTRU«

O napetosti med Ameriko in Japonsko

»Action Française« posveča daljši članek ameriški delavnosti na Tihem morju in pravi med drugim:

»Vse, kar se dogaja v tem delu sveta, je tako narave, da Amerika ne more brezbrizno gledati razvoja dogodkov. Japonski apetit se je razvil do neverjetne jakosti, zato se je ameriško zanimanje za zadeve Daljnega vzhoda spremenilo v vzemirjenje. Amerika je skrbno na delu, da se zavaruje tudi s te strani. V tem pogledu je zelo značilna izjava o prijateljstvu z Avstralijo in Novo Zelandijo, ki je bila podpisana v ravnokar preteklih dneh. Izpraznitev Filipinov, ki je bila določena za leto 1946, bo po vsem videzu preložena na kasnejšo dobo. Ako vzamemo v pretes izjavo admirala Yarnella, ki je v Tokiju napravila veliko razburjenja, smemo sklepati, da je uporaba Singapura kot oporišča za ameriške vojne ladje gotova stvar. Tudi negotovi položaji, v katerem se nahaja Nizozemska Indija, se podrobno proučuje v Washingtonu in skoro ni dvoma, da se bo Amerika zavzela za ohranitev sedanjega stanja. Glede francoske Indokine je ameriški državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull že izjavil, da si Amerika ne želi nobenih izprememb.

Kar se tiče odnosov do Japonske, ima

predsednik Roosevelt za seboj vse javno mnenje Amerike. Nič ne prikriva, da so ti odnosi zelo napeti. Odpoved japonsko-ameriške trgovinske pogodbe, ki je močno škodovala japonsko narodno gospodarstvo, kljub japonskemu prizadevanju ni bila preklicana in trgovinske pogodbe med obema tihomorskima veselilama več ni. Vse dejanje in nehanje Amerike kaže odločno namero, postaviti se po robu japonskim težnjam, če bi šle predaleč. Amerika si gotovo ne želi spopada z Japonci, podvzela pa bi vse potrebno, da bi imela uspeh, ako bi že moralo priti do vojne z Japonsko.

V tem razvoju stvari se vidi nekaka vzporednost angleške akcije z ameriško politiko. Anglija je zapustila vse svoje položaje na Daljnem vzhodu in na Tihem morju ter poverila njih zaščito Ameriki. V tem se kaže prav izdatna aktivna pomoč Amerike Veliki Britaniji, ki mora osredotočiti vse svoje sile za obrambo pred silnim nemškim in italijanskim napadom. Obe veselili sta si tako razdelili naloge čuvanja anglosaške omike. Za sedaj gre samo za sporazum v nekaterih točkah, toda v danem položaju to popolnoma zadostuje. Obli razvoj in njega smer sta s tem dovolj nakazana.«

Ljubljana dobi invalidski dom

20. oktobra bodo začeli na vogalu Jegličeve ceste in Bohoričeve ulice graditi trinadstropno palačo, v kateri bodo naši vojni invalidi in njihove ustanove naši vzorno zavetje

Ljubljana, 18. septembra

Kakor smo poročali, je v Ljubljano prišel te dni beograjski podžupan in častni predsednik Invalidskega združenja, podpolkovnik Dragoljub Nedić. Njegov obisk sicer ni uradnega značaja, vendar je g. Nedić ob tej priliki posvetil vso pozornost organizaciji naših vojnih invalidov. Obiskal je njihove institucije v Ljubljani, ortopedsko delavnico in Oblastni invalidski odbor, ogledal pa si je tudi zdravilišče na Golniku s posebnim ozirom na tamkajšnje oskrbo bolnih invalidov, ki imajo v zdravilišču določeno število postelj. Obiskal je tudi bana in župana ter številne prijatelje in znance v Ljubljani. Glavna njegova skrb pa je bila posvečena gradbi prostornega ortopedskega zavoda v Ljubljani, za kar ima kot dolgoletni predsednik in kot sedanj častni predsednik Združenja vojnih invalidov največ zaslug, saj je zidanje tega pomembnega osrednjega invalidskega doma v Ljubljani v prvi vrsti njegova zamisel.

zaradi omejenega števila postelj ne morejo priti na vrsto.

V prijetno dolžnost mi je, da se bo v bližnji bodočnosti organizacija invalidskega skrbstva temeljito izboljšala. Dohodki invalidskega združenja so toliko narasli, da se bodo lahko v najkrajšem času realizirali vsi načrti, ki se tičejo izpolnitve in končne ureditve izdatne pomoči našim invalidom. Tako stojimo tik pred gradbo palače ortopedskega zavoda v Ljubljani, ki se bo imenovala »Aleksandrov dom«. Kupili smo že pred mesecem za 820.000 din prostorno parcelo na vogalu Jegličeve in Bohoričeve ulice. Vsi načrti za novo zgradbo so že gotovi, čez 10 dni bo urejen celotni proračun in v skrajšanem 14-dnevem roku bo razpisana licitacija. Vse potrebna kredit v znesku 4 in pol milijona dinarjev je bil od narodnega invalidskega fonda že izročen Hipotekarni banki in je na razpolago. Palača ortopedskega zavoda, ki bi se prav za prav lahko imenovala Invalidski dom, bo imela tri nadstropja ter bo nudila streho vsem invalidskim ustanovam. Tako bo v pritličju nove zgradbe urejen nekakšen invalidski hotel, kjer bodo invalidi prejemali brezplačno hrano in stanovanje, kadar bodo na poti skozi Ljubljano. Sobe bodo najmoderneje urejene z vsemi potrebnimi pritliklinami, kopalnicami itd. V prvem nadstropju bo nameščen ortopedski zavod z najmodernejšimi pripomočki in novimi

stroji. Tu si bodo invalidi lahko sami izdelovali proteze in se seznanjali z najnovejšimi ortopedskimi pridobitvami. Dalje bodo v »Aleksandrov dom« našle strobo Invalidska kreditna zadruga, Invalidska zdravstvena in Invalidska gospodarska zadruga, razne podporne invalidske institucije, uredništvo »Vojnega invalida« ter nižje invalidsko sodišče. Zgradbe bomo pričeli graditi okoli 20. oktobra, tako da bo do božiča v surovem stanju že dograjena. Svečano pa bo otvorjena na Vidov dan prihodnjega leta, kakor je bila to izredna želja slovenskih invalidov.

»Aleksandrov dom« bo torej ne samo upravno središče slovenskih invalidov, marveč tudi važen in prepotrben socialni zavod. Prav tako se bližajo realizaciji še nekatere druge važne naloge, ki smo si jih zadali. Tako so odobreni krediti za zgradbo dveh invalidskih okrevališč ob morju, za slovenske in hrvatske invalide ter za invalide bosanskega področja na Hvaru, Korčuli ali na Visu, za vse invalide iz ostale države pa v Ulcinj. Tudi je ukrenjeno že vse potrebno, da bodo dobili invalidi svoja stalna okrevališča v Varaždinskih toplicah, Matarugli, v Vranjski Banji in v Dolenjskih toplicah. Prepričan sem, da se bodo mogla vsa invalidska vprašanja v najkrajšem času uspešno rešiti za kar se imamo zahvaliti v prvi vrsti smotrno delavni invalidski organizaciji.

SPORT

Nogometne prvenstvene tekme SNZ

Razen v ligi, kjer bo odigrano IV. kolo, bodo v nedeljo 22. t. m. začele tekme v vseh skupinah in med juniorji

Ljubljana, 18. septembra

V nedeljo se bodo nadaljevale tekme v slovenski ligi in bo s četrtn kolo že odigrana prva polovica jesenskega dela ligaškega prvenstva. Srečali se bodo v Ljubljani SK Ljubljana in SK Zeleni, v Celju SK Olimp in SK Mars, v Mariboru ISSK Maribor in Bratstvo ter v Kranju SK Kranj in Amater. Pogled na trenutno stanje klubov v ligaški tabeli nam pove, da je žreb postavil v nedeljske borbe kot medsebojne tekmece tiste klube, ki so si sosedje v tabeli.

SK Amater v Kranju

Edini doslej neporaženi slovenski ligaški trboveljski SK Amater bo gostoval v nedeljo v Kranju in se spoprijel s SK Kranjem, ki mu bo ta tekma prva na domačih tleh in pred svojim občinstvom.

SK Kranj zasluži posebno pozornost. V dosedanjih treh tekmah, ki jih je vse odigral na tujih tleh, je nabral pet točk in ostal neporažen. S to prednostjo in s prednostjo domačega igrišča gre v nedeljo v boj z velikim upom proti Amaterju, ki se nahaja trenutno v tabeli na prvem mestu. Ker je moštvo Amaterja sodeč po zadnjih rezultatih v odlični formi, bo imel Kranj v nedeljo zelo nevarnega nasprotnika. Glavne odlike Trboveljčanov so silen start, brzina in volja do zmage. Kranj bo moral napeti vse sile, če bo hotel zmagati.

Tako v Kranju kot v Trbovljah vlada za to tekmo veliko zanimanje, zlasti še zato, ker je Amater bil ono moštvo, ki je porazilo na svojih tleh SK Ljubljano in ISSK Maribor, ki sta bila že ob začetku tekmovalnika velika favorita za prvaka slovenske lige. Ker bodo Trboveljčani pripeljali

v nedeljo s seboj številne navijače, smo prepričani, da tudi kranjsko občinstvo ne bo ostalo hladno ob strani in da bo z obilnim posetom in z dostojnim navijanjem podprlo svoje moštvo v borbi za častni naslov prvaka slovenske nogometne lige. Vsekakor bo pa tudi tekma sama na sebi dovolj zanimiva in napeta, da bo vredna oglada.

Razen ligaških bodo pa to nedeljo začele že tudi tekme v ljubljanskem prvem razredu, kjer se bodo srečali Korotan s Hermesom, Moste z Grafiko in Disk s Svobodo. V ljubljanskem drugem razredu bo Vič gostoval v Litiji in bo Adria nastopila proti Mladiki. V gorenjski skupini drugega razreda se bodo srečali Mengeš s Kovinarjem, Ljubelj z Virtusom in Savica s Kamnikom. V trboveljski skupini drugega razreda bosta dve tekmi, in sicer Svoboda—Retje in Dask—Trbovlje. Pa tudi juniorji bodo to nedeljo že na startu. V prvem razredu podmladka v Ljubljani bosta tekmi med Jadranom in Svobodo in Slavijo ter Hermesom. V drugem razredu pa med Mladiko in Mostami ter Marsom in Korotanom.

V celjski podzvezi bodo Brežice sprejele SK Hratnik, Jugoslavija se bo pomerila z Atletiki, Borut bo moral v Krško proti tamkajšnjemu SK in Laško bo gostovalo v Radečah. Med juniorji bosta dve tekmi: Atletik—Celje in Jugoslavija—Olimp.

V mariborski podzvezi pa bo Slovan sprjel Slavijo s Pobrežja, Lendava bo nastopila v Murski Soboti proti Muri in juniorji Zeleni, ki so bili v prvi vrsti smotrno delavni invalidski organizaciji.

V nekaj vrstah

Hermesove dirke na Catež

Preteklo nedeljo bi imele biti motorne dirke na progi Velika Loka—Catež v prirediteljske sekcije motokluba Hermesa v Trebnju. Zaradi izredno slabega vremena so bile dirke odložene in bodo, če bo lepo vreme v nedeljo 29. t. m. Kakor za preteklo nedeljo bo tudi ob tej priložnosti organiziral ljubljanski »Putnik« večji izlet v Trebnje in na Catež.

Borovniški sportniki so preizkusili svoje moči

Preteklo nedeljo so priredili borovniški sportniki svoj peti sportni dan. Celodnevna prireditev je bila prav dobro obiskana zlasti od prijateljev sporta iz okolice, manj pa je bilo udeležbe s strani domačinov. Kakor vse druge sportne prireditve tega dne, je tudi borovniški sportni dan motilo slabo vreme in je moral zaradi tega odpasti lahkoatletski miting. Vse ostalo pa je bilo izvedeno, kakor je bilo na sporedu. Pri kolearski dirki je zmagal Vrhničan Jože Štir, drugi je bil Ivan Štir (Vrhnik), tretji Nino Zorman in četrty Jože Suhadolnik (oba Borovnica). Turnirja v namiznem tenisu se je udeležilo 18 tekmovalcev. Prvakinja kluba je postala Mara Majaronova, ki je premagala dosedajšnjo prvaka Milana Koširja. Tretji je bil Pavle Zrimšek, četrty Boris Grebene in peti Pavle Pavlovič. Popoldanska nogometna tekma med Borovnicco in Vrhniko se je končala z zmago Borovnice 4:3. Tako so Borovničani dokazali, da upravičeno nosijo naslov nogometnega prvaka Notranjske.

Sportno življenje v Krškem

V nedeljo je v prvenstveni tekmi v celjski drugorazredni skupini podlegel domači klub SK Štore s 3:1. SK Štore si je za službeno priboril obe točki.

V petek zvečer pa je bil v mestni posvetovalnici občni zbor krškega Sportnega kluba. Ob lepi udeležbi je predsednik kluba otvoril po dveh letih občni zbor, ki je nad vse dobro uspel. Društvo je v minulemu letu doseglo v prvenstvenem drugorazrednem tekmovalju drugo mesto. V jeseni se je ustanovila šahovska sekcija, ki je odigrala par medmestnih tekem ter je dosegla še precej lepe uspehe. V letošnjem poletju pa je društvo priredilo v svrhom propagande sporta sportni dan z lahkoatletskim mitingom in kolearskimi dirkami. Po poročilih raznih funkcionarjev je dobil stari odbor razrešeno, naker je bil izvoljen odbor s g. Jožetom Krivcem na čelu. Ustanovljena je bila tudi table tennis sekcija. Agilnemu društvu želimo tudi v novi poslovni dobi čim več uspehov.

Rekordna lista ženske lahke atletike

Nedeljsko državno prvenstvo naših lahkeatletkin v Zagrebu kaže, da se po daljšem mrtvilu spet dviga zanimanje za to žensko sportno panogo, zlasti pri nas. Zaradi primerjave prinašamo rekordno listo Zveze ženskih sportov Jugoslavije:

Tekli: 50 m 7.00 Kunadi (SK Jugoslavija)

ja — 60 m 8.00 Petričič (Hašk), Hofman (Jugoslavija), Brandsteter (Rapid) — 80 m 11.04 Kunadi (Jugoslavija) — 100 m 12.09 Petričič (Hašk), Hofman (SK Jugoslavija) — 200 m 27.06 Hofman (SK Jugoslavija) — 300 m 2:38.04 Babič (SK Zeleni) — Tek čez zapreke: 80 m 13.02 Kraljinić (SK Pančevo) — Meti: kopje 36.43 m Stanojević (SK Jugoslavija) — disk 37.57 m Neferović (Hašk) — krogla 12.06 m Stefanini (Hašk) — Skoki: v daljavo 5.19 m Kraljinić (SK Pančevo) — v višino 1.50 m Stefanini (Hašk) — Stafete: 4x75 m 41.04 (SK Jugoslavija) — 4x100 m 53.03 (Hašk) — Troboj: točk Stefanini (Hašk).

V nedeljo je bila v Beogradu skupščina beograjske nogometne podzveze, ki je potekla precej burno. Kljub zolnim debatam in mnogoterim očitkom so po delegati vendarle znova poverili svoje zaupanje stari upravi, ki ji bo tudi v bodoče načeloval dr. Spasojević.

Jutri jutraj se bo po najavljemem sporodu začela v Zagrebu kolearska dirka »Tri dana kroz Hrvatsku«. Dirke, ki bo trajala tri dni, se bodo udeležili le hrvatski dirkači, ker so vsi inozemski povabljeni opravičili, da se dirk v sedanjem času ne morejo udeležiti. Lista domačih udeležencev obsega dosedaj 11 imen, med njimi je največ članov zagrebskih klubov, trije pa so iz Karlova.

V nedeljo 29. t. m. bo v Zagrebu lahkoatletski dvoboj med Hrvatsko in Slovaško.

Po zaključku mednarodnega igralnega tekmovalja v Splitu je Hrvatska igralna zveza sklenila z vodstvom madžarske reprezentance, da bo prihodnje leto v Budimpešti igralni revanš. Hrvati upajo, da bodo mogli še pred tem organizirati tudi igralni dvoboj z reprezentanco Nemčije. Znana danska igralna ekipa Ragahild Hveger je v nedeljo startala v Kjopenhavnu: na 400 m prosto je izboljšala svoj pred enim tednom doseženi svetovni rekord 5:05.5 za 4,4 sekunde. Dosežen čas je 5:00.1. S tem svojim novim rekordom je ta švedovita igralna postavila že 3715 svetovni rekord.

SK Grafika. Danes ob 19. uri redna odbojarska seja, ob 20. uri sestanek prvega in juniorskega moštva. Tajnik.

SK Slavija. Danes ob 20. članski sestank igralcev I. in jun. moštva v klubski sobi. Prosim vse da prinesejo seboj opremo, ki jo imajo doma. Važno radi prvenstvene juniorske tekme s Hermesom na igrišču Mladike. Poravnajte članarino! Načelnik.

SK Slavija. Danes ob 20. izredna odbojarska seja v klubski sobi zaradi pogreba klubovega člana Fajona Milana. Načelnik. Slovenska table-tenis zveza sporoča g. odbornikom, da bo redna seja v četrtek 19. t. m. ob 8. v prostorih SK Mladike. Prosim sigurne udeležbe, zlasti g. Aleš Strojnik in g. Vojo Djinovski se naj sigurno odzovejo povabilu! Tajnik.

STK Moste. Danes ob 17. dalje treninjske za vse igralce na našem igrišču.

Otomane

modroce vrhnje in spodnje — ima
najceneje na zalogi
SEVER, Marijin trg 2

MALI OGLASI
CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in žetivne se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Moški
sprejme samostojno damo v skupno prehrano. Naslov v vseh posl. Jutra. 25642-1

Mizarskega pomočnika
za pohištvo sprejemajo takoj. Bitene, Gosposka ul. 10. 25715-1

Krojaškega pomočnika
za veliko delo sprejme Rešetić, Masarykova c. 14. II. 25709-1

Kupim jarmenik
(Gater) do 75 cm. v dobrem stanju. — Kovač Ljudevit, Bošnjaci. 25691-7

Samostojna kuharica
ki poleg sobarice pomaga v gospodinjstvu, se išče za Beograd. Vstop 1. oktobra. Ponudbe na Kranj, Cesta na Golnik št. 5. 25693-1

Iščem služkinjo
pošteno, ki mora znati mešansko kuhinjo, kuhati ter opravljati druga gospodinjstva dela. Galska 15, I. desno. 25706-1

Služkinjo
ki zna kuhati in ravnanje z malim otrokom, išče trilaška družina, takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 25724-1

Mizarskega pomočnika
za rezalnik sprejme Mizarska družba, Hrenova ul. 8. 25721-1

Pošteno dekle
pridno, vestno in zanesljivo, veščo vseh hišnih del, sprejemam takoj. F. B. Čas, Meža, Dravograd. 25730-1

Službe išče
adjanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din. Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mladenček star 17 let
za znanje in iskanje službe. Naslov v vseh posl. Jutra. 25723-2

Trgovci, pozor!
Mlad trgovec želi mesto trgovskega pomočnika, skladiščnika, event. tudi poštena. Cenjena ponudbe poslati na pod. Jutra v Celju pod znakom: »Pošten trgovec«. 25727-2

Pekovski pomočnik
mlad, išče službo za takojšen nastop. Naslov: Janjo Bežjak, Sv. Leona pri Veliki Nedelji. 25728-2

Vajenci (ke)

Vajenko
z dobrim sprejemanjem, spretno računsko sprejme takoj trgovina Šuman, Sv. Marija, pri Mošnjah. 25696-44

Pouk
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za nameščenje
nujno potrebujete znanje stenografije in stroje. Vpišite se v poseben tečaj na Trgovski učilnici Bobida, Ljubljana, Trbovška ul. 15. Vpisovanje in polaganje v pisarni. Šolnina nizka. 25613-4

V nemščini
poučevanje otrok od 5 do 12 let za Rožno dolino in Vič. Rožna dolina, cesta XIX, št. 16. I. 25714-4

Akademik

ipoučuje vse predmete po nizki ceni. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Rečna gimnazija«. 25699-4

Nemščina
začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaj, 1. in večerni. Beechovnova 9-I. 25698-4

Gimnazijska izobrazba pismenim
potom
Iz nad 15 let obstoječa Vidovičeva dopisna šola v Sarajevu omogoča mladim in odraslim gimnazijsko izobrazbo pismenim potom. Brezplačne informacije daje ravnateljstvo Vidovičeve dopisne gimnazije, Sarajevo, poštini predal 217. 25719-4

Strokovni pouk
francoske, angleške, italijanske, španske in otrokom (tudi pomočnik srednjeholjski mladitvi) in pripravo za izpit. Nudi Aneta Potok, spec. diplom. — Večletna učna praksa. Gruharjeva 2, vhod: Tržaška c. 1-I. 25731-4

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Parno lokomobilo
Lanz
25 K's ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 25426-6

Zlato moško uro
Anker, ugodno prodam — Petercel, Hrenova 14, Ljubljana. 25697-6

Sušilni aparat

(avbo) motorni ali brez, rabljen, kupim. Frank Hilda, Zeljarska ul. 12. 25734-6

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vreče za moko
85 kg in 50 kg in druge velikosti vešč iz jute kupim in plačam najvišje cene. — IDEKO, Sombor, Zlatna Greda ul. broj. 9. 25428-7

Stare moške obleke

išče, perilo, pohištvo itd. kupujem. Fridem iz davne cene. — IDEKO, Sombor, Zlatna Greda ul. broj. 9. 25428-7

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2 tovarna in osebni
avto, 5 in 2 toni, ter mali luksuzni, z novimi gumami, za nizko ceno naprodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 25730-10

Kupim avto,

novije modele, plačam takoj. Beechovnova 14, vrata 21. 25740-10

Puchmotor

200 cm. model 1940, radijski, za 5000 Din. naprodaj. Cizerl, Beechovnova 14-01. 25741-10

Avtogume

novi, 650x16, 600x16 in več za tovarni avto naprodaj. Naslov v og. odd. Jutra. 25738-10

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Orehovo jedilnico

masivno, malo rabljeno, poceni prodam. ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvoza Bisk. 25733-12

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice
vrednostne papirje kupujemo
stalno in po najvišjih cenah. Tr. takojšnjemu plačilu
RUĐOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ul. šte. 12. 25638-16

Vojno škodo
in vse druge državne vrednostne papirje, tudi posamezne komade kupujemo in prodajamo po ugodni ceni.
RUĐOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12. 25637-16

Posojila
dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujejo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moj Dom«, Ljubljana, Dvorčakova 8. Išče mo poverjenike. 199

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovski lokal
oddam v bližini magistrata. Naslov v vseh posl. Jutra. 25707-19

Lokal

za vsako obrt, na prometnem kraju na Jelenicah, takoj oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 25735-19

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno na račun
oddam takoj na zelo prometni točki, rajši za zakonska zmožnost kavicje. Naslov v vseh posl. Jutra. 25690-17

Paviljon za buffet
oddam in najem upravnika. Iščem na Trški cesti. Pismene ponudbe na naslov: Albin Turk, Ljubljana, Vidovdanska št. 3. 25736-17

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hiša na Dolenjskem
z gostilniškim in trgovskim lokalom ter kovaško delavnico, oddajam na 20 minut od železnice. Če se industrijskega trga na prodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 25695-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosobno stanovanje
se odda s 1. oktobrom za Bežigradom, Staničeva ul. 21. Polize se gostilna »Amerikana«, Florjanski ul. 20. 25701-21

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosobno stanovanje
sončno, suho, po možnosti v centru mesta. Išče mirna stranka (2 osebi) za takoj, oz. november ali februar. Ponudbe z navedbo cene na og. odd. Jutra pod »Starejša dama«. 25716-21a

50
casilnik
modelov
dvoholov
od
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Dvo-, tri- ali štiri-sobno stanovanje
v centru istem. Ponudbe pod »lepo stanovanje« na og. odd. Jutra. 25742-21a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Soleno sobo
lepo, veliko, s souporno kopalnico se 1 ali 2 osebam takoj odda. Naslov v vseh posl. Jutra. 25722-23

Prazno ali opremljeno sobo
z vzhodom s stopnjic oddam 1. oktobra na Taboru 5, II, stah. 8. 25720-23

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, po možnosti z vso oskrbo v centru išče akademike. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Akademike«. 25708-23a

Državni uradnik
stalen in soliden, išče opremljeno sobo v centru mesta. Separiran vhod in souporna kopalnica. Vseletv 1. ali 15. oktobra. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Državni uradnik«. 25651-23a

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hromatična harmonika
nova, na gumb, 5 vrstna, 4 krat glašana, register, 96 basov, poceni naprodaj! Naslov v vseh posl. Jutra. 25705-26

Klavir
še rabljen a dobro ohranjen, močan ter novejšega izdelka, kupimo. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Dobro klavir«. 25717-26

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - julevir
Ljubljana, Wolfova ulica

Široki
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalni stroj
Pfaff, dobro ohranjen, prodaja ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvoza Šiška. 25732-29

Dražbe

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dražba lesa
ca 2000 prima bukovih drv in ca 200 p.m. buk. tehn. lesa na panju iz različnih gozdov. Les je na Pohorju na prodajo Revirno vodstvo Plešć dne 2. oktobra 1940. v Sv. Lovrencu na Pohorju. Informacije ter pogoji na vpogled pri Šumski upravi v Črni Ter Revirno vodstvo Plešć v Sv. Lovrencu na Pohorju. 25633-32

Ženitve
Vsaka beseda 2 Din, davek 3 Din, za dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Vdovec
sta 45 let, z večjim prevoznim podjetjem v Zagrebu, želi spoznati za ženo ženiš gosposko ali vdovo, staro do 40 let, čiste preteklosti, z nekaj premoženjem. Dis. krečja zaženjena. Ponudbe s sliko, ki se vrne, in potrebnim opisom na og. odd. Jutra pod šifro »Za Zagreb«. 25654-25

Živali
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Koza švicarska
in kuncji pasme srebrni, naprodaj. Drenikov vrh št. 1, hišnik. 25391-27

Pridelki
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kislo zelje
novo, prvotno v sodč. kuh. dobavlja po naročilu in najnižji ceni Gu. stav. Brkiavac, Ljubljana, Kodeljevo. Povčeto va 47. tel. 25-91. 196-33

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nastp 4-6
Pratnica Svetilnikarica

Razno
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Počitnice doma
Letos ni pravega vremena. Sončite se doma a našo patentirano ultravijolno obovalko Original Rub. Po par obsevanjih dobite lepo sportno rjavo polt. Zahtevajte prospekt! Jugop. patent, Ljubljana, Dvorčakova 8. Sprejemamo zastopnike. 23571-37

KLISEJE
ENO
VEČERJNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PREMOG
KOKS — DEVA
nudi
I. Pogačnik
BOHORICEVA 6
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Boljše brije in dalje traja ...
Alcose
333 BEST QUALITY
Made of finest Swedish steel

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

Iz življenja na deželi
Iz Trbovelj
t— Kruta uroda je končala cvetoče življenje gđ. Hermine Kolbeznove iz ugledne narodne rodbine. Pred letom dni je morala v najlepši dobi v grob oče Herman in zdaj ni smrt prizanesla ljubljani hčerki, ki pri 21 letih ni mogla ubegniti zahrbtni bolezni. Trboveljčani smo jo poznali kot ljubko, vse dobro in lepo obetajočo dekle. Zato je novica o njeni nenadni smrti vzbudila mnogo sočutja z materjo, ki se je izkazalo v naši narodni javnosti s krepko zavestnostjo. Bila je vneta Sokolica in je z dobro voljo sodelovala povsod, kjer je bila njena pomoč željena. Materi, sorodnikom in zaročencu naše iskreno sožalje! Pogreb bo danes ob 16.

t— Ker je silnava in parkijevka v vsem trboveljskem okolišu zatrla, je oblastvo ukinilo odloke o zatiranju teh bolezni. Kljub temu pa je odshital radi prehodne zaščite prepovedano v trgovskem prometu goniti po javnih cestah goved dalje kakor 30 km, teleta in drobnico pa je sploh prepovedano goniti peš po javnih cestah. Poleg tega morajo biti hlevi trgovcev z živino in mesarjev urejeni primerno redarstvenim predpisom, trgovci z živino morajo voditi seznam trgovske živine, ki mora biti vsak čas pripravljen za vpogled oblastvenim organom. Prevoz konj, goved, telet, ovac, koz in svinj po železnici je istotako urejen in se mora klavna žival po železnici napotiti do železniške postaje, kjer se bo klanje vršilo in le v kraje, ki imajo oblastno odobreno klavnico. Prestopki so strogo kaznivi.

t— Zadnje poplave so povzročile, da so se struge potokov in hudournikov zaradi naplavin močno dvignile v taki meri, da že pri manjšem deževju grozi ponovne poplave. Zaradi tega je izdala občina strogo prepoved odlagati v struge potokov smeti in drug material. Za odlaganje smeti in odvisnega materiala bo določil mesto gradbeni oddelek občine.

t— Jeklarne je zvišala meze. Od zadnjega meznega boja pomladi so se cene vsem življenjskim potrebščinam dan za dnem dvigale. Delavstvo je po svojih zapnikih doseglo, da se meze določujejo odstotno po indeksu cen. Že pred meseci je bila dostavljena vodstvu jeklarne spomenica, da je spet nastopil čas, ko delavstvo upravičeno zahteva povišanje prejemkov. Te dni so bila pogajanja med zastopniki podjetja in delavstva in so prinesla delavstvu 10 odstotkov povišanja od mezne ure in akorda. Družinski očetje pa dobe še novo doklado po 50 din za ženo in po 25 din za vsakega otroka in to za dobo od 1. julija dalje. Povišanje je priznalo tudi namestencem in uslužbenecem podjetja, računajoč od 15. julija dalje.

t— Gosonice uničujejo pridelek. Kazalo je, da se bo letošnje mokro poletje sprebrnilo v suho, toplo jesen in da bo vreme nadomestilo zamujeno rast zlasti pri koruzi, ajdi, zelju in fižolu. Toda zadnji čas je spet bilo precej deževja, ki je zadostovalo, da je kapusov belin nalegal pod listje kapusnic na tisoče jajčec. Zdj gosonice uničujejo zelje, ohrovt in cvetajoče vrtovi in njihov delavcev in posestnikov, ki so pričakovali letos debele zeljate glave. Krompir je ves nagnit, zelja pa ne bo, ker štrle pokonci le suha rebra in koci. A krompir in zelje sta tod poleg mesa in kruha glavna hrana. Rejene gosonice se vzpenjajo po zidovih hiš in drugih poslopih v razpoke, kjer se bodo zabubile. Tudi po sobah jih je vse polno. Ljudje jih pridno uničujejo, toda zaradi je tolikšen, da ga je težko vsega pokončati.

t— Zanimiva sodna razprava. Pred dvema letoma v novembru se je zgodila na cesti proti Dravogradu pri kapelici nedaleč od tega prometna nesreča. Tovorni avto železarne na Muti se je vračal natovoren s koksom po cesti. Nasproti pa je privozil motociklist Brezovnik s sopotnikom. Vozili sta na ovinku treli. Brezovnik je za poškodbami umrl. V soboto je že drugič bila na kraju dogodka razprava, ki jo je vodil sodnik Hočevar od okrožnega sodišča iz Maribora. Dva sodna izvedenca inženjerja sta rekonstruirala potek nezgode, nakar so bile zaslišane priče. Razprava je bila zvečer prekinjena.

Naše gledališče
D R A M A
Sobota, 21.: Romeo in Julija. Otvoritev predstava. Premiera. Premierski abonma.

S splava je padel in utonil
Nesreča pri igranju otrok v Radečah
Ze tretjič je zadnje dni usoda posegla v najmlajše vrste in zahtevala življenje komaj 8-letnega šolarja v Radečah, Mihaela Glavača, ki je padel s splava v Savo in utonil. Glavač se je igral 11. t. m. dopoldne z 8-letnim Medvedovim Milanom in njegovo petletno sestro Slavico na splavu. Kmalu po tem ko je Slavica odšla domov in je Medvedov Milan stal na drugem koncu splava, je Glavač spodrsnilo in je padel v reko. Kakor pripoveduje tovariš se je Mihael kmalu prikazal nad vodo in poskušal plavati, a je kakih 50 m dalje od splava omagal in izginil v vodi. Medved se ni upal o dogodku nikomur povedati ter je vso nesrečo zaupal le sestrici in jo prosil, naj nikomur ničesar ne pove.

Sele okrog 13. ure tistega dne je Medved zaupal nesrečo svojemu bratu Francu, ki je o tem obvestil starejše ljudi. Tako so začeli šele okrog 14. ure iskati. Toda trupelca še do danes niso našli. Ponesečrečni dečko ni klical na pomoč ko je padel v vodo in plaval mimo ljudi, ki niti niso slutili, da se v njihovi bližini odigrava žalostna. Tragična smrt nadebnega sinčka je vzbudila po vsej okolici globoko sočustvovanje z materjo. Da so zadnji čas utonili v Krškem okraju trije, otroci naj bo vsem staršem v opozorilo.

OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV
št. 46.019-1940

RAZGLAS LITACIJE
Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na dan 30. septembra 1940. ob 11. uri drugo javno ofertalno licitacijo za oddajo del za novo stavbo ekspoziture ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Celju.

Licitirala se bodo in oddala vsa stavbna in obrtniška dela obenem razen instalacijskih del centralne kurjave in sanitarne opreme.

Vzorci za sestavljanje ponudb se lahko dobi dnevno pri tehničnem osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu ali pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani za časa delovnih ur proti plačilu din 100.—

V ZAGREBU, 14. septembra 1940. št. 50.458-1940.

OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV

RAZGLAS LITACIJE
Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na dan 30. septembra 1940. ob 11. uri drugo javno ofertalno licitacijo za oddajo del za novo stavbo ekspoziture ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Celju.

Licitirala se bodo in oddala vsa stavbna in obrtniška dela obenem razen instalacijskih del centralne kurjave in sanitarne opreme.

Vzorci za sestavljanje ponudb se lahko dobi dnevno pri tehničnem osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu ali pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani za časa delovnih ur proti plačilu din 100.—

V ZAGREBU, 14. septembra 1940. št. 50.458-1940.

OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV

RAZGLAS LITACIJE
Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na dan 30. septembra 1940. ob 11. uri drugo javno ofertalno licitacijo za oddajo del za novo stavbo ekspoziture ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Celju.

Licitirala se bodo in oddala vsa stavbna in obrtniš